

**T.C.
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Tezli Yüksek Lisans Programı**

**ROMANTİZM VE EŞ SEÇİMİ TUTUMUNUN
ROMANTİK İLİŞKİ YAŞANTILARI VE ROMANTİK
İLİŞKİLERDEKİ İNANÇLAR AÇISINDAN İNCELENMESİ**

**Merve Zeynep ŞİMŞEK
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Zeynep KARATAŞ**

Burdur, 2018

**T.C.
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Tezli Yüksek Lisans Programı**

**ROMANTİZM VE EŞ SEÇİMİ TUTUMUNUN
ROMANTİK İLİŞKİ YAŞANTILARI VE ROMANTİK
İLİŞKİLERDEKİ İNANÇLAR AÇISINDAN İNCELENMESİ**

**Merve Zeynep ŞİMŞEK
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Zeynep KARATAŞ**

Burdur, 2018

Bu çalışma Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından 0322-YL-16 nolu proje numarası ile desteklenmiştir.

**MAKÜ EĞİTİM BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 31.05.2018 tarih ve 2018-238/11 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 27.06.2018 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Merve Zeynep ŞİMŞEK' in "Romantizm ve Eş Seçimi Tutumunun Romantik İlişki Yaşantıları ve Romantik İlişkilerdeki İnançlar Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışması Eğitim Bilimleri (Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı) Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE : Doç. Dr. Zeynep KARATAŞ
(Tez Danışmanı)

Z Karataş

ÜYE : Doç. Dr. Özlem TAGAY

Özlem Tagay

ÜYE : Doç. Dr. Rezzan GÜNDOĞDU

Rezzan Gündoğdu

ONAY

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BİLDİRİM

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu taahhüt edip, tezimin kaynak göstermek koşuluyla aşağıda belirttiğim şekilde fotokopi ile çoğaltılmasına izin veriyorum.

[] Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

[] Tezim/Raporum sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

[] Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Merve Zeynep ŞİMŞEK

Tarih
27. 06. 2018
İmza

Romantizm ve Eş Seçimi Tutumunun Romantik İlişki Yaşantıları ve Romantik İlişkilerdeki İnançlar Açısından İncelenmesi

(Yüksek Lisans Tezi)

Merve Zeynep ŞİMŞEK

ÖZ

Bu çalışmada; romantik ilişki yaşantıları ve romantik ilişkilerdeki inançların romantizm ve eş seçimi tutumunu yordama gücünün belirlenmesi, üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarının çeşitli değişkenler açısından anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin saptanması amaçlanmıştır.

Araştırmanın çalışma evrenini 2015–2016 eğitim öğretim yılında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde eğitim gören öğrenciler oluştururken örneklemini ise basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenmiş Sağlık Meslek Yüksek Okulu, Eğitim Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Veteriner Fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden seçilen 593 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma verileri; araştırmacılar tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu”, Cobb, Larson ve Watson (2003) tarafından geliştirilip; Güngör, Yılmaz ve Çelik (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan “Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği”, Brennan ve arkadaşları (1998) tarafından geliştirilip; Sümer (2006) tarafından Türkçeye uyarlanan “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri” ve Eidelson ve Epstein (1982) tarafından geliştirilip, Kalkan (2006) tarafından Türkçeye uyarlan “İlişkilerde İnanç Envanteri” ile toplanmıştır. Verilerin analizinde; farklılıklara ilişkin analizde bağımsız gruplar t-testi ile tek yönlü varyans analizi, değişkenler arasındaki ilişkiyi saptamak için pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı ve değişkenlerin romantizm ve eş seçme tutumunu ne derece yordadığını saptayabilmek için ise hiyerarşik regresyon analizi kullanılmıştır. Veriler SPSS 15.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Bulguların yorumlanmasında anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır. Araştırma sonucunda romantizm ve eş seçimi tutumları ile romantik ilişkilerde inanç ve romantik ilişki yaşantıları alt boyutları arasında genel anlamda pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumlarının; kaygı, kaçınma, çaresizlik ve sevilmezlik alt boyutları tarafından pozitif yönde anlamlı şekilde yordandığı sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin; romantizm ve eş seçimi tutumlarının toplam puanlarına bakıldığında cinsiyet, ilişki durumu ve ilişki çeşidi değişkenine göre anlamlı şekilde farklılık gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Bunun yanında romantizm ve eş seçimi tutumlarının toplam puanlarına bakıldığında yaş, sınıf düzeyleri, öğrenim görülen fakülteler ve yaşadıkları yer değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Romantizm, Romantik İlişki, Üniversite Öğrencisi, İnanç, Eş, Eş Seçimi, Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu.

Sayfa Adedi: 112

Danışman: Doç. Dr. Zeynep KARATAŞ

An Examined in Terms of Romantic Relationship Beliefs and Romantic Relationship Lives of Romance and Mate Selection Attitudes

(Master Thesis)

Merve Zeynep ŞİMŞEK

ABSTRACT

In this study the aim is to investigate the relation between the romantic life experiences, beliefs in romantic affairs, and attitudes of romanticism and mate selection of university students and to determine, whether the attitudes of romanticism and mate selection of university students differs significantly with respect to various variables and the predictive power of romantic affair experiences and beliefs in romantic affairs. The working space of the research are comprised of the 593 university students who were determined through the method of simple random sampling from the Vocational Health High School, Faculty of Education, Faculty of Science and Letters, Faculty of Veterinary, Faculty of Economical and Managerial Sciences of the University of Mehmet Akif Ersoy of Burdur. Data of the Research is collected through the use of the “Personal Information Form” by researchers, the “Romanticism and Mate Selection Attitudes Scale” developed by Cobb, Larson and Watson (2003) and adapted to Turkish by Güngör, Yılmaz and Çelik (2011); “Experiences in Close Relations Inventory” developed by Brennan and friends (1998) and adapted to Turkish by Sümer (2006) and “Belief in Relations Inventory) developed by Eidelson and Epstein (1982) and adapted to Turkish by Kalkan (2006). In analysis of the data; One way ANOVA, with independent groups t-test for analysis regarding differences, for determining the relation among the variables pearson product-moment correlation coefficient and in order to determined to what extent the variables predicted romanticism and mate selection attitudes hierarchic regression analysis was used. Data was analysed using the SPSS 15.0 program. The significance level was taken as .05 in the interpretation of the findings. As a result of the research It was found out that there was a positive relation among the sub dimensions of Belief in Relations Inventory and Romantic Experiences Inventory and romanticism and mate selection attitudes, it was found out that romanticism and mate selection attitudes were positive predicted by the variables of anxiety dimension, avoidance dimension, despair and unloveability. It was concluded that: looking at the total score of romanticism and mate selection attitudes were predicted significantly according to the variables of gender, relations status, and type of relation. In addition to this, it was found out that looking at the total scores of romanticism and mate selection attitudes were not predicted significantly according to the variables of age, class levels, faculties being attended, and living place.

Key Words: Romanticism, Romantic Relationship, University Student, Belief, Mate, Mate Selection, Romance and Mate Selection Attitudes.

Pages Number: 112

Supervisor : Doç. Dr. Zeynep KARATAŞ

TEŞEKKÜR

Hayal ettiğim bölümü kazandıktan sonra, hayal ettiğim mesleği layıkıyla gerçekleştirebilmem için; lisans ve lisansüstü eğitimim boyunca her alanda desteğini esirgemeyen ve hayallerimi gerçekleştirmemde en büyük yol gösterenim olan danışman Hocam Doç. Dr. Zeynep KARATAŞ'a yürekten teşekkür borçluyum.

Bunun yanında lisans ve lisansüstü eğitimim boyunca beni mesleki anlamda ben yapan ve her alanda bana katkı sağlayan çok değerli hocalarım Prof. Dr. Yasemin AKMAN KARABEYOĞLU, Doç. Dr. Hülya ŞAHİN BALTACI, Doç. Dr. Firdevs SAVI ÇAKAR, Doç. Dr. Ümit ŞAHBAZ, Doç. Dr. Özlem TAGAY ve Dr. Öğretim Üyesi Kenan DEMİR hocalarıma ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Projeleri Koordinatörlüğü'ne çok teşekkür ederim.

Bir diğer teşekkürde, tez hazırlama döneminde sıkıntı yaşadığım durumlarda yardımını benden esirgemeyen, akademik bilgilerini benimle paylaşan Dr. Öğretim Üyesi Oğuzhan DALKIRAN'a...

Lisansüstü eğitimim boyunca desteğini benden asla esirgemeyen, ne zaman ihtiyacım olsa her zaman bana yardımcı olan, beni hep motive eden ve tezimin özellikle analiz kısımlarını yapmamda büyük emeği geçen çok değerli arkadaşım Kıvanç UZUN'a bu süreçte verdiği destekten ötürü ne kadar teşekkür etsem azdır.

Lisansüstü eğitimimi tamamlayabilmem için bana çok büyük katkı sağlayıp destek olan Bursa BTSO Baha Cemal Zağra Özel Eğitim Okulu Okul Müdürüm Mustafa Erkal ÇINAR'a çok büyük teşekkür ederim. Bu iyiliğinizi, bu desteğinizi asla unutmayacağım. Bu zorlu süreçte benim hep yanımda olan, benim nazımı çekip beni anlayışla karşılayan ve benim hep destekçim olan canım arkadaşlarıma çok çok teşekkür ederim. Ve teşekkürlerin en büyüğü de hayatım boyunca yanımda olan, beni her konuda destekleyen ve bugünlere gelmemin en büyük destekçileri olan Babam Mehmet ŞİMŞEK'e, Annem Yücel ŞİMŞEK'e, kardeşim Hamdican ŞİMŞEK'e ve babaannem Adeviye ŞİMŞEK'e teşekkürlerin en kıymetlisini ediyorum. Sizlere ne kadar teşekkür etsem azdır.

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜRLER	iv
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	v
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	viii
TABLolar DİZİNİ	ix
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2.Problem Cümlesi	7
1.2.1.Alt Problemler.....	7
1.3.Araştırmanın Amacı	8
1.4.Araştırmanın Önemi	8
1.5.Varsayımlar	10
1.6.Sınırlılıklar.....	10
1.7.Tanımlar	10
BÖLÜM II.....	12
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	12
2.1.Kuramsal Çerçeve	13
2.1.1. Psikanalitik Kuram ve Romantizm -Eş Seçimi.....	13
2.1.2. Bağlanma Kuramı ve Romantizm -Eş Seçimi	16
2.1.3. Akılcı Duygusal Davranışçı Kuram ve Romantizm -Eş Seçimi.....	20
2.1.4. Evrimsel Eş Seçimi Kuramı ve Romantizm -Eş Seçimi.....	22
2.1.5. Sınıflandırıcı Eş Seçimi Kuramı ve Romantizm -Eş Seçimi	23
2.1.6. Birbirini Tamamlayan Gereksinimler Kuramı ve Romantizm -Eş Seçimi	24
2.1.7. Süreç ve süzgeç kuramı ve romantizm -eş seçimi.....	25
2.1.8. Uyarın-Değer-Rol Kuramı ve Romantizm -Eş Seçimi	25
2.2. İlgili Araştırmalar	27
2.2.1. Türkiye’de Yapılan Çalışmalar	27

2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	33
BÖLÜM III	36
YÖNTEM.....	36
3.1. Araştırma Modeli (Deseni).....	36
3.2. Katılımcılar (Evren-Örnekleme)	36
3.3. Veri Toplama Araçları.....	38
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	38
3.3.2. Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği (REST)	38
3.3.2.1. Romantizm ve eş seçimi tutum ölçeğinin araştırma kapsamında yapılan güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları.....	39
3.3.2.1.1. Romantizm ve eş seçimi tutum ölçeğinin araştırma kapsamında yapılan güvenilirlik çalışması.	39
3.3.2.1.2. Romantizm ve eş seçimi tutum ölçeğinin araştırma kapsamında yapılan geçerlik çalışması.....	41
3.3.3. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE).....	41
3.3.3.1. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanterinin araştırma kapsamında yapılan güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları.....	42
3.3.3.1.1. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanterinin araştırma kapsamında yapılan güvenilirlik çalışması	43
3.3.3.1.2. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanterinin araştırma kapsamında yapılan geçerlik çalışması.....	44
3.3.4. İlişkilerde İnanç Envanteri.....	44
3.3.4.1. İlişkilerde inanç envanterinin araştırma kapsamında yapılan güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları.....	45
3.3.4.1.1. İlişkilerde inanç envanterinin araştırma kapsamında yapılan güvenilirlik çalışması	45
3.3.4.1.2. İlişkilerde inanç envanterinin araştırma kapsamında yapılan geçerlik çalışması.....	46
3.4. Verilerin Toplanması.....	47
3.5. Verilerin Analizi.....	47
BÖLÜM IV	49
BULGULAR VE YORUM.....	49
4.1. Üniversite Öğrencilerinin Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarının, Romantik İlişki Yaşantıları ve Romantik İlişkilerde İnançlar Tarafından Anlamlı Olarak Yordanıp Yordanmadığına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	49

4.2. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetine Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum	51
4.3. Üniversite Öğrencilerinin Yaşına Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	54
4.4. Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum	55
4.5. Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Görülen Fakültelere Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum	58
4.6. Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Yere Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum	61
4.7. Üniversite Öğrencilerinin İlişki Durumuna Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum	63
4.8. Üniversite Öğrencilerinin İlişki Çeşidine Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum	66
BÖLÜM V	69
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	69
5.1. Sonuç ve Tartışma	69
5.2. Öneriler.....	73
KAYNAKLAR	75
EKLER.....	81
EK-1	82
EK-2	83
EK-3	85
EK-4	87
EK-5	89
EK-6	92
ÖZGEÇMİŞ	98

KISALTMALAR

DBM	: Dörtlü Bağlanma Modeli
ECRI	: Experiences in Close Relationships Inventory
ESTÖ	: Eş Seçme Tercihleri Ölçeği
İİE	: İlişkilerde İnanç Envanteri
REST	: Romantizm ve Eş Seçimi Tutumları
YİYE	: Yakın İlişkilerde Yaşantı Envanteri

TABLolar DİZİNİ

<u>Tablolar</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1.Örnekleme Ait Tanımlayıcı İstatistik Bulgular.....	37
Tablo 2. Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği İç Tutarlık Analizi (Cronbach Alpha Analizi).....	40
Tablo 3. Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği Alt Boyutları İlişki Tablosu.....	40
Tablo 4. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri İç Tutarlık Analizi (Cronbach Alpha Analizi).....	43
Tablo 5. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutları İlişki Tablosu.....	43
Tablo 6. İlişkilerde İnanç Envanteri Alt Boyutları İç Tutarlık Analizi (Cronbach Alpha Analizi).....	45
Tablo 7. İlişkilerde İnanç Envanteri Alt Boyutları İlişki Tablosu	46
Tablo 8. Değişkenler Arası Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayıları.	49
Tablo 9. Romantizm ve Eş Seçimi Tutumunun Yordayıcıları Olarak Romantik İlişki Yaşantıları ve Romantik İlişkilerdeki İnançlara İlişkin Hiyerarşik Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları.....	50
Tablo 10. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetine Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem İçin t Testi Sonuçları.....	52
Tablo 11. Üniversite Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları...	54
Tablo 12. Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	56

Tablo 13. Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Görülen Fakülteleere Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	59
Tablo 14. Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Yere Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	62
Tablo 15. Üniversite Öğrencilerinin İlişki Durumlarına Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem İçin t Testi Sonuçları.....	64
Tablo 16. Üniversite Öğrencilerinin İlişki Çeşitlerine Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	66

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya temel teşkil eden problem durumu, problem cümlesi ve alt problemler ile araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

İnsanlar, yalnız yaşamak yerine başkalarıyla birlikte yaşamaya ihtiyaç duyan ve yakın ilişki kurmaya çalışan varlıklardır. Yakın ilişki ya da aşk, bazen iki kişi arasındaki özel bir ilişki, bazen bu ilişkilerin bir ögesi ya da bir özelliği, bazen de insanların birbirlerine karşı hissettiği özel bir duygu olarak kullanılmaktadır. Burada önemli olan, yakın ilişki ya da aşk için her zaman bir “diğer” kişinin olması gerektiğidir (Atak ve Taştan, 2012). Diğer kişileri oluşturan kadın ile erkek arasındaki ilişkiler güçlü bir beraberlik duygusuna dönüştüğü ve bu beraberlik duygusal olduğu kadar, fiziksel bir anlam da kazandığı zaman bu iki kişi arasında aşktan söz edilebilir (Bilen, 2008).

Aşk ya da romantik ilişki, insanların yaşamlarında bilimsel olarak etkili bir işleve sahip olması ve onların hayatlarını daha da anlamlı hale getirmesi sebebiyle önemli bir noktadadır (Atak ve Taştan, 2012). Hayatlarında aşkı hissetmeleri ve koşulsuz uyarıcılara bile bu duyguları yüklemesi bireylerin bağımlılık duygularını arttırmaktadır. Soyut bir kavram olması ve günümüze kadar gelen etkilerine baktığımızda ise tamamen insan yaşamını değiştirebilecek kadar önemli etkilere neden olduğunu görmek mümkündür.

Romantik ilişkiler ve aşk her çağda ve her dönemde insanların en fazla ilgisini çeken ve zihinlerini meşgul eden konulardan biri olmuştur. Bugüne kadar aşkın farklı farklı tanımları yapılmış; aşk, sevgi, hoşlanma, beğeni, tutku, şehvet gibi kavramlar birbiriyle karıştırılmıştır. Herkes kendi aşk tanımını ortaya koyarken, aşktan beklentilerini, aşkın oluşturduğu duygu ve heyecanları ya da sonuçlarını dikkate

almıştır. Romantik ilişki denildiğinde akla ilk gelen ‐aşk‐ olmasına rağmen, bu kavram başka özellikleri de içinde barındırmaktadır. Aşk; bağlanma, duygusal destek, ait olma gibi özellikleri de içeren romantik ilişkinin, işlevsel ve sağlıklı olduğu takdirde insan yaşamını geliştirdiği, zenginleştirdiği, fiziksel ve duygusal iyilik haline katkı sağladığı bilinmektedir (Kalkan, Hamamcı ve Yalçın, 2012).

İnsanların başarılı yakın ilişkiler kurması, yaşamlarında doyum sağlamalarına, kendilerini mutlu ve güvende hissetmelerine yardımcı olur. Bireylerin gelişim görevlerini yerine getirmesinde, evlilik yaşantılarının yolunda gitmesinde yaşanan yakın ilişkilerin tamamlayıcı rolü büyüktür (Gizir, 2012). Bu nedenle yakın ilişkiler yaşamda önemli bir noktada yer almaktadır. Birçok insan için yakın ilişki; ideal yaşam, evlilik, aşk, arkadaşlık gibi anlamlara gelmektedir. Romantik ilişki içerdiği farklı anlamlarla diğer ilişki türlerinden ayrılmaktadır (Büyüksahin, 2006).

Araştırmalar, sağlıklı romantik ilişkiler yaşayan bireylerin yüksek özgüven ve benlik algısına sahip olduklarını ortaya koymaktadır (Kalkan, Hamamcı ve Yalçın, 2012). Bunun yanında bireylerin kişilik, duygusal, sosyal ve akademik gelişimleri üzerinde romantik ilişkinin büyük payı olduğu belirtilmektedir. Özellikle ilk yetişkinlik döneminde yaşanan romantik ilişkiler, gençlerin yetişkin rollerini geliştirme sürecinde olmalarından dolayı ayrı bir öneme sahiptir. Dolayısıyla, bireylerin ilk yetişkinlik dönemini içeren üniversite yıllarında kurdukları romantik ilişkilerin yetişkinlik döneminde kurulacak yakın ilişkilerin niteliğini ve evlilik sürecinde eş seçimlerini belirlediği vurgulanmaktadır (Furman, 2002; akt. Gizir, 2012).

Yakın ilişkiler kapsamında ele alınan romantik ilişkiler, genç yetişkinlik dönemindeki bireylerin en önemli psiko-sosyal gelişim görevleri arasında yer almaktadır (Küçükarslan ve Gizir, 2013). Romantik ilişkiler genç yetişkinlerin gelişimsel görevlerini başarıyla tamamlaması açısından oldukça önemlidir. Bu dönemde kişi duygularını başkasıyla paylaşmak ve başkasının yakınlığını hissetmek ister. Sonuçta insanlar toplumsal varlıklardır. Küçük problemlerde dahi birbirlerinin desteğine ihtiyaç duyarlar. Bundan dolayı yakın ilişkiler insan yaşamında önemli bir yere sahiptir. Psikolojik çerçevede, yakın ilişkilerin insan gelişimindeki rolünü açıklayan bilim adamlarından bir tanesi Erikson' dur. Erikson' un psikososyal gelişim dönemlerinden biri olan yakınlığa karşı yalıtılmışlık dönemi bu konuyu ele almaktadır. Yakınlığa karşı yalıtılmışlık dönemi, ayrıca genç yetişkinlik dönemine

denk gelmektedir. Eric Erikson'a göre, yakın ilişkilerin, genç bireylerin karşısındakine bakım sunmasını ve kendini adaması gerektiğini düşünür. Genç yetişkin birey; kendilik duygusunu yeteri kadar kazanmışsa, kendi kimliğini diğerleriyle bütünleştirmeye hazırdır demektir. Erikson, bu dönemdeki genç yetişkinlerin başka insanlarla derin özel bağlanmalar oluşturmamaları durumunda, kendilerine odaklanıp yalıtılmışlık yaşayacaklarını belirtmektedir (Erikson,1968; akt. Eryılmaz ve Ercan, 2010). Başkalarıyla yakınlaşma; ilişki kurma ve kendi iç dünyayı paylaşmayı içerir. Güvenmek ve güvenilir olmak yakın ilişki kurma sürecini tarif eden kavramlardır. İlişki ilerledikçe sosyal maskeler ve savunma mekanizmaları ortadan kalkar. Yakın ilişkilerde güçlü yanların yanında güçsüz ve çocuksu yanlarının da paylaşılması istenir (Yavuzer, 2004). Birçok birey, romantik ilişki yaşadığı kişiye karşı duygusal anlamda bir şeyler hissetmesi ve yaşadıkları ilişkiden karşılıklı olarak doyum almaları gerektiği gibi inançlarla bir ilişkiye başlamaktadır (Küçükarslan ve Gizir, 2013).

Romantik ilişki içindeki akılcı olmayan inançlar ve gerçeklikten uzak beklentiler, insanlarda bu beklentilerin yerine getirilmemesinden dolayı ortaya çıkan hayal kırıklıklarına neden olmaktadır (Kalkan, 2006). Romantik ilişki inançları, akılcı ve akılcı olmayan inançlar şeklinde ikiye ayrılmaktadır (Eidelson ve Epstein 1982). İlişkilerde akılcı olmayan inançların, fazla abartılı, mantıktan uzak ve katı özelliklere sahip oldukları ve ilişkileri güçlü bir şekilde etkiledikleri belirtilmektedir (Gizir, 2013). Üniversitede okuyan öğrencilerin ilişkilerinde karşılaştıkları en temel sorunlarından biri romantik ilişki sürecinde yaşadıkları zorlanmalar olduğu varsayılmaktadır. Bu zorlanmalara sebep olan en önemli etkenlerden birinin de akılcı olmayan romantik ilişki inançları olduğu ve ilişkilerin başlayıp gelişmesini ciddi bir şekilde etkilediği düşünülmektedir (Gizir, 2013). Bu inançların sayısı ne kadar azalırse ilişkilerden sağlanan doyumun o kadar artacağı belirtilmektedir (Sharp ve Ganong, 2000; akt. Kalkan, 2006).

Son zamanlarda boşanma oranlarının artmasıyla birlikte evlilik ilişkilerini güçlendirmeye yönelik evlilik öncesi faktörler üzerinde daha fazla araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Evlilik öncesi faktörlerden en önemlisi de eş seçimine yönelik inançlardır. Eş seçimi hayatta verilebilecek önemli kararlardan biri olduğu gibi zor bir süreçtir. Eş seçiminde bulunacak bireyin ilişkiye yönelik sahip olduğu

inançlar önemlidir. İlişki inançlarının duyguları ve davranışları etkilemesiyle yaşanan ilişkideki doyum düzeyi belirlenir (Cobb, Larson ve Watson, 2003; akt. Güngör, Yılmaz ve Çelik, 2011). Eş seçimi ile ilgili akılcı olmayan ilişki inançları, bireyin eş seçimini, bu seçimdeki kendine uygun bir eş bulma çabasını, eş seçimi konusunda yaşadığı problemler için bulacağı farklı çözüm yollarını engelleyen ve sınırlandıran inançlar olarak ifade edilmiştir (Larson ve Holman, 1994; Larson, 2000; akt. Güngör, Yılmaz ve Çelik, 2011).

Belli gelişim dönemlerini geçtikten sonra yakın ilişki kurmak bireyler için önemli bir gereksinim haline gelir. Ailenin, akrabaların arkadaşlıkların ve çevredeki insanların yakınlığından farklı türde bir yakınlığa ihtiyaç duyulmaya başlanır. Bu ihtiyaç toplumumuzda genel olarak, romantik ilişkinin başlamasıyla beraber evlilik ile devam eden bir süreç haline gelir (Altuntaş ve Atli, 2015). İnsanlar ailesini seçemez ancak eşini seçebilir. İyi bir eş seçimi demek; iyi bir aile ve sağlıklı nesiller demektir.

Bireyler yapmış oldukları eş seçimi kararıyla hayatlarının geri kalanını iyi ya da kötü bir şekilde etkileyebilmektedirler. Evlilik süreci, insan yaşamının belli bir zaman dilimini oluşturmasından ötürü eş seçimi konusunda verilecek karar da son derece önemli bir yer tutmaktadır. Bireyler verecekleri bu kararlar birlikte, bundan sonra hayatlarını kiminle devam ettirmek istediklerine, kimden çocuk sahibi olup, bu çocuğu kiminle yetiştireceklerine karar vermiş olmaktadır (Şenel, 2004).

Evlenmek, insan topluluklarının, uzun tarihi geçmişinden bu yana her yerde, en yaygın sosyal ve kişisel davranıştır. İnsan hayatında eş seçme ve evlenme önemli bir dönüm noktasıdır. Özellikle yetişkin bir insanın yaşamından zevk alması mutlu bir evlilik hayatı ile sağlanabilir. Evlilik hayatında mutlu olan bireyler hayatın diğer tüm alanlarında daha kararlı, dinç ve sağlıklıdırlar. Evlilik hayatında mutluluğun temel şartları ise; sevgi, saygı, anlayış, hoşgörü ve iyimserlik, feragat ve fedakarlık, tutumlu olmak, birbirinin kıymetini bilmek, birbirini kırmamak, birbirini yıpratmamak, sabırlı olmak, arkadaşlık, birlikte karar almak ve paylaşmaktır (Ondaş, 2007).

İnsan sosyal bir varlık olduğu için diğer insanlarla bir arada yaşamak en temel ihtiyaçlarından biridir. Yalnız yaşamak yerine, diğer insanlarla topluluk halinde yaşayarak ilişki kurmak insanoğlunun temel özellikleri arasındadır. Bireyler insanlarla kurdukları ilişki gibi karşı cinsle kuracakları ilişkiye de ihtiyaç duyarlar.

Karşı cinsle kurdukları ilişkileri toplum tarafından kabul edilebilir bir hale getirmek için de evlilik kararı alırlar (Özabacı, 2004). İnsanlar bazı nedenler doğrultusunda evlilik kararı alırlar. Kimileri yaşadığı ilişkiyi toplum tarafından kabul edilebilir bir hale getirmek, bir kısmı cinsel ihtiyaçlarını doyuma ulaştırmak, kimi yalnız yaşamaktan korktuğu için, bazıları ekonomik olarak daha güçlü hale gelip güzel bir gelecek kurmak ve çocuk sahibi olabilmek gibi nedenlerden dolayı evliliği düşünürler (Çaplı, 1992).

İnsanlar bu amaçlar doğrultusunda kendileri için uygun bir eş seçmeye yönelirler. Eş seçimi bireyin hayatını, gelecek planlarını ve toplum içindeki yerini etkileyen önemli bir süreçtir. Birey bu kararlar birlikte, hayatını kiminle ve ne şekilde devam ettireceğine, kimden çocuk sahibi olup bu çocuğu kiminle yetiştireceğine karar vermiş olacaktır (Yıldırım, 2007). Bu sebeple eş seçimi, bireyin yaşamındaki bir dönüm noktasıdır. Eş seçimi ile ilgili yapılan araştırmalar, bu kararın toplum ve zaman faktörüne göre değiştiğini göstermektedir. Yapılan araştırmalarda eş seçimini etkileyen birçok faktörün olduğu bulunmuştur. Bu faktörler; cinsiyet, kişilik özellikleri, fiziksel özellikler, etnik köken, ekonomik durum, sosyo-kültürel özellikler, yaşanılan yer, iletişim tarzı ve buna benzer özellikler olarak çeşitlendiği görülmektedir. İnsanların eş seçimlerini nasıl yaptıklarıyla ilgili birçok kuram ve teze rastlanmaktadır (Özdoğan, 2009). Bu kuramlar, eş seçiminin bilinçli ve amaçlı bir seçim olduğunu göstermektedir.

Alan yazın incelendiğinde romantik ilişki, evlilik ve eş seçimi ile ilgili birçok çalışma olduğu (Bayoğlu ve Atli, 2014; Duran, 2011; Efe, 2013; Koçak ve Köse, 2015; Sarı, 2008; Türkaslan ve Süleymanov, 2010), çeşitli çalışmalarda, romantik ilişkilerin daha uzun sürmesinde ve boşanmaların daha az gerçekleşmesinde evlilik öncesinde yapılan bilgilendirmelerin önemi ve gençlerin evlilik öncesi ihtiyaçlarının belirlenmesi amacı ile evlilik öncesi bilgilendirme amaçlı olarak hangi kaynaklara başvurdukları belirtilmiştir (Hamamcı, Buğa ve Duran, 2011; Koçak ve Köse, 2015). Bilgilendirme çalışmalarının olumlu sonuçlanması bu alanla ilgili yürütülen araştırmaları arttırmıştır. Yapılan araştırmalarda, yakın dönemde evliliğe yönelik tutumlardaki değişikliklerden dolayı alanda yürütülen inceleme sayısında artış olduğu belirtilmektedir (Bayoğlu ve Atli, 2014). Evliliğe yönelik tutumların cinsiyete göre de farklılık göstermekte olduğu görülmektedir. Çeşitli çalışmalarda; üniversite

öğrencilerinin eş seçme eğilimlerinde erkek ve kadınların birbirinden farklı beklentilerinin olduğu, kadın ve erkeklerin eş seçiminde farklı özellikler aradıkları belirtilmiştir (Bugay ve Tezer, 2008; Efe, 2013). Eş seçimine ilişkin herkes için farklı, önemli yönler, özellikler veya faktörler olabilir. Bunların neler olacağı, önem dereceleri tamamen kişinin kendisiyle, tercihleriyle ilgilidir. Evliliğin kişiler arasında doyum verici ve uyumlu olmasında eş seçiminin doğru yapılması önem kazanmaktadır. Evlilikteki uyum, eşleri ve ailelerini duygusal, fiziksel ve sosyal yönden etkilemektedir (Kalkan, Hamamcı ve Yalçın, 2012). Kişi kendisi için önemli olanları, evlilik kararını verdikten sonra, deneme-yanılma yoluyla veya şansını deneyerek anlamak yerine, karar vermeden önce eş seçimine ve evliliğe ilişkin doğru kararı nasıl vermeye çalışacağını bilmelidir. Çünkü bu karar hayattaki en önemli kararlardan biri, belki de en önemlisidir. Birey eş seçimini yapmadan önce kendisi için nelerin önemli olduğunu ve evliliğe ilişkin doğru kararın nasıl verilebileceğini bilmelidir. Kendi özelliklerinin farkında olan birey, evlilik kararından önce, kendisi için nelerin öncelikli olduğunu ve evleneceği kişide nasıl özellikler aradığını çok iyi bilmeli, ardından bu özelliklerin karşısındakinde ne ölçüde olup olmadığını iyi bir şekilde değerlendirip, son olarak da eş seçimine karar vermelidir. Çünkü bu karar insanların yaşamlarında vereceği en önemli ve özel kararlardan biridir (Şenel, 2004).

Bunun yanında eş seçimi tutumlarında ilişki inançlarının önemli olduğu ancak alan yazın incelendiğinde ilişki inançları ile ilgili araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Romantizm, eş seçimi tutumları, romantik ilişki yaşantıları ve romantik ilişkilerdeki inanç kavramları ile ilgili ayrı ayrı yapılmış çalışmalar olmasına rağmen üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde eş seçimi tutumlarının romantik ilişki yaşantıları ve romantik ilişki inançları arasındaki ilişkiye yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Boşanma oranlarının artmasıyla birlikte evlilik öncesi ilişkilerin daha fazla önem kazanmakta olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda, romantik ilişki yaşantılarının ve romantik ilişkilerde inançların, bireylerin romantizm ve eş seçimi tutumu ile ilişkisi tespit edilmeli ve bu ilişkiden yola çıkılarak; çeşitli değişkenler açısından bakılıp romantizm ve eş seçimi tutumunun farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmelidir. Bu çalışmanın, bireylerin romantizm ve eş seçimi tutumlarını olumlu

yönde etkileyeceği ve daha sağlıklı seçim yapabilmek için gençleri doğru tutumlara yönlendireceği düşünülmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Üniversite öğrencilerinin, romantizm ve eş seçimi tutumları romantik ilişki yaşantıları ile romantik ilişkilerdeki inançları tarafından anlamlı olarak yordanmakta ve romantizm ve eş seçimi tutumları çeşitli değişkenler açısından farklılaşmakta mıdır?

1.2.1. Alt Problemler.

- 1) Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumları romantik ilişki yaşantıları ve romantik ilişkilerdeki inançları tarafından anlamlı olarak yordanmakta mıdır?
- 2) Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumları cinsiyet açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 3) Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumları yaş açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 4) Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumları sınıf düzeyi açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 5) Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumları öğrenim görülen fakülte açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 6) Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumları en çok yaşadıkları yer açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 7) Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumları ilişki durumu açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 8) Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumları ilişki çeşidi açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarının romantik ilişki yaşantıları ile romantik ilişkilerdeki inançları tarafından ne derece yordandığının belirlenmesi ve romantizm ve eş seçimi tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir.

1.4. Araştırmanın Önemi

İnsan yaşamının daha anlamlı olabilmesinde diğerleriyle kuracağı ve geliştireceği ilişkiler önemli bir yer tutmaktadır. Bu ilişkiler arasında evlilik, doğası gereği farklı sorumluluk ve beklentileri içermesi yönüyle diğer ilişkilerden daha özel bir konumdadır. Bireyler, soylarının devamını sağlamak, çocuk sahibi olmak, cinselliği toplum tarafından onaylatmak, kendilerini güvende hissedip, ait olma, sevme ve sevilme ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla evlenmeyi tercih ederler (Efe, 2013). Her insanı evliliğe yönlendiren birçok neden mevcuttur. Kadın ve erkekler cinsiyet rollerine özgü farklı nedenlerin ortaya çıkardığı beklentilerini karşılamaları amacıyla evliliğe karar vermektedirler (Çaplı, 1992).

Üniversite yıllarında yaşanan romantik ilişkiler bireyin duygusal, bilişsel ve sosyal gelişimi açısından önemlidir (Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2013). Üniversite öğrencileri, üniversitenin ilk yıllarında ergenlikten genç yetişkinliğe geçerken arkadaşlık ilişkilerine geleceğe yönelik farklı bir boyut kazandırmak isterler. Karşı cinsle kuracakları bu romantik ilişki sürecinde, partneriyle olumlu ve olumsuz yaşantıları deneyimleyerek ve bunları göz önünde bulundurarak bir eş seçimine yönelirler. Üniversitede okuyan gençler artık ne istediğinin farkındadır ve hayatının geri kalanını nasıl bir eş ile sürdürmek istediğini belirlemeye başlar. Üniversitede sınıflar ilerledikçe ve üniversiteli gençlerin yaşları büyüdükçe evliliğe daha da yaklaşırlar ve bu doğrultularda uygun eş seçimini yaparlar (Onbaş, 2007).

Bireyler eş seçiminde birçok kriteri göz önünde bulundurarak karar verirler ve bu durum karmaşık bir seçim sürecine yol açar (Tüzemen ve Özdağoğlu, 2007). İlişkilerin sağlıklı olarak yürümesi için eş seçimi yaparken bireylerin birbirleriyle uyumlu olması önemli bir unsurdur. Eş seçimi yaparken bireyler, kişilik özelliklerini, fiziksel özellikleri, ekonomik durumu, mesleki statüyü, dini ve ideolojik görüşü göz

önünde bulundurarak tercihlerini yaparlar (Onbaş, 2007). Eş seçimi ve evlilik, bireyin yaşantısında oldukça önemli bir yer tutan ve bireyin belli bir olgunluğa erişmesi sonucunda oluşan bir olaydır (Kasapkara ve Kasapkara, 2014).

İnsanlar evlenip mutlu bir yuva kurmak isterler. Evlilik bireylere; psikolojik, sosyal ve ekonomik yarar sağlayarak daha sağlıklı ve kaliteli bir yaşam sunmaktadır. Bütün bunlar ışığında sağlıklı evliliklerin bireylerin yaşam kalitelerini arttırmadaki rolü açıktır; bireyler daha mutlu ve doyumlu bir yaşama sağlıklı bir evlilikle daha kolay ulaşabilmektedirler. Sağlıklı yürütülen evlilik insanlara; sosyal, psikolojik ve ekonomik anlamda daha kaliteli bir hayat sunmaktadır. Bireylerin hayatlarında mutluluğa ve doyuma ulaşmaları için sağlıklı yürütülen evliliklerin rolü büyüktür (Çağ ve Yıldırım, 2013). Evlilik hayatından alınan doyum insanların bütün hayatını etkilemektedir ve ilişkilerde akılcı düşünme yapısına sahip olmak ilişkilerden alınan doyumunu arttırmaktadır. Evlilikte yaşanan sıkıntılar, akılcı olmayan inançlara sahip olmak başta bireylerin psikolojik açıdan yıkımına, sonrasında sağlıksız çocuklar yetiştirmeye neden olmaktadır. Bundan dolayı iyi bir eş seçimi, huzurlu ve mutlu evliliklerin oluşmasına temel oluşturup, sağlıklı nesillerin yetiştirilmesine katkıda bulunarak toplum refahını üst düzeye çıkartması düşünülmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalar aile ve sosyal politikaların sağlıklı bir şekilde yürütülmesi açısından da önem taşıyacaktır.

Yapılacak çalışmalar sonucunda elde edilen veriler, evlilik öncesi yapılan eğitimlere önemli ölçüde katkı sağlayacaktır. Eğitimlerin içeriğinin araştırma sonuçlarına göre düzenlenmesi, eğitimlerin daha yapılandırılmış hale gelmesine yardımcı olacaktır. Bu verilerle yapılandırılmış eğitimlerin, eş seçiminde bulunacak bireylere sunulması halinde farkındalık düzeylerini arttırması düşünülmektedir.

Eş seçiminde ve romantik ilişki yaşantılarında farkındalık düzeyi artmış gençlerin eş seçimi tercihlerinde daha sağlıklı karar verecekleri düşünülmektedir. Bu sayede gençlerin romantik ilişki inançlarını akılcı yönde kontrol etmeleri de sağlanarak ilişkilerini olumlu yönde ilerletip evliliğe yönelik sağlıklı karar verebileceklerdir.

Bu çalışma; romantik ilişki yaşantıları, romantik ilişkilerdeki inançlar ve romantizm ve eş seçimi tutumlarını belirleyerek daha sağlıklı eş seçmek için gençleri doğru tutumlara yönlendirmek açısından alandaki çalışmalara destek olacak ve bu konuda bilgi birikimi sağlayacaktır. Bunun yanında ruh sağlığı alanında çalışan uzmanlara

romantizm ve eş seçimi tutumu, romantik ilişki inançları ve yakın ilişki konularında bilgi birikimi sağlaması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu çalışma ilişkiisel bir çalışma olmakla birlikte çalışmanın sonuçlarının eş seçmede ve romantik ilişkide doğru tutumlar ve mantıklı inançlar geliştirmek için yapılacak deneysel çalışmalara da zemin oluşturması beklenmektedir.

1.5. Varsayımlar

Araştırmada, üniversite öğrencilerinin araştırma sırasında uygulanan ölçme araçlarına içten ve samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

- 1) Araştırma, Burdur ili sınırları içerisindeki Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinden alınan örnekleme göre 2015–2016 öğretim yılında öğrenim görmekte olan 593 üniversite öğrencisinin görüşleriyle sınırlıdır.
- 2) Araştırma, değişkenleri ölçmek için geliştirilen kişisel bilgi formu, romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği, yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri ve ilişkilerde inanç envanteri ile toplanan verilerle sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Romantizm: Bu araştırma da romantizm kavramı; insanlar arasındaki duygusal yaklaşma sonucunda ortaya çıkan duygu ve düşüncelerin karşılıklı olarak yansıtılması hali olarak tanımlanmaktadır.

Eş seçimi: Kadın ve erkeğin birbirleriyle karşılaşma ve birbirlerini tanıma sürecinden başlayarak sırasıyla flört, söz kesme, nişan, nikah, düğün gibi aşamalardan geçen toplumsal bir süreçtir (Özgüven, 1997).

Romantik ilişki: Kadın ile erkek arasında gelişen tutku, yakınlık ve bağlılığın birleşiminden oluşmuş olan ve yakın ilişkiler kapsamında değerlendirilen bir kavramdır (Sternberg, 1986).

Romantik ilişki inançları: Yakın ilişkiye yönelik oluşturulan algı ve beklentilerdir (Eidelson ve Epstein, 1982).

Evlilik: Devamlılığı olan bir hayat ortaklığı oluşturmak üzere, farklı cinsiyetteki iki insanın, sosyal, ahlaki ve hukuken kabul edilebilir ve geçerli birleşmesi olan hukuki bir kurumdur (Ondaş, 2007). Hukuki açıdan evlilik, karşı cinsten iki insanın yasal düzende sürekli olarak bir arada yaşamak için bir araya gelmesidir.

Beraber yaşama: Evlenmeden önce birlikte yaşamanın evlilikte mutluluğu arttıracığına yönelik sınırlandırıcı inancı ifade eder (Güngör, Yılmaz ve Çelik, 2011).

Yalnız ve tek doğru: Dünyada evlenilebilecek tek ve yalnızca bir doğru kişi olduğuna yönelik sınırlandırıcı inancı ifade eder (Güngör, Yılmaz ve Çelik, 2011).

Aşk yeterli: Birine âşık olmanın o kişiyle evlenmek için yeterli bir neden olduğuna yönelik sınırlandırıcı inancı ifade eder (Güngör, Yılmaz ve Çelik, 2011).

Çaba göstermeme: Eş seçmenin kolay olması gerektiğine ve hiçbir çaba göstermeden tesadüfen ve şans eseri olması gerektiğine yönelik sınırlandırıcı inancı ifade eder (Güngör, Yılmaz ve Çelik, 2011).

İdealleştirme: İdeal bir eş bulana kadar ve ideal bir ilişki yaşanıldığını ispatlayana kadar evlenilmemesi gerektiğine yönelik sınırlandırıcı inancı ifade eder (Güngör, Yılmaz ve Çelik, 2011).

Zıt kutuplar: Kişisel özellikleri kendisinden farklı biriyle evlenilmesi gerektiğine yönelik sınırlandırıcı inancı ifade eder (Güngör, Yılmaz ve Çelik, 2011).

Tam güven: Evlenilecek ideal bir eş olana kadar yani gelecekte bir eş olarak kendinden kesin emin olana kadar evlenilmemesi gerektiğine yönelik sınırlandırıcı inancı ifade eder (Güngör, Yılmaz ve Çelik, 2011).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Sosyal varlıklar olan insanlar yalnız yaşayamaz ve yakın ilişkiler ararlar. Yakın ilişki diğer kişilerle kişisel bir yakınlık ve aşk da dahil olmak üzere ilişkileri içerir. Romantik ilişki, romantizm ve eş seçimi kavramları bu sosyal çerçevede anlam kazanan kavramlardır. Aşk ve romantik ilişki hemen hemen tüm toplumlarda adı geçen ancak tanımlanması zor bir olgudur. Aşk karşı cinsten bir kişiye karşı duyulan yoğun sevgi olarak tanımlanır ancak tek başına değildir ve beraberinde “bağlanma, sevgi, saygı ve güven gibi duyguları da” kapsar (Atak ve Taştan, 2012). Sosyolog ve psikologlar aşk için çeşitli tanımlar vermiş ve kuramlar oluşturmuşlardır. Örnek olarak Freud’a göre aşk cinsel isteğin yüceltilmesi, Fromm’a göre ise “ilgi, anlayış, saygı ve sorumluluk” ve Harlow’a göre bağlanma davranışından oluşmaktadır (Moss BS, Schwebel, 1993; Hojjat M., 2000; akt. Atak ve Taştan, 2012). Romantik ilişki ve romantik ilişki kavramları ise aşk yaşanan bir çift arasındaki duygusal durum, bağ ve ilişkiye atıfta bulunan kavramlardır. Aşk, romantizm ve eş seçimi birbirleri ile ilgili ve tamamlayıcı kavramlardır ve bunları tam olarak anlayabilmek için değişik dönemlerde oluşturulmuş çeşitli kuramlara bakmakta fayda vardır.

Romantizm ve eş seçimi tutumu, romantik ilişki inançları ve romantik ilişki yaşantıları kavramlarını açıklayan iki temel kuram; Bağlanma Kuramı ve Akılcı Duygusal Davranışçı Kuramdır. Bu temel kuramların yanı sıra Psikanalitik Kuram, Evrimsel Eş Seçimi Kuramı, Sınıflandırıcı Eş seçimi Kuramı, Birbirini Tamamlayan Gereksinimler Kuramı, Süreç ve Süzgeç Kuramı ve Uyaran-Değer-Rol Kuramı romantizm ve eş seçimi tutumundan bahsetmektedir. Bu bölümde romantizm ve eş seçimi tutumundan bahseden ve bu tezin alan yazın kapsamında ulaşılabilen kuramlara yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde araştırmanın konusu ile ilgili literatür bilgisi taranarak araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur.

2.1.1. Psikanalitik kuram ve romantizm-eş seçimi. Psikanalitik kuram ilk olarak Sigmund Freud tarafından geliştirilmiştir. Darwin'in evrimci görüşünden sonra insan davranışının biyolojik motiflerinin araştırılmasına yönelik bilim açısından cinsellik ve bunun doyurulması açıklanması gerekli bir gerçeklik olarak ortaya çıkmıştır. Freud biyolojik bir tanımla hayvanda ve insanda ortaya çıkan cinsel ihtiyacın cinsel dürtü olarak nitelendiğini belirtir ve bilimin buna 'libido' adını verdiğini belirtir (Freud, 1910). Biyolojik olarak libido insan soyunun devamını sağlayan motive edici yaşam enerjisidir. İnsanlarda libido seviyeleri de farklı düzeylerde olmaktadır ve kiminin ki yüksek kiminin ki ise düşük olabilir. Freud, cinselliğin çocuklukta olmadığını ancak daha sonra ergenlikle beraber ortaya çıktığına dair olan popüler görüşe karşı çıkar ve aksine çocukta cinsel yönelmenin başladığını savunur. Bir anlamda çocukların doğumla birlikte cinselliğin tohumlarını taşıdıklarını ancak bunun daha sonraki süreçte bastırıldığını belirtir. Çocuklarda cinsel duyguların ve yönelmelerin daha ziyade üç ve dördüncü yaşlarda görünür hale geldiğini belirtir (Freud, 1910).

Çocuk daha da büyümeye başladığında cinsel duyguları ve yönelmeleri tıpkı suların yolunu kapayan bir barajın etkisine benzer bir biçimde zapt altına alınır. Bu özellikle sosyo-kültürel olarak tikslenme, utanç ve ahlaki ve estetik değerler yolu ile meydana gelecektir (Freud, 1910). Bu anlamda libido içinde yaşanan kültürün ahlaki ve estetik değerlerince kendine bir çıkış yolu arayacaktır. Bu süreç kültürden kültüre değişiklikler gösterebilir.

Yaşamın ilk yıllarında bireyin yetişkin kişiliğinin temelini oluşturduğunu ilk Freud vurgulamıştı. Kişiliğin beşinci yılın sonunda oluştuğuna, sonraki gelişimin de bu temel yapının üzerine kurulduğuna inanıyordu. Başka psikanalistler de Freud'un formülünü hem bebekliğin ilk günlerini kapsayacak şekilde geriye doğru, hem de ilk gençlik, yetişkinlik, orta yaş ve yaşlılık gibi yaşamın ileriki aşamalarını kapsayacak şekilde ileri doğru genişletmiştir (Pines, 2013).

Freud'a göre (1910), çocuklar doğumdan itibaren taşıdıkları cinsel duyguların tohumları ile belli aşamaları olan bir cinsel gelişmeden geçerler. Çocukta doğumdan yaklaşık olarak 18 aylık döneme kadar uzanan ilk döneme oral evre adı verilir. Bu evrede çocuk ağzının uyarılmasından dolayı haz duymaya başlar. Bu anneyi emme ile de desteklenen bir süreçtir. Bu evrede çocuklarda tipik olan davranışlardan birisini baş parmaklarını emmeleridir. Bu parmak emme süreci bazı çocuklarda yetişkinliğe kadar uzayabilir. Bu evrede çocuğun cinsel hazzı tükettiğini vurgulayan Freud sürecin vücudun diğer duyarlı bölgelerinin başka bir yere sürünmesi ile devam ettiğini bir anlamda orgazma ulaştığını vurgular (Freud, 1910). Bu aşamada engellenme ile karşılaşan çocuklarda kötümserlik, kıskançlık, şüphe ve alaycılık gibi duygular ortaya çıkar.

Oral aşamadan sonra yaklaşık olarak 3 yaşına kadar süren anal aşama gelir. Bu aşamada çocukta dışkılama ve anal işlevler üzerine odaklanma olur ve tuvalet eğitimi de bu yaşlarda alınır. Bu aşamada çocuk dışkıyı tutmak ve bırakmak gibi eylemler ve bundan duyulan hazla vakit geçirir. Ayrıca karakterinin bazı özellikleri, örneğin pis ve dağınık olması ya da düzenli ve temiz olması bu evrede gelişmeye başlar. Anal evrede çocukta haz yaratan bir evredir. Daha sonra ise 6 yaşlarına kadar sürecek olan fallik evreye girilir. Bu evrede çocuk kendisine karşı cinste olan ebeveyne yönelik olarak cinsel çekim ve ilgi duymaya başlar. Bu evrede çocuklarda Oidipus ve Elektra Kompleksleri de ortaya çıkar. Cinsel dürtüler daha sonra bir uyuklama evresine girerler ve bu süreçte cinselliğin sosyo-kültürel olarak bastırıldığı ve ergenliğe kadar devam eden bir evre gelir. İlk çocukluk deneyimleri bu evrede unutulur (Freud, 1910).

Cinsellik gelişimi daha sonra ise ergenlik dönemi ile birlikte genital aşamaya girer. Bu aşamada ergenliğe ulaşan birey cinsel olarak deneyimler yaşamaya başlar. Bu aşamanın tepe noktası olan 20'lerinde ise bir eş ile teke tek ve kalıcı, sevgiye dayalı bir ilişkiye girer. Bu evrede cinsel güdüler daha çok karşı cinse yönelmektedir. Bu Freud açıısından normal bir gelişim gösterir. Ancak bu aşamada sabitlenme ve sapkınlık da ortaya çıkabilir (Freud, 1949).

Freud' un romantik aşk ve eş seçimiyle ilgili görüşlerini ana hatlarıyla özetlemek gerekirse, aşağıdaki temel maddelere ulaşılabilir (Pines, 2013):

- Romantik aşk, hem fiziksel hem de duygusal bileşenleri olan cinsel dürtünün, yani libidonun toplum tarafından tanınan bir ifadesidir.
- Libido, aşık kişinin cinsel etkinliğini doyuma doğru yönlendirir.
- Bütün insanlar doğuştan biseksüeldir; her cins, karşı cinsten kişilere olduğu gibi hemcinslerine de çekim duyar. Çoğu kişide eşcinsel dürtüler, sosyalleşmenin bir sonucu olarak uyuklama halinde kalır.
- Çocukların ebeveynlerine duyduğu cinsellikten uzakmış gibi görünen sevgiyle romantik aşkın kaynağı aynıdır. Yetişkin aşkı, çocuklukta sevgiye tekabül eder.
- Yetişkinlerin romantik ve cinsel deneyimleri, Ödipal aşamada yaşadıkları çocukluk deneyimleriyle ilişkilidir.
- Yetişkinlerin libidoları, Ödipal aşamadaki aşk nesnelere önemli ölçüde benzeyen kişilere aktarılır. Bir erkek için bu anne, kadın içinse babadır.
- Yetişkin insan, ilk aşk nesnesinin –anne veya babanın- içsel bir imgesini temsil eden bir aşk arar. Bu içsel, çocuksu imge, ebeveynin gerçekte nasıl biri olduğundan epey farklı olabilir.
- Aşık olmak, ilk aşk nesnesiyle yeniden bir araya gelmeyi temsil eder.
- Bireylerin, bebekliklerinden itibaren ebeveynleriyle kurmuş oldukları ilişkiler, yetişkinlik döneminde yaşayacakları romantik ilişkileri önemli bir şekilde etkilediğinden, çocuk ve ebeveyn arasındaki ilişkilerin kopuk olması yetişkinlikte yaşayacağı romantik ilişkiler üzerinde ciddi etkiler göstermektedir.

Bu kuramdan hareketle ulaşabileceğimiz en önemli sonuç, birisine şans eseri aşık olmadığımız; bilinçsiz bile olsa, dikkatle ölçüp biçerek aşık olduğumuz. Romantik seçimlerimiz, onların tamamen farkında olmasak bile çocukluk deneyimlerimizden etkileniyor. Bu deneyimlerse kızlarla erkekler tarafından farklı şekillerde yaşıyor (Pines, 2013). Ebeveynimizin bize davranışları bizim tarzımız olduğu için, ona uygun ve onu sürdürecekt kişileri seçmemiz kader değil, bir çocukluk algısının kendisini devam ettirmesidir (Yabancı,2017).

Freudyen teori evlilik ve eş seçiminin insanın cinsel olarak olgunluğa ulaşmasının bir süper-ego olan toplumsal yapı ve kültür içinde halledilmesi olarak bakar. Kişi belli bir olgunluk yaşına erdiğinde artık sadece kendi başına kalamaz ve isteklerini karşı

cinsle gerçekleştirmek durumunda kalır. Bu isteklerin id, yani iç güdüsel ihtiyaçlar olduğu ve yaşam evreleri boyunca şekillendikten sonra romantik bir ilişki yolu ile halledildiği görülmektedir. Bu kendini gerçekleştirmenin belli bir sosyal, kültürel ve ekonomik durum içindeki en uyumlu yoludur.

Eş seçimi ise bu sosyal, kültürel ve ekonomik belirleyenler tarafından şekillenmiş olan süperego tarafından belirlenir. Bu anlamda bir yanda id in baskısı diğer yanda ise süperego kurumlarının dayatmaları vardır. Kişi bu ikisinin arasında ve sunduğu seçenekler dahilinde kendine uyan çözümü seçer. Freud'a göre süperego ilk olarak çocukluk yılları içinde aile tarafından belirlenen ve dayatılan kural ve isteklere göre şekillenir. Ailenin kendisinin ise belli bir sosyal grup çerçevesinde ve bir kültür içinde bir konumu ve uyumu bulunmaktadır. İşte bu sebeple çocuklukta kişi ailesi yolu ile toplumdaki baskın ve kabul gören kültürle tanışır ve buna adapte olmak üzere büyür. Eş seçimi ve cinsellik de bu çerçevede, yani bir toplum, topluluk ve kültür ile uyumlu (ya da ondan sapacak şekilde uyumsuz) olarak şekillenir. Bireyler şekillenen bu düşünce yapısına uygun eş seçimine yönelirler. Freud' a göre bu seçimlerin nedenleri "bilinçdışıdır, yani birey bunun farkında olmadan bir seçim yapar. Yapılan seçimlerde bize ebeveynlerimizi hatırlatan kişileri daha çekici bulmamız da bunun kanıtıdır.

2.1.2. Bağlanma kuramı ve romantizm-eş seçimi. Bağlanma kuramı çocukların anneleri ile olan ilk bağlanma ilişkilerini inceleyen Bowlby tarafından geliştirilmiştir. Bowlby anneleri tarafından bırakılan, yani onlardan ayrılan çocukların sergiledikleri davranışları izlemiştir. Bunun için bazı araştırmacıların yürüttüğü çalışmaları incelemiştir (Bowlby, 1969). Bir insan ya da primat yavrusu annesinden ya da birincil bakıcısından ayrıldığında belli duygusal tepkiler vermektedir. Bunlardan ilki protestodur. Çocuk ağlar, annesini arar ve başka kimselerin kendisine bakmasına karşı çıkar. Bir diğer duygusal tepki ise çaresizliktir ve çocuk hüzünlü bir pasiflik sergiler. En nihai olarak çocuk anneden kopar, yani kopma davranışı sergiler. Anne geri geldiğinde artık ona ilgisiz görülür. Bu duygular ve eşlik eden davranışlar bir anlamda olağan görülür ve gerçekten de çocuk annesinden kopunca artık diğer kişilerin bakımlarına da direnç göstermez. Diğer bakıcıları ile sosyalleşir ve onlarla ilgilenir (Bowlby, 1969). Bowlby insan yavrusu

ve diğer primatlarda benzer olarak işleyen bu bağlanma sisteminin gelişiminin tehlike altındaki yavrunun anneye yakın kalmasını sağlama amaçlı olduğunu belirtmiştir (Hazan ve Shaver, 1987).

Bowlby (1973), bebeklerin sağlıklı, uyarılmış ve korkmamış olduklarında ve anneleri ile beraberken çevrelerini inceleme ve diğer aile bireyleri ile yakın ilişkiler kurma eğiliminde olduklarını belirtmiştir. İşte bu durumu sağlayan temele güvenli temel adı verilmektedir. Bu araştırmalarda elde ettiği bilgileri toparlayan Bowlby (1973) şu sonuçları çıkartmıştır: eğer bir birey bağlandığı bir kimsenin istediği anda yanında hazır olacağı konusunda güven duyuyorsa yoğun ve kronik korku gibi duyguları daha az yaşayacaktır. Bu güvenin oluşması aşaması duyarlı bir dönemdir. Bu dönem bebeklik, çocukluk ve ergenliği içerir ve bağlanma figürlerinin hazır bulunması konusundaki güven ya da güvensizlik duygularına göre bu dönemde geliştirilen beklentiler daha sonraki yıllar boyunca kalıcı hale gelecektir. En son olarak gerçek olarak deneyimlenen olaylar gelir. Bireylerin gelişme döneminde bağlanma figürlerine yönelik olarak geliştirdikleri hazır bulunma ve cevap verme beklentileri bu bireylerin gerçekte yaşadıkları deneyimlerin doğru birer yansımasıdır. İdeal olan güvenli bir bağlanma davranışı iken gerçek yaşamda bireyler farklı türde deneyimler yaşadıklarından güvenli, kaygılı/kararsız ve kaçınan türde bağlanma davranışları geliştirirler.

Yapılan araştırmalar, bebeklikte oluşan bağlanma örüntülerinin yetişkinlikte de devam ettiğini göstermektedir. Yetişkinlikte kurulan yakın ilişki örüntüleri, bebeklikte anneye veya bakıcıyla kurulan bağlanma ilişkilerinden etkilenir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Hazan ve Shaver (1987), romantik aşkı açıklarken ilk olarak onun bir bağlanma süreci olduğunu belirtmişlerdir. Bu süreç farklı bağlanma geçmişlerine sahip farklı bireylerde değişik biçimlerde cereyan etmektedir. Bir anlamda anne ve çocuk arasındaki bağlanma örüntülerine sahip olan birey daha sonraki yaşamında bunları az çok devam ettirip ve değiştirerek bir başka bireyle romantik bir ilişki kurmasında da sürdürür. Yazarlar bağlanma süreci için üç değişik tipte örüntüden bahsederler, bunlar: güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınmacı bağlanma tarzlarıdır (s. 512). Güvenli ilişki bu bağlanma stilleri arasında en tutarlı ve en iyi işleyenidir. Bu stile sahip bireyler aşkları ile rahat ve güvenen ilişkiler kurarlar. Ancak kaygılı ve kararsız stilde bireyler çocuklukta annelerinden uzak kaldıklarında

sergiledikleri protesto edici tavırlarını sürdürürler. Buna uygun olarak aşkları ile aralarındaki ilişkinin istenip istenmediğinden dolayı kaygı duyarlar, istemediklerini düşünebilirler, sevgililerinin onları terk etmek istediklerini ve ilişkiyi istemediklerini düşünürler. Bundan başka kaçınmacı stile sahip bireyler ise yaşadıkları ilişkilerde sık sık kopma ve ilişkiyi sürdürmeme davranışı sergilerler. Bu bireyler bağlanmakta güçlük yaşarlar ve yakınlıktan hoşlanmayan bir tarzları vardır (Hazan ve Shaver, 1987).

Büyükşahin (2006), bu üç stili anlatmak için şu ifadelerin geçerli olduğunu belirtmiştir: “Güvenli bağlanma stiline sahip bireyler; sevgilileriyle kolay bir şekilde iletişim ve yakınlık kurabildiklerini, bağlanma konusunda karşılıklı olarak problem yaşamadıklarını, terk edilme korkularının olmadıklarını ifade ederler. Kaygılı-kararsız bağlanma stiline sahip bireyler; sevgilileriyle istedikleri ölçüde yakınlık kuramadıklarını, sevgililerinin onlara karşı olan sevgilerinden emin olamadıklarını ve onlarla yakınlık kurmak istemediklerini düşünürler. Kaçınmacı bağlanma stiline sahip bireyler ise; diğer insanlarla kolaylıkla yakınlık kuramadıklarını, bağlanmakta güçlük çektiklerini, sevgililerinin onlara karşı yakın davranmamalarından dolayı sinirlendiklerini ve karşı tarafın istedikleri ölçüde yakınlık kurmak istemediklerini düşündüklerini belirtirler.

Hazan ve Shaver (1987), bu aşkta bu bağlanma stillerini araştırdıkları araştırmalarında belli hipotezler geliştirmişlerdir. Örnek olarak, kişilerin büyük oranda güvenli bağlanma stiline uyum göstereceklerini belirtmişlerdir ve araştırmalarda onları doğrulamış ve belli bir grupta bireylerin %62’sinin güvenli, %23’ünün kaçınmacı ve %15’inin ise kaygılı-kararsız bağlanma stiline uyduğunu göstermiştir. Güvenli ilişkiler kurabilen bireylerin aşk ilişkilerinde güven, arkadaşlık ve olumlu duyguların baskın olduğu, kaçınmacı bireyler için aşkta yakınlık korkusu ve güvensizlik olduğu ve kaygılı-kararsız bireyler için aşkın meşgul edici, ve diğer kişi ile bir araya gelmek için acı verici deneyimlerle dolu olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca güvenli stildekiler kalıcı aşka inanmakta ve başkalarını güvenilir bulan ve kendilerinin hoşlanılabilir bireyler olduğuna inanan kimselerdir. Bunun aksine kaçınmacı bireyler ise aşkın kalıcılığı konusunda şüpheli ve mutlu olmak için bir eşe ihtiyaç duymadıklarını düşünen kimselerdir. Kaygılı-kararsız bireyler ise sık sık aşık olurlar ancak gerçek aşkı bulmakta zorlanırlar.

Brennan ve arkadaşları (1998), yetişkinlerin bağlanma sürecindeki temel boyutları belirlemek amacıyla en çok tercih edilen bağlanma ölçeklerinin maddelerini toplamışlar ve bu maddelere göre faktör analizi yapmışlardır. Yapılan analizler sonucunda yakın ilişkilerde kaygı ve kaçınma olarak iki temel boyut ortaya çıkmıştır. Onlar, bağlanma örüntülerini, “yakın ilişkilere yönelik yaşanan kaygı” ve “başkalarından ve yakınlıktan kaçınma” olmak üzere iki boyutta tanımlamışlardır. Bunun sonucunda Brennan ve arkadaşları (1998), bu boyutların ölçüldüğü Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YIYE) (Experiences in Close Relationships Inventory-ECRI) geliştirmişlerdir. Onlara göre, kişiler bu temel boyutlarda değerlendirilebilmelerinin yanı sıra, bu boyutlardan aldıkları puanlar kullanılarak Dörtlü Bağlanma Modelindeki kategorilerden biri içinde sınıflandırılabilirler. Bu bağlanma modellerine göre, güvenli bağlanma stilini hem kaygı hem de kaçınma boyutundan düşük düzeyde puan alma ile tanımlamaktadırlar. Bu boyutlardan yüksek düzeyde puan alınması, korkulu bağlanma stiline sahip olduğunu gösterir. Yüksek kaygı boyutu ile düşük kaçınma boyutunun birleşimi saplantılı bağlanmayı tanımlar. Bunun tersine düşük kaygı ve yüksek kaçınma boyutlarının birleşimi ise kaçınma boyutunu tanımlar (Büyükşahin, 2006).

Romantik ilişki, eş seçimi ve evliliği Bowlby'nin (1969) bağlanma kuramı açısından ele almak gerekirse evlilik ve eş seçimi karşı cinsle romantik ve cinsel yoldan bağ kurmanın bir yoludur. Teoride belirtildiği gibi kişiler yaşamlarının başından itibaren geliştirdikleri bağlanma davranışlarını eş seçimi ve evlilikte devam ettirirler. Elbette ki evliliğin kendisi bir başkası ile uzun vadeli olarak çok yönlü bir bağ kurmayı içerir. İnsanların anne, baba ve diğer yakın aile üyelerinden sonra kurdukları ve sürdürdükleri en temel ve kalıcı bağ evlilik bağıdır. Bireyler erken çocukluk döneminde kazandıkları bağlanma stillerini yetişkin olduklarında romantik ilişkilerinde de devam ettirirler. Farklı bağlanma stillerine sahip olan kadın ve erkek evlilik yaşamında da bu bağlanma stillerinin gerektirdiği davranışları göstermeye devam ederler ve geliştirirler. Bunun anlamı ya benimsedikleri davranışları pekiştirirler ya da onları ilişkilerinin durumuna göre şekillendirirler. Güvenli, kaygılı ve kaçınmacı bağlanma stilleri geliştirmiş olan bireyler bu tavırları dahilinde karşı cinsle ilişkiye geçerler. Bir evliliğin kurulması için tarafların birbirlerine ve ilişkiye karşı temel bir güveninin oluşması gereklidir. Birbirine güven duymayan kimseler uzun süreli olarak bir araya gelmeye karar veremezler. Bir evlilik yaşantısında ise

kişilerin birbirleri ile olan bağlarının durumu (gücü, süresi) ise çiftlerin aralarında yaşananlara kendi bağlanma davranışları yolu ile verdikleri tepkilerce belirlenir ve şekillenir.

2.1.3. Akılcı duygusal davranışçı kuram ve romantizm-eş seçimi. Bu kurama göre insanları rahatsız eden temel olarak olayların kendileri değildir ancak olaylara verdikleri tepkiler ve olaylar hakkındaki görüşleridir (Fisher ve Stricker, 1990). Bu kuram eski çağ düşünürü Epiktetos'un geliştirdiği felsefeyi temel alır. Epiktetos "İnsanları rahatsız eden olaylar değil, o olaylarla ilgili bakış açılarıdır" şeklinde bilişsel yaklaşıma temel olan felsefesini ortaya koymuştur (Ellis, 1963). Epiktetos ayrıca dünyada olup bitenlerin bazılarının elimizde olduğunu diğerlerinin ise bize bağlı olmadığını belirtmiştir. Bu yaklaşıma göre elimizde olmayan olaylar için canımızı sıkmak yerine ruhsal kaynaklarımızı elimizde olan şeylere odaklayarak başa çıkma stratejileri geliştirmemizi öğütlemiştir (Epiktetos, 1999).

Akılcı Duygusal Davranışçı Kuram ise Epiktetos'un bu yaklaşımı temelinde insanların sağlıklı olduklarında olaylar aksi yönde gelişse bile ellerinden gelenleri ortaya koyduklarını ancak psikolojik olarak rahatsız olduklarında ise daha yetersiz tepkiler vererek daha talepkar olmaya başladıklarını belirtir (Fisher ve Stricker, 1990). Bu tip durumlarda insanlar daha katı ve dogmatik düşünme biçimleri sergileme eğilimine girerler ve bu düşünceler davranışlarına da etki eder. Akılcı Duygusal Davranışçı Kuram ise kişilerin bu tip bozulmaya uğramış duyguları ile kendi kendilerini engelleyen davranışlarını tespit eder ve daha sonra bu tür duygu ve davranışlara yol açan olaylara ulaşır. En nihai olarak ise temeldeki akılcı olmayan inançlara ulaşılır. Temel hedef kişilerin bu akılcı olmayan duygu ve inançları ile başa çıkmalarını öğrenmeleridir (Fisher ve Stricker, 1990).

Ellis bu temeller ışığında A-B-C teorisini geliştirmiştir. Ellis'in geliştirmiş olduğu A-B-C teorisine göre bireyler, bir olayla karşılaşır (A) ve bu olaya karşı duygusal ve davranışsal tepki verirler (C). Bu tepki (C), yaşanan olayın (A) sonucunda ortaya çıkar; lakin verilen tepkiye (C) sebep olan yaşanmış olan olay (A) değildir. Verilen tepkinin (C) kaynağı, yaşanan olay (A) olarak görülmesine rağmen; tepkinin (C) asıl kaynağı, bireyin inanç sistemidir (B) (Fisher ve Stricker, 1990). Eğer kişi akılcı inançlara sahipse kişide akılcı duygu ve düşünceler oluşur, eğer kişi akılcı olmayan

inançlara sahipse kişide akılcı olmayan duygu ve düşünceler oluşur. Sonuç olarak inançlar duygu ve davranışları etkiler. İnançların akılcı hale getirilmesi duygu ve davranışların akılcı bir şekil almasını sağlamaktadır. Akılcı inançlar, ilgilerimizle aynı doğrultuda hareket ederek hedeflerimize daha kolay ulaşmamızı sağlarlar. Yaşamımızda, problem çözme becerilerimizi arttırmamıza, toplumsal ilişkilerimizden zevk almamıza, yaşamdan doyum elde etmemize; doyum elde edemediğimizde ise değişmeye çalışmamıza ve kişisel olarak var olmamıza yardımcı olurlar (Fisher ve Stricker, 1990). Romantik ilişki(yakın ilişki) toplumsal ilişkiler arasında yer alır. Hatta en önemli ve uzun süreli insani ilişkimizi evlilikte yaşarız. Kişiler evlilikte de kendi inanç ve fikirlerini ortaya koyar ve bunlara göre yaşarlar. Yine burada da akılcı ve akılcı olmayan inanç fikir, ve tavırlar belirleyici olarak rol alırlar. Evlilikte bir arada yaşamayı düzenlerken ve ortaya çıkan sorunlarla başa çıkarken bu inanç sistemleri ve fikirler çatışabilir ve sorun oluşturabilir. Bu ise eşler arasında geçimsizlikler ve kavga ya da ayrılmalara yol açar. Akılcı inanç ve duygulara ve bunlardan türeyen beklentilere evlilikte her sosyal ilişkiden daha fazla ihtiyaç vardır.

Akılcı Duygusal Davranışçı Terapi yakın ilişkilerle de ilgilenmiştir. Ellis; akılcı olmayan düşünce yapısının yakın ilişkilerde sorunlara neden olduğunu ve yakın ilişkilerde uyumu yakalamak için bilişsel yaklaşımların evlilik uyumu ve terapisinde, bireylerin ilişkiyi nasıl algılayıp yorumladıklarına odaklandıklarını belirtmiştir (Ellis, 1986). Yakın ilişkilerde; ilişkiden alınan bağlılık, güven ve doyum üzerinde akılcı olmayan inançların büyük bir etkisi vardır (Eidelson ve Epstein, 1981). Ellis (1957) 'Bir Nevrotikle Nasıl Yaşanır' adlı eserinde nevroitik kişilerin evlilik ilişkilerinde nasıl sorunlar yaşadıklarını ve bunların nasıl düzeltilebileceğini ortaya koymuştur. Ellis'e göre, nevroitiklik aptal olmayan kimseler tarafından sergilenen aptalca davranışlardan oluşmaktadır. Nevrotikliğin temeli olarak ise kişilerin sahip oldukları yanlış inançları tespit etmiştir. Bu yanlış inançlar tartışmaya açılabilir ve daha akılcı düşünce, duygu ve davranışlara erişmek için değiştirilebilirler (Vernon, 2012). Ellis ilişkilerde akılcı olmayan inançların zararlı olduğunu bunun yerine ise Başkalarını Koşulsuz Kabul Etmenin gerekli olduğunu belirtmiştir. Bu kişilerin mutlakiyetçi olmak ve -meli, -malı gibi zorunluluk kiplerinde düşünmek yerine daha esnek olarak düşünmelerine ve davranmalarına yol açacaktır. Öte yandan aynı konuda çalışan Beck (1976), koşulsuz kabul etme yerine kişilerin düşüncelerinin gerçekliğini

sorgulamalarını önerir. Örnek olarak bir kişi eşinin dağınık ve pis olduğunu belirtiyorsa Beck'e göre bu kişi eşinin gerçekten her zaman böyle olduğunun doğru olup olmadığını sorgulamalı ve buna göre davranmalıdır (Vernon. 2012). Eşler arasında birbirlerinin kişiliklerini ve isteklerini kabullenme sorunu ya da iki taraftan birinin baskın olma sorunu sık ortaya çıkmaktadır. Beck'in bakış açısından ele alırsak evlilikte eşler birbirlerini koşulsuz olarak kabul etmek yerine birbirlerinin istek ve düşüncelerini sorgulamalı ve buna göre aralarında daha doğru şekilde davranmanın yollarını geliştirmelidir. Uzun süreli ve yakın temas içeren bir bağ olan evlilik yaşantısında eşlerin duygu, düşünce ve hatta inanç ve beklentilerinin bir arada yaşamaya elverecek kadar uyumlu olması gerekir.

2.1.4. Evrimsel eş seçimi kuramı ve romantizm -eş seçimi. Evrimsel teoriler Darwin'le birlikte geliştirilmeye başlanmıştır. Doğal seçim teorisini geliştiren Darwin daha sonra eş seçimi hakkında yaptığı bazı gözlemlerin bu teorisine uymadığını ve birçok hayvanın eş seçerken doğrudan hayatta kalma değeri olmayan bazı değişkenlere göre eş seçtiğini gözlemiştir. Bu sebeple doğal seçimden daha farklı olarak cinsel seçim teorisini geliştirir (Buss ve Barnes, 1986). Aşkın evrimsel olarak tanımı canlıların başarılı bir üreme gerçekleştirmelerini sağlayan bir mekanizma olduğudur. Bu bakımdan aşk doğal olarak oluşan bazı duygulanımlar sonucunda belli eylemlerin ortaya çıkmasıdır (Atak ve Taştan, 2012). Bundan başka erkekler ve kadınları evrimsel olarak aşka yönelik olarak farklı duygu ve eylemler geliştirmişlerdir ve bu onların farklı davranmasına ve kararlar almasına yol açar. Evrimsel açıdan, farklı ancak başarılı olan eş seçimi davranışları güncel eş seçimi duygu ve eylemlerini halen daha etkilemekte hatta belirlemektedir (Shoemaker, 2007). Biyolojik ve evrimsel açıdan eş seçimine giren bireyler karşı cinsi kendilerine çekmek amacı ile bazı kaynaklara sahip olduklarını sergilemek durumundadır. İnsanda aşkla ilgili evrimsel kökenli duygu ve davranışlar şu şekilde sıralanabilir: “Kaynak sergileme, sadakat ve koruma, bağlılık ve evlilik, cinsel yakınlık, üreme, kaynak paylaşımı ve ana babalık yatırımdır” (Atak ve Taştan, 2012).

Bu bakımdan kadınlarda doğurganlık ve gençlik kaynaklarını sergilerler. Öte yandan erkekler zenginliklerini sergilerler ve böylelikle bağlanma olduğunda eş ve çocuklar için yaşamı devam ettirmeye güçleri yettiğini gösterirler. Kadınlarda doğurganlıkla

ilgili olarak fiziksel çekicilik, sağlık, yaş ve benzeri ip uçlarına bakılırken erkeklerde para, statü, hırs ve çalışkanlık gibi özellikler önem kazanır. Bir yandan da bu ip uçları ve ilgili aşk ve bağlanma davranışları sosyal yapıların etkisi ile dönüşüm halindedir ve gelişir ve çeşitlenir (Atak ve Taştan, 2012).

Evrimci görüşe göre eş seçimi öncelikle biyolojik temelli olmak üzere belirlenir ancak insanlar aynı zamanda sosyal ve kültürel bir ortam ve yapı içinde yer aldıklarından kendilerini bu kültür, toplumsallık ve ekonomik duruma göre de düzenlerler. Şu halde eş seçimi yaparken karşı cinste aranan özellikler işte her kimsenin bu belirleyici sosyal ortam ve kültürdeki konumuna ve onunla ilişkisine göre temellenir. Değişik kültürlere sahip toplumlarda eş seçimi ile ilgili olarak baskın olan görüşler ortaya konmuştur. Buna göre eş seçiminde çekicilik, güç, yaş ya da sağlık gibi faktörler hakkında gelenek-görenek ve daha sonra diğer daha yeni unsurlar devreye girer.

2.1.5. Sınıflandırıcı eş seçimi kuramı ve romantizm-eş seçimi. Eş seçimi süreçleri insanlarda rastgele eş seçiminde saparlar, yani belli şekillerde motive edilirler. Sınıflandırıcı eş seçimi belli genotipik ya da fenotipik özelliklerdeki benzerlik ve farklılıklara dayalı olarak işleyen ve rastgele olmayan bir eş seçimi biçimidir. İki farklı türde bulunabilir, ilki benzerliğe dayalı olan diğer ise farklılığa dayalı olan. Mesela, kişiler boy, kilo, zeka ya da dışadönüklük gibi kendilerine yakın özelliklere sahip eşleri eğilim gösterebilir. Bunun aksine ise kişi kendi özelliklerinin aksine sahip kimseler ilgi duyabilir. Örnek olarak kısa boylu bir kadın uzun boylu bir erkeğe ya da dışa dönük bir erkek içe dönük bir kadına ilgi duyabilir (Buss, ve Barnes, 1986). Bu durumda eşler belli özelliklere göre sınıflandırılabilirler, örnek olarak yaş, ırk, din, sosyal statü, bilişsel yeterlikler, değerler, ilgiler, tavırlar, kişilik, sigara/içki kullanımı, boy, kilo, vb. Bu özelliklerden her biri birincil öneme sahip olmayabilir ancak yardımcı unsurlar olarak işlev görürler. Bu sınıflandırıcı eş seçimi konusunda Heider'in (1958) denge kuramı ve Newcomb'un (1999) bilişsel uyum kuramları da bulunmaktadır.

Bu özelliklere göre sınıflandırıcı eş seçimi türleri aslında bir bakımdan hayvanlarda görülen belli özelliklere göre eş seçimi eylemlerinin daha insani, sosyal ve gelişmiş halleridir. Sosyal yaşamda belli bazı özelliklere sahip olmayan ya da istenmeyen

özellikleri taşıyan bireylerin sınıflandırıcı türde bir eş seçimi sonucunda eş seçimi eylemlerinden dışlanması ve kimse tarafından tercih edilmemesi durumu da söz konusu olabilmektedir. Sınıflandırıcı eş seçimi ile ilgili olarak önemli bazı hususlar vardır, örnek olarak: eş seçiminde esas tercih boyutları neye göre belirlenir, potansiyel eşlerde en çok tercih edilen özellikler nelerdir, erkekler ve kadınlar eş seçimi tercihlerinde nasıl farklılık gösterir, tercih edilen eş ile gerçekte eşleşilen kişiler arasındaki farklar nelerdir, vb. (Buss ve Barnes, 1986). Belli bir toplumu oluşturan topluluklar ve alt kültürlerin her birinin ayrı birer baskın sınıflandırma mekanizması bulunur ve tercihler buna göre belirlenir. Bu mekanizma elbette belli kişilerin daha avantajlı olmasına ve diğerlerinin dışarıda kalmasına yol açabilir.

2.1.6. Birbirini tamamlayan gereksinimler kuramı ve romantizm-eş seçimi. Bu kuram temel olarak motivasyon teorisine dayanmaktadır. İnsanların evlenme ve eş seçimi gibi konularda nasıl motive olduklarının anlaşılması önemlidir. Özellikle daha modern yaşayışa sahip topluluklarda eş seçiminde sevgi temel alınır, yani bir anlamda eş seçiminin olmazsa olmazıdır. Sevgi ise karşı cinsten bir akrandan tarafından önemli psikolojik gereksinimlerin karşılanarak tatmin edilmesi olarak genel bir tanımla verilmiştir (Winch, 1954). Kişiler eş seçerken çevrelerinde kendi gereksinimlerini en iyi tatmin edebilecek bireylere yönelirler, bu şekilde motive olurlar. Bu süreç bütünüyle bilinçli değildir. Bu durumda bir A bireyi bir B bireyine belli gereksinimlerini tatmin edebileceğini, bu gereksinimlere karşılık bulabileceğini düşünerek yönelir. Diğer yandan bu B bireyin A bireyini tercih etmesi ya da ona cevap vermesi ise A bireyi ile aynı gereksinimlerin tatminine dayanmaz, ancak tamamlayıcı başka yani B'ye has diğer gereksinimlerin tatminine dayanır. Bu durumda B bireyin başka bir C bireyine de ilgi duyabilir ve onu tercih edebilir, çünkü kendince farklı birtakım gereksinimlerle motive olur (Winch, 1954).

Teoriye göre eş seçiminde bireysel gereksinimlerin karşılanması önemlidir. Kişiler kendi gereksinimlerine göre motive olurlar ve bu gereksinimleri en iyi karşılayan eşleri seçmek isterler. Sevecen, şefkatli ve anne gibi olgun bir eş arayan bir erkek kendisine ilgi duyan diğer seçeneklerle evlenmeyi düşünmeyecektir. Evlilik için eş seçimi yapan iki taraf birbirlerinin gereksinimlerini en iyi ölçüde yerine

getirdiklerinde ve diğerleri arasında başka bir tercih de olmadığı vakit bir araya gelirler.

2.1.7. Süreç ve süzgeç kuramı ve romantizm-eş seçimi. Bu kuram Winch tarafından geliştirilen tamamlayıcı gereksinimler kuramına dayalı ve bu kuramı sınamak için Kerckhoff ve Davis (1962) tarafından yürütülmüş bir araştırma sonucu yapılan çıkarsamalardan oluşmaktadır. Araştırmacılar bir evlilik birliğinin kurulması için ilk olarak değerler arasında bir konsensüs olması gerektiğini ve ayrıca tamamlayıcı gereksinimlerin olması gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Kurama göre eş seçecek kimseler öncelikle potansiyel eşlerini aralarındaki değerlerin uyumlu olmasına göre süzgeçlerler. Ancak bu süreç belli bir dönem boyunca işler ve daha uzun vadeli ilişkilerde ise eşler gereksinimlerini en çok tamamlayan bireylere doğru yönelirler. Örnek olarak sınıf, din vb. sosyal özellikler daha önceki aşamalarda süzgeç işlevi görürler ancak daha sonrasında ise değerlere göre bir filtreleme gerçekleşir ve en son olarak ihtiyaçlar daha fazla etkinlik kazanır ve süzgeç görevi görür (Kerckhoff ve Davis, 1962).

Toplumun her kesimindeki bireyler kendi ekonomik durum, ve sosyalliklerini uyumlu olacak kimselerle bir arada bulunurlar ve eşlerini büyük olasılıkla bunlara arasından seçerler. Bunu yaparken yaşanan sosyal mekan ilk filtreleme işini yerine getirir, ayrıca buna ek olarak ekonomik statü de bir diğer belirleyen olarak diğer bir filtrelemeyi yapar. Aynı sosyal grup ve ekonomik durumdaki bireyler arasındaki değerler daha uyumlu olacağından eşlerini bu ortam dahilinde aramaları daha olasıdır. Bundan sonra ise daha bireysel değer, istek ve beğenilere ulaşılır ve nihai seçim yapılır.

2.1.8. Uyarıcı-değer-rol kuramı ve romantizm-eş seçimi. Murstein (1970), tarafından ortaya atılan bu teoriye göre eşleşecek çiftler evlenme öncesinde üç ana aşamadan geçerler ve bunlar uyarıcı-değer-rol aşamaları olarak belirlenmiştir. Teori daha ziyade açık bir toplumda yaşayan ve özgür karşılaşma olanakları olan bireyler ya da çiftler için geliştirilmiştir. İlk aşamada bireylerden birisi bir diğer bireyin fiziksel, sosyal, zihinsel ya da onuru ile ilgili özelliklerinden ya da bu diğer bireye kendisinde çekici gelebilecek özelliklerden dolayı çekilir. Bu ilk çekilmeyi yaratan

faktörler kişiler arası bir etkileşimden ziyade algılanan özelliklerden kaynaklanır ve uyaran değerler olarak adlandırılırlar. Bu aşama uyaran özellik aşamasıdır. Bu aşamada diğer kişi hakkında fazla bilgi yoktur ve algılanan özelliklere dayalı olarak bir çekim oluşmaktadır. Bu uyaranlar henüz bir eş seçimi yapmaya yetecek kadar kuvvetli bir karar verilmesin yol açmazlar. Kişi aynı şekilde kendi özelliklerini de gözden geçirir ve eğer kendisini yeterince çekici buluyorsa toplumda epey çekici kabul edilen bireylere yaşayabilecektir. Ancak kendinde bir yetersizlik sezen bireyin bu tür çekici bireylere yönelme şansı olmamaktadır.

Eğer iki birey arasında eşzamanlı olarak uyaran özelliklerden etkilenme aşaması gerçekleşirse bu iki birey birbirlerine doğru çekilecektir ve aralarında bir etkileşim olacaktır. Bu durumda bireyler ikinci aşama olan değer karşılaştırması aşamasına gireceklerdir. Bu süreçte bireyler birbirlerinin yaşam, politika, din, cinsellik, ve kadın ve erkeği rolleri gibi konulardaki tavırlarını tartışır ve kendilerinininki ile kıyaslarlar. Bireylerin değerleri birbirleri ile uyumlu ise birbirleri için uyaran aşamasındakinden daha fazla çekim gücü hissedeceklerdir. Birçok tavır ve değer kişiseldir ve başka kimselerin bu tavır ve değerleri reddetmesi ya da kabul etmemesi kişiye kendisi reddediliyormuş ya da kabul görmüyormuş hissi verecektir. Bu bakımdan değerler ve tavırlar arasında uyumsuzluk söz konusu olduğunda bireyler bunu kişisel bir red ve kabul edilmeme olarak algılayacak ve diğer birey tarafından itileceklerdir. Benzer değerleri paylaşan bireylerin birbirlerine benzer aktivitelerden hoşlanması daha olasıdır ve eğer ikinci aşamada bir değer ve tavır uyumu söz konusu olursa bireyler birbirleri ile daha fazla vakit geçireceklerdir. Ancak birçok bireyde bu iki aşamada da uyum olması aralarında mutlaka bir evlilik gerçekleşmesine yol açmaz. Bireylerin geçmesi gereken bir aşama daha vardır. Bu aşama ise rol uyumu aşamasıdır (Murstein, 1970).

Bir rol “belli bir konumu dolduran bir kimseden beklenecek ve özellikle uyması gereken davranışlardır” (Murstein, 1970). Birbirlerine iyice yakınlaşan bireyler artık birbirlerinin birçok davranışını değerlendirmeye başlarlar. Kendilerince bir eş modeli de geliştirilmiş bulunan bireyler muhtemel bir eş adayında ne tür özellikler görmek istediklerini de karşı tarafa belli ederler. Bir anlamda kendi hayallerindeki eş rolünü karşı tarafa sunarlar. Bu durumda ise evliliğin olabilmesi için karşılıklı olarak sunulan bu rollerin kabul edilmesi ve bunlara uyulması gerekir. Elbette ki bu aşama

ilk iki aşamaya göre daha ciddidir ve daha zor geçebilir. İdeal olarak her üç aşamada da uyum sağlanırsa bireyler birbirlerini eş olarak seçerler ve evlilik gerçekleşir.

Romantizm ve eş seçimi ilk olarak biyolojik bir bakış açısından ele alınmaya başlanmıştır. Yukarıda da belirtildiği üzere Darwin ve daha sonra Freud eş seçiminde belli niteliklere bağlı bir seçim uygulandığının altını çizmiş ve bunun sosyal ve kültürel olarak nasıl belirlendiğini ortaya koymaya çalışmışlardır. Ayrıca Bowlby insanın doğuştan sosyal bir varlık olarak sıkı bir bağlanma ihtiyacı içinde olduğunu da ortaya koyarak değişik bağlanma ya da ilişki modellerinin şemasını çizmiştir. Alan yazında ve bu çalışmada daha ziyade kişilerin hangi sosyal ve kültürel etkilerle eş tercihlerinde ne türden niteliklere önem verdikleri ve nasıl bir bağlanma stili ortaya koydukları ele alınmıştır. Teoride ortaya konan belli eş seçimi örüntüleri alan yazında değişik sosyo-kültürel ortamlar için değişen dönemler için farklı modeller ortaya çıkartılarak detaylandırılmış ve zenginleştirilmiştir.

2.2. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde romantizm ve eş seçimi tutumlarıyla ilgili Türkiye’ de ve yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.2.1. Türkiye’de yapılan çalışmalar. Tagay ve Sarı (2016), tarafından yapılan araştırmada akılcı olmayan romantik ilişki inançlarında bağlanma boyutlarının ve temas bozukluklarının yordayıcı rolünü incelemek amaçlanmaktadır. Bu amaçla Türkiye’ de bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 349 üniversite öğrencisi ile araştırma yürütülmüştür. Araştırma bulgularına bakıldığında, bağlanma kaygısı boyutu ve temas engellerinin aşırı beklentileri pozitif yönde yordadığı; Tam temas ve bağlanma kaygısı boyutunun, sosyal zaman kullanımını pozitif yönde yordadığı; bağlanma kaygısı boyutunun zihin okumayı pozitif olarak yordadığı; Bağlanma kaçınma boyutunun, fiziksel yakınlığı pozitif olarak yordadığı görülmektedir.

Korkut ve Sarı (2016), tarafından yapılan araştırmada romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançların ve bağlanma boyutlarının ilişki doyumu üzerindeki yordayıcı rolünü incelemek amaçlanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda Ankara’da öğrenim

gören ve romantik ilişkisi bulunan 434 üniversite öğrencisi araştırma yürütülmüştür. Araştırmada, öğrencilerin romantik ilişkilerle ilgili inançlarını ölçmek üzere Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (RAINÖ), bağlanma boyutlarını ölçmek için Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II ve ilişki doyumunu ölçmek için İlişki Doyum Ölçeği kullanıldığı görülmektedir. Araştırmada yapılan analizler sonucunda; RAINÖ'nün "Aşırı Beklentiler", "Farklı Düşünmek" alt boyutlarının ilişki doyumunu olumlu yönde; "Cinsiyet Farklılıkları" alt boyutunun ise ilişki doyumunu olumsuz yönde yordadığı ve bağlanma boyutları olan kaygı ve kaçınmanın da ilişki doyumunu negatif yönde yordadığı görülmektedir. Bununla birlikte kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre ilişki doyum puanları daha yüksek bulunduğu sonuçlarına ulaşıldığı görülmektedir.

Koçak ve Köse' nin (2015), yaptıkları alan yazını taramasında evlilik öncesi eğitimin aile ve toplum mutluluğunda önemli bir etkisi olduğu üzerinde durulmaktadır. Bu araştırmaya göre, boşanma oranlarının düşmesine evlilik öncesi eğitimin katkı sağlayacağı belirtilmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda toplumun ana yapısını oluşturan aile kurumunun sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi için genç yetişkinlerin evlilik öncesi eğitimi konusunda devlet kuruluşlarına, üniversitelere, belediyelere, sivil toplum kuruluşlarına ve özel girişimcilere önemli görevler düşmektedir.

Bayoğlu ve Atli (2014), tarafından 2013-2014 yılında Türkiye'deki 3 farklı üniversitede genç yetişkinlerin evliliğe yönelik tutumlarını ölçmek amacı ile 384 kız ve 312 erkek toplam 696 öğrenci ile yürütülen araştırmada bu alandaki ölçeklerin eksikliğinden dolayı, evlilik tutumu, evlilik beklentileri, inanç ve davranışları arasındaki ilişki yeterince açıklanamadığından dolayı bir ölçek geliştirmeyi amaçlamışlardır. Bu çalışmada genç yetişkinlerin evliliğe yönelik tutumlarını tespit etmek amacıyla geçerli ve güvenilir bir Evlilik Tutum Ölçeği geliştirilmesi hedeflenmiş ve yapılan çalışmalar sonucunda 21 maddelik ve 5'li likert türü bir ölçme aracına ulaşılmıştır. Analizlerde bu ölçme aracının tek boyutlu bir yapı sergilediği görülmüş ve doğrulama amacı ile faktör analizi yürütülmüştür. Sonuç olarak ölçeğin kabul edilebilir uyum değerleri taşıdığı bulunmuştur. Bundan başka ölçme aracının güvenilirliği Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı, test-tekrar test güvenilirliği ve Spearman Brown testi yarılama testleri ile de onaylanmıştır. Araştırmacılar son dönemde evliliğe yönelik tutumlarda değişiklikler yaşandığını ve bu

sebeple bu alanda yapılan araştırmalarda artış olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmacıların geliştirdiği bu yeni ölçeğin ise özellikle daha önce hiç evlenmemiş bireylerin evlilik tutumu, eş seçimi, romantik ilişki, evlilik ve ilişki doyumu ve daha farklı değişkenler hakkındaki tutumlarını ölçmek için uygun olduğu bulunmuştur.

Efe'nin (2013), yaptığı araştırmada, üniversite öğrencilerinin eş seçme eğilimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda, 2011-2012 Öğretim Yılı Bahar Dönemi' nde Hacettepe, Ankara, Gazi, Orta Doğu Teknik ve Başkent Üniversitesi' nde öğrenim gören 195' i kız ve 122' si erkek toplam 317 öğrenciye, üniversite öğrencilerinin eş seçme eğilimlerini belirlemek amacıyla, araştırmacı tarafından geliştirilen Eş Seçme Tercihleri Ölçeği (ESTÖ) uygulanmıştır. Araştırmada, potansiyel eşte tercih edilen 50 özellikten ilk 10' unu, eş tarafından sevilme, eşin dürüst, güvenilir, sadık, saygılı, sorumluluk sahibi, ruhen sağlıklı, hoşgörölü, temiz/bakımlı ve merhametli olması şeklinde sıralanmıştır. Potansiyel eşte görece daha az tercih edilen 10 özellik ise, eşin duygusal, bakir/bakire, iyi yemek yapıyor, hamarat, güzel/yakışıklı, entelektüel, sportif, sanatsever, dindar ve zengin olması şeklinde sonuçlar ortaya çıkmıştır. Cinsiyete göre tercih edilen özelliklerin önem derecesi sıralamasına bakıldığında, her iki grup tarafından da ilk on sırada, aynı özelliklere yer verildiği görölmektedir. Diğer yandan, cinsiyetlerine göre üniversite öğrencilerinin eşte tercih ettikleri 49 özellik arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir. Sınıf düzeylerine göre yapılan karşılaştırmada ise kız öğrencilerin tercih ettikleri özelliklerden 19'u arasında manidar bir fark bulunurken, erkek öğrencilerin tercih ettikleri sadece yedi özellik arasında istatistiksel olarak manidar bir fark bulunmadığı görölmektedir.

Hamamcı, Buğa ve Duran'ın (2011), yaptıkları araştırma, üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili bilgileri elde etmek için başvurdukları kaynakların incelenmesi ve evlilik öncesi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma grubunu, Gaziantep Üniversitesinin değişik fakültelerinde okuyan 325 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin araştırmacı tarafından geliştirilen Demografik Bilgi Formu ve Evlilik Öncesi Eğitim İhtiyaçlarını Belirleme Anketi kullanılarak elde edildiği görölmektedir. Araştırmada üniversitede okuyan gençlerin evlilikle ilgili bilgilerinin çoğunluğunu çevresindeki evli bireyler, arkadaşları ve televizyon programları sayesinde öğrendikleri bulunmuştur. Araştırma sonucunda

genç yetişkinlerin eğitim almak istedikleri konuların, çiftler arasındaki iletişim ve bağlılığın geliştirilmesi, anne baba olmak ve boşanmayı önlemek olduğu bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin birçoğu evlilik öncesinde eğitim almak istediklerini ve böyle bir eğitim programına henüz ilişkileri yokken katılmak istediklerini belirttikleri görülmektedir.

Türkaslan ve Süleymanov (2010), yaptıkları araştırmada, Türkiye’de 1680 ve Azerbaycan’da 530 denek arasında yapılan araştırmayla, üniversite son sınıfta okuyan öğrencilerin evlilik ve aile hakkındaki düşüncelerini karşılaştırmalı analizle ortaya koyarak; gelecekteki aile yapısına ilişkin olası oluşumları yorumlamaya çalışmışlardır. Sonuçların analizinde, iki ülkenin de üniversite öğrencileri için aile kurumunun hala önemli olduğu tespit edilmiştir. Aile kurumunun önemi, neslin devamlılığı ve çocukların eğitimi gibi nedenlerle ortaya koyulmaktadır. İki ülke gençlerinin eş seçiminde aradıkları özelliklerin çok benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Erkek öğrenciler iyi huy ve güzellik tercih ederken kızlar iyi huy, iyi bir aileye mensubiyet yanında bir de erkeğin iyi bir meslek ve iş sahibi olmasını istemektedirler. Araştırma sonuçlarına bakıldığında, üniversite öğrencilerinin evliliğe bakışlarında, geleneksel tutumdan modern tutuma doğru geçişlerde, üniversitede alınan eğitimin tek başına yeterli olmadığını, gencin ailesinin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerinin, yaşadıkları bölgelerin, köy ya da kent kökenli olmalarının, üniversitelerin türü ve yapısının da birlikte olabileceğini göstermektedir.

Bugay ve Tezer’in (2008), yaptığı araştırmada, üniversite öğrencilerinin eş seçiminde aradıkları özelliklerin boyutlarını incelemek ve bu boyutlara ilişkin cinsiyet farklılıklarını saptamak amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde okumakta olan 467 (252 kız, 215 erkek) lisans öğrencisine evlenecekleri kişilerde aradıkları özellikler araştırılmıştır, bu özellikler: Çekicilik, Güvenirlilik, Öz-güven, Dışa-dönüklük, Aile/politik görüş benzerliği ve Başatlık olarak belirlenmiştir. Sonuçlara göre bağlanma biçimleri ve aşk etkileşim biçimleri açısından cinsel bir farklılık gözlenmemiştir. Ancak, cinsiyet ve bağlanma biçimleri açısından anlamlı bir ana etki bulunmuştur. Erkeklerin muhabbet sonuçları kızlardakinden daha yüksek çıkmıştır. Ayrıca güvenli bireylerin muhabbet sonuçlarında kaygılı ve korkulu katılımcılardan daha yüksek sonuçlar elde ettikleri görülmüştür.

Yıldırım (2007), yaptığı araştırmada, eş seçiminde cinsiyet farklılıklarını Evrim Kuramı ve Sosyal Rol Kuramı'na göre açıklama getirmeyi amaçlamıştır. Yapılan araştırmaya 732'si (%65) kız, 394' ü (%35) erkek öğrenci toplam 1126 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin yaş ortalamasının 21,8 olduğu ve tümünün bekar olup evlenmeyi düşündüğü gözlenmektedir. Yapılan araştırmanın sonuçlarına göre her iki cinsiyetin de eş seçiminde aradıkları özelliklerin önem sıralamalarının hemen hemen aynı olduğu, fakat, kızların belirtilen özelliklere erkeklere oranla daha fazla önem verdiği tespit edilmiştir. Ayrıca, hem Evrim Kuramı, hem de Sosyal Rol Kuramı'nı destekleyici kanıtlar elde edilmesine karşın; Türkiye'deki, sonuçların çoğu, eş seçiminde Sosyal Rol Kuramı'nı destekler yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Büyüksahin ve Hovaroğlu'nun (2004), yaptıkları araştırmada ilk olarak Lee tarafından geliştirilen Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeğinin geçerliği ve güvenilirliği incelenmiş ve daha sonra ise bu ölçek kullanılarak ilişkilerini evlilikle sonuçlandıran ve sonlandırmayıp flört düzeyinde sürdüren kimselerin aşka ilişkin tutumları ele alınmıştır. Bu amaçla flört eden 53 ve sözlü ya da nişanlı 54 çiftle çalışma yürütülmüştür. Araştırmacılara göre söz nişan ya da evlilik ile ilişkinin resmileştirilmesiyle, ilişkinin doğası değişebilmektedir: bağlılık, ilişkiye yapılan yatırım düzeyi artmakta ve çiftlerin aileleri ilişki üzerinde daha fazla etki edebilmektedir. Diğer taraftan, ilişkilerin resmi olmaması durumunda, bu etmenlerin ilişki üzerinde daha az etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu sebeplerden dolayı, bu çalışmada, ilişkileri flört aşamasında olan çiftler ile duygusal ilişkilerini resmi hale getirip evlilik sürecine giren sözlü-nişanlı çiftler ve evli çiftlerin aşk biçimlerinin farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesi ve farklı aşk biçimlerinin ilişkiye önem verme, ilişkiden mutlu olma ve ilişkide sorun yaşama ile ilişkisinin saptanması amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular erkeklerle kadınlar arasında temel farkın erkeklerin daha özgeci biçimde aşka bağlanmasında olduğunu göstermektedir. Ayrıca aşk biçimleri ilişki türüne göre de farklılaşmaktadır. Flört eden çiftler sözlü ya da nişanlı çiftlere göre daha sahiplenici olarak ilişkilerine bağlanmaktadır. Çiftlerin mutlu olmaları ile özgeci ve tutkulu aşk biçimleri arasında olumlu ve aşkı oyun olarak görme arasında olumsuz bir ilişki bulgulanmıştır. İlişkide sorunla karşılaşma ile özgeci ve tutkulu aşk biçimleri ile olumsuz ve aşkı oyun olarak görme ile sahiplenici aşk arasında anlamlı olumlu ilişki bulgulanmıştır.

Bacanlı'nın (2001), yaptığı araştırmada; eş tercihinde dikkate alınan faktörler incelenmiştir ve bu çalışma bir yandan Evrimci Psikolojinin konuyla ilgili hipotezlerini test etmek, diğer yandan muhtemel eşte aranan özellikleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, Ankara Üniversitesinden 59 kız ve 61 erkek öğrenci ve Konya Selçuk Üniversitesinden 51 kız ve 49 erkek öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Üniversite öğrenci gruplarına evliliğin anlamı ve eş tercihinde kullanılan ölçütlerin önem dereceleri sorularına verilen cevaplarla sonuca ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, kızların daha çok ekonomik ve toplumsal statü, erkeklerin ise doğurganlık özellikleri aradıkları; Konya'dan alınan öğrencilerin geleneksel (muhafazakar), Ankara'dan alınan öğrencilerin ise daha modern (liberal) tercihler yaptıkları bulgularına ulaşılmıştır.

Sakallı ve Curun'un (2001), yaptıkları araştırmaya göre; romantik ilişkilerle ilgili kalıp yargılara karşı tutumları ölçmek ve ayrıca, belirtilen bu tutumları cinsiyet farklılığının ve cinsiyetçiliğin nasıl etkileyeceğini araştırmak amaçlanmıştır. Bu amaçla 291 Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğrencilerinden romantik ilişki ile ilgili bazı kalıp yargılara karşı duygu ve düşüncelerini belirtmeleri istenmiştir. Bunun yanında, düşmanca ve dostça cinsiyetçiliği ölçmek için Glick ve Fiske (1997) tarafından geliştirilen zıt duyguları içeren cinsiyetçilik ölçeği uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, düşmanca ve dostça cinsiyetçilikten yüksek puan alan katılımcılar düşük puan alan katılımcılara oranla romantik ilişkiler hakkındaki kalıp yargılara karşı daha olumlu tutumlara sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca, kadın katılımcılar, cinsiyet rolleri ile tutarlı olarak, romantik ilişkilerde erkeğin daha girişken olması gerektiği konusundaki kalıp yargılarla daha fazla hemfikir olurken; erkek katılımcılar kadın katılımcılara oranla romantik ilişkilerde erkeğin baskın, kadının kabul edici olması hakkındaki kalıp yargılarla daha fazla hemfikir oldukları gözlenmektedir.

Dursun Durmazkul (1991), araştırmasında, üniversite öğrencilerinin eş seçimi tercihlerinin cinsiyetle ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda Hacettepe Üniversitesi'nden 368 öğrenciye, araştırmacı tarafından geliştirilen "Eş Seçimi Tercihi Anketi" uygulanmıştır. Araştırma bulgularından çıkan sonuçlara bakıldığında; eş olarak seçilecek kimseyle nikahsız yaşama konusunda erkek öğrenciler, kızlara oranla nikahsız yaşamayı daha çok tercih etmişlerdir. Kız

öğrenciler erkek öğrencilere oranla eş olacak seçilecek kimsenin ideolojik görüşleri açısından kendilerine daha yakın olmasını tercih etmişlerdir. Dini inançlar konusunda kız öğrenciler, erkeklere göre evlenecekleri kimsenin dini inançlarının kendilerinininki ile benzer olmasını tercih etmişlerdir. Erkeklerin ise daha çok dini inancı kendisinininki ile aynı olup dinin gereklerini yerine getiren birisini eş olarak seçme eğiliminde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Eş olarak seçilecek kimsenin fiziki çekiciliği konusunda cinsiyetler arasında fark saptanmadığı görülmektedir. Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre evlenecekleri kişinin ekonomik durumunun kendilerinininkinden fazla olmasını tercih ettikleri görülmüştür.

Yurt içinde yapılan çalışmaların birçok farklı alanda eş seçimi tutumunu incelediği görülmektedir. Özellikle eş seçimi tutumlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgulanmış fakat bazı araştırmalarda eş seçimi tutumlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Bazı araştırmalarda eş seçimi, romantik ilişki ve ilişkilerde inançlara yönelik ölçekler geliştirildiği görülmektedir. Bunun yanında evlilik öncesinde yapılan bilgilendirme çalışmalarının romantik ilişkinin daha uzun sürmesinde faydalı olduğunu gösteren araştırmalara rastlanmaktadır. Yapılan araştırmalara bakıldığında evlilik öncesi ile ilgili çalışmaların artmasının kaliteli ilişkilerin yaşanması, boşanmaların azalması ve sağlıklı evlilikler yapılarak, sağlıklı nesiller yetiştirip; toplumun refah düzeyinin artırılması konusunda olumlu sonuçlar doğurmayı hedeflediği görülmektedir.

2.2.2. Yurt dışında yapılan çalışmalar. Shipman'ın (2011), Modern Hindistan'da Eş Seçimi konulu araştırmasında, kadınların seçecekleri eşin ailelerine ve arkadaşlarına karışacak kişileri tercih ettikleri, erkeklerin ise ailelerinin kriterlerinden rahatsızlık duydukları belirtilmiştir. Kadınlar eş seçimi yaparken erkeklerde ekonomik güce, dini ve kültürel inançlara önem verirken erkekler, kadınların bahsettikleri kriterlerin çoğuna ek olarak, fiziksel olarak çekiciliği daha ön planda tuttıkları görülmüştür.

Toro-Morn ve Sprecher (2003), tarafından yapılan araştırmada; Kuzey Amerika' dan 648, Çin Halk Cumhuriyeti'nden 735 üniversite öğrencisi üzerinde eş seçimi tercihlerinin iki kültür arasındaki farklılıkları araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında; her iki kültürde de erkeklerin kadınlara oranla fiziksel çekiciliğe daha

fazla önem verdiği, kadınların ise kazanç potansiyeli, sosyal statü ve zenginliğe eş seçimlerinde daha fazla önem verdikleri sonuçlarına ulaşıldığı görülmektedir. İki kültür arasındaki farklılıklarda ise Çin Halk Cumhuriyeti'nin cinsiyet rollerine yönelik Kuzey Amerika'ya göre daha gelenekselci bir tutum sergilediği sonuçlarına ulaşıldığı görülmektedir.

Schmitt (2003), yaptığı araştırmada kadın ve erkeklerin uzun ve kısa vadeli ilişkiye bakış açılarını araştırmaktadır. Schmitt (2003), bu araştırmasını 10 büyük dünya bölgesinde (Kuzey Amerika, Güney Amerika, Batı Avrupa, Doğu Avrupa, Güney Avrupa, Orta Doğu, Afrika, Okyanusya, Güney / Güneydoğu Asya ve Doğu dahil) 16.288 kişi üzerinde yapmıştır. Yaptığı araştırma sonuçlarına bakıldığında, erkeklerin kısa vadeli ilişki yaşamaya kadınlara oranla daha fazla istekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Pines (2001), tarafından yapılan araştırmada, İsraili gençlerle Amerikalı gençlerin romantik çekim görüşmelerini çözümleyerek cinsiyet ve kültürün rolü incelenmiştir. Araştırmaya 93 Amerikalı genç kadın ve erkek, 89 da İsraili genç kadın ve erkek toplam 182 kişi katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; erkekler kadınlara oranla romantik çekimde dış görünüşe daha fazla önem verdikleri görülmüştür. Bunun yanında erkekler ve kadınlar romantik çekimde konumun da önemli olduğunu belirtmişlerdir ve Amerikalılar romantik çekimde eşlerinin konumunu çekici bulurken İsraililer için konum konusunun önemli olmadığı sonuçlarına ulaşıldığı görülmektedir.

Sprecher, Sullivan ve Hatfield (1994), tarafından yapılan araştırmaya göre, bireylerin eş seçimi tercihlerinin yaş, fiziksel çekicilik ve sosyo-demografik değişkenlerin; cinsiyete, ırka ve yaş gruplarına göre değişip değişmediği sonuçlarına ulaşmak amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda araştırma, A.B.D' de 19-35 yaş aralığında toplam 1329 kişi ile yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; kadınlar erkeklere oranla eş olacak seçilecek kişinin yaşının, eğitiminin ve kazancının kendilerinden daha fazla olmasını tercih ettikleri görülmektedir. Bu düşüncede olan kadınların daha çok 19-22 yaş aralığında olduğu belirtilmektedir. Bunun yanında erkekler eş olarak seçecekleri kişinin kendilerinden daha küçük olmasını tercih etmekte oldukları gözlenmiştir. Bu tercihte bulunan erkeklerin daha çok 28-35 yaş grubunda yer

aldıkları görülmüştür. Erkeklerin, eş olarak seçecekleri kişinin fiziksel çekiciliğini, kadınlara oranlara daha fazla önemsedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Metts ve Cubach (1990), tarafından yapılan araştırmada, 322 ilişkisi olan üniversite öğrencisinin romantik ilişkilerinde akılcı olmayan inançları, ilişkilerde problem çözme yanıtları ve yakın ilişkiler arasındaki ilişki araştırılmaktadır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında akılcı olmayan inançlar ile yıkıcı problem çözme yanıtlarından olan ihmal ve terk etme alt boyutları arasında negatif, olumlu problem çözme yanıtlarından sadakat ve sesli dile getirme arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Bu sonuçlar da; problem çözme yanıtlarının, akılcı olmayan inançlar ve ilişkilerdeki memnuniyet arasındaki bağlantıya aracılık ettiği öngörüsü için destek sağladığı görülmektedir.

Yurt dışında yapılan çalışmalar incelendiğinde; eş seçimi tutumlarının cinsiyet, yaş, ilişki süresi, fiziksel çekicilik, sosyo-demografik, kültürel, ekonomik, dini vb. değişkenler açısından incelendiği görülmüştür. Yapılan araştırmalara bakıldığında eş seçimi tutumunun daha fazla cinsiyet değişkeni açısından farklılığını araştıran araştırmaların yoğunlukta olduğu görülmektedir. Bunun sonucunda da eş seçimi tutumlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgularına ulaşıldığı gibi tam tersi bulgulara da ulaşıldığı görülmektedir. Ayrıca farklı ülkelerde yapılan çalışmalara bakıldığında kültür yapısının da eş seçimi tutumlarını etkilediği sonucuna ulaşılmaktadır. Sonuçlar eş seçiminin karmaşık bir süreç olduğunu ve ekonomik, sosyal ve kültürel olmak üzere birçok farklı değişkenden etkilendiğini göstermektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, araştırmada kullanılacak olan veri toplama araçları, geçerlilik ve güvenirlik çalışmaları, verilerin değerlendirilmesinde kullanılacak olan istatistik yöntemleri bulunmaktadır.

3.1. Araştırma Modeli (Deseni)

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin romantik ilişki yaşantıları ve romantik ilişkilerdeki inançlarının romantizm ve eş seçimi tutumlarını yordama gücünü belirlemeye yönelik ilişkisel olarak desenlenmiş bir çalışmadır. İlişkisel tarama modelinde iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelenmesi söz konusudur (Büyüköztürk, 2008).

3.2. Katılımcılar (Evren-Örneklem)

Araştırmanın çalışma evreni 2015–2016 eğitim öğretim yılında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İstiklal Yerleşkesinde öğrenim gören 14493 öğrenciden oluşmaktadır. Örneklem oluşturulurken öncelikle basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak Sağlık Meslek Yüksek Okulu, Eğitim Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Veteriner Fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi belirlenmiş, daha sonra tabakalı örnekleme yöntemi ile sınıf düzeylerine göre öğrenciler tabakalara ayrılarak o tabakalardan basit seçkisiz olarak 593 katılımcı seçilmiştir. Örneklem ile ilgili demografik bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Örnekleme Ait Tanımlayıcı İstatistik Bulguları

Faktör	Değişken	n	%
Cinsiyet	Kadın	347	58.5
	Erkek	246	41.5
Yaş	17-19	82	13.8
	20-22	408	68.8
	23-25	103	17.4
Sınıf Düzeyleri	1.Sınıf	109	18.4
	2.Sınıf	237	40.0
	3.Sınıf	173	29.2
	4.Sınıf	74	12.5
Fakülteler	Sağlık Meslek Yüksek Okulu	154	26.0
	Eğitim Fakültesi	158	26.6
	Fen Edebiyat Fakültesi	112	18.9
	Veteriner Fakültesi	72	12.1
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	97	16.4
Yaşadıkları Yer	Köy	91	15.3
	Kasaba	42	7.1
	İlçe	175	29.5
	Küçük Şehir	130	21.9
	Büyük Şehir	155	26.1
	İlişki Durumu	İlişkisi Var	268
İlişkisi Yok		325	54.8
İlişki Çeşidi	Flört	200	33.7
	Söz/Nişan/Evli	88	14.9
	Hiçbiri	305	51.4

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinden; kadın öğrencilerin sayısı n=347, erkek öğrencilerin sayısı n=246’dır. Katılımcıların %13.8’i 17-19 yaş, %68.8’i 20-22 yaş ve %17.4’ü 23-25 yaş aralığındadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %18.4’ ü 1. Sınıf, %40’ ı 2. Sınıf, %29.2’ si 3.Sınıf ve %12.5’ i 4. Sınıf öğrencisidir. Katılımcıların %26’sı Sağlık Meslek Yüksek Okulu’nda, %26.6’sı Eğitim Fakültesi’nde, %18.9’u Fen Edebiyat Fakültesi’nde, %12.1’i Veteriner Fakültesi’nde ve %16.4’ü İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde

öğrenim görmektedir. Katılımcılar yaşamlarını %15.3'ü köyde, %7.1'i kasabada, %29.5'i ilçede, %21.9'u küçük şehirde ve %26.1'i büyük şehirde geçirmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin şu anda %45.2'sinin ilişkisi var, %54.8'inin ilişkisi yoktur. Bu katılımcılardan %33.7'si flört döneminde, %14.9'u Söz/Nişan/Evlilik döneminde ve %51.4'ü de hiçbir ilişkiye sahip değildir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve üç farklı ölçek kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel bilgi formu. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri hakkında bilgi edinmek amacıyla araştırmacı tarafından kişisel bilgi formu geliştirilmiştir. Kişisel bilgi formunda öğrencilere yönelik kişisel bilgiler (cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, fakülte, yaşanan yer, ilişki durumu ve ilişki çeşidi) yer almaktadır.

3.3.2. Romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği (REST). REST ölçeği eş seçimi konusundaki sınırlandırıcı inançları ölçmek için Cobb, Larson ve Watson (2003) tarafından geliştirilmiş; Güngör, Yılmaz ve Çelik (2011) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. 32 maddeden oluşmakta ve 7'li Likert tipi "Oldukça Katılmıyorum (1), "Oldukça Katılıyorum (7)" arasında değişen bir derecelemeye göre cevaplandırılmaktadır. REST Ölçeği'nin yapı geçerliğini belirlemek için temel bileşenler analizi kullanılarak faktör analizi yapılmıştır. Yirmisekiz maddelik ölçeğin, 'Yalnız ve Tek Doğru', 'Aşk Yeterli', 'Beraber Yaşama', 'Tam Güven', 'İdealleştirme', 'Çaba Göstermeme', 'Zıt Kutuplar' olmak üzere yedi alt faktörde toplandığı ve bütün alt ölçeklerin hep birlikte toplam varyansın %49.84'ünü açıkladığı görülmüştür. Ölçeğin güvenilirliği iki yöntemle saptanmıştır. Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı $\alpha=.65$ olarak hesaplanmıştır. REST Ölçeği'nin alt ölçeklerinin iç tutarlık katsayılarının .33 ile .98 aralığında değiştiği görülmektedir. Yapılan test-tekrar test yöntemi sonucu Pearson korelasyon katsayısı .61 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre ölçeğin yedi alt boyuttan oluştuğu, 28 madde ve dört çeldirici maddeyi içeren 32 maddelik bir ölçek olduğu görülmüştür. Ölçeğin toplamından

alınabilecek en düşük puan 28, en yüksek puan ise 140'dır. Ölçekten düşük puan alınması eş seçimindeki sınırlandırıcı inanç düzeyinin düşüklüğüne, yüksek puan ise yüksekliğini ifade etmektedir (Güngör, Yılmaz ve Çelik, 2011).

3.3.2.1. Romantizm ve eş seçimi tutum ölçeğinin araştırma kapsamında yapılan güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları araştırma kapsamında yeniden yapılmıştır. Çalışmalar 2015-2016 eğitim öğretim yılında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü 1., 2., 3. sınıf ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü 1. ve 2. sınıf öğrencilerinden 200 kişiye uygulanmıştır. 7 öğrencinin maddelerin çoğunu boş bıraktığı için cevap kağıtları değerlendirmeye alınmamıştır. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü'nden 134, Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nden 59, 140'ı kadın, 53'ü erkek olmak üzere toplam 193 öğrenci ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

3.3.2.1.1. Romantizm ve eş seçimi tutum ölçeğinin araştırma kapsamında yapılan güvenilirlik çalışması. Bu çalışmada iç tutarlık katsayısı "Cronbach Alpha Katsayısı" ile ölçeğin güvenilirliği incelenmiştir. Bu katsayı ölçeğin içerdiği maddelerin birbirleriyle ilişkilerini gösterir. Bir ölçek güvenilir ise maddelerden ve tüm ölçekten elde edilen puanların birbirleri ile pozitif bağıntı göstermesi ve güvenilirlik katsayısının yüksek bulunması gerekmektedir. Sorular arasındaki +korelasyon negatif ise alfa yöntemi ile hesaplanan cronbach alfa katsayısı da negatiftir. Bu katsayının negatif çıkması güvenilirlik modelinin bozulmasına neden olur. Diğer bir deyişle kullanılan ölçeğin toplanabilirlik özelliğinin bozulduğunu ifade eder (Kalaycı, 2006).

Tablo 2'de görüldüğü gibi ölçek ile ilgili yapılan iç tutarlık analizinde Cronbach Alpha katsayısı toplam ölçüm için " $r=,675$ " olarak tespit edilmiştir. Toplam puanda ölçeğin Cronbach Alpha katsayısına bakıldığında ölçeğin güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 2.

Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği Alt Boyutları İç Tutarlık Analizi (Cronbach Alpha Analizi)

Alt Boyutlar	N	Madde Sayısı	Alpha
Beraber yaşama boyutu	193	4	.932
Yalnız ve tek doğru boyutu	193	4	.472
Aşk yeterli boyutu	193	4	.585
Çaba göstermeme boyutu	193	4	.463
İdealleştirme boyutu	193	4	.472
Zıt kutuplar boyutu	193	4	.574
Tam güven boyutu	193	4	.674
Toplam Ölçek Puanı	193	32	.675

Tablo 2’de görüldüğü gibi ölçeğin alt boyut puanlarına ilişkin yapılan iç tutarlık analizinde Cronbach Alpha katsayılarına göre ölçek alt boyutlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 3.

Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği Alt Boyutları İlişki Tablosu

	1	2	3	4	5	6	7	Toplam
1.Beraber Yaşama								
2.Yalnız ve Tek Doğru	-.147*							
3.Aşk Yeterli	.287**	.266**						
4.Çaba Göstermeme	-.020	.228**	.295**					
5.İdealleştirme	-.034	.036	.026	.054				
6.Zıt Kutuplar	.013	-.045	-.099	.007	-.102			
7.Tam Güven	.045	.231**	.235**	.255**	.208**	-.169*		
Toplam	.494**	.446**	.668**	.514**	.299**	.101	.553**	

*p<.05

Tablo 3’te görüldüğü gibi romantizm ve eş seçimi tutum ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişkiyi incelediğimizde; beraber yaşama alt boyutu ile yalnız ve tek doğru (r=.147, p<.05) arasında negatif yönde, aşk yeterli (r=.287, p<.05) alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Yalnız ve tek doğru alt boyutu ile aşk yeterli (r=.266, p<.05), çaba göstermeme (r=.228, p<.05) ve tam güven (r=.231, p<.05) alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Aşk yeterli alt boyutu ile çaba göstermeme (r=.295, p<.05) ve tam güven (r=.235, p<.05) alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Çaba göstermeme alt boyutu ile tam

güven ($r=.255$, $p<.05$) alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır. İdealleştirme alt boyutu ile tam güven ($r=.208$, $p<.05$) alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Zıt kutuplar alt boyutu ile tam güven ($r=.169$, $p<.05$) alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

Test yarılama guttman split half güvenilirliği

Test yarılama yöntemi ile Guttman Split Half değeri, 742 olarak tespit edilmiştir. Her iki bölüm için bulunan Alpha değerleri ise 1. bölüm için, .434, ikinci bölüm için ise, .518 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bu değerler ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.3.2.1.2. *Romantizm ve eş seçimi tutum ölçeğinin araştırma kapsamında yapılan geçerlik çalışması.* Romantizm ve eş seçimi tutum ölçeğinin geçerliğini incelemek için, Romans ve DeBord (1995) tarafından geliştirilen ve Gizir (2012) tarafından Türkçe'ye uyarlanan, 26 maddeden oluşan İlişki İnançları Ölçeği kullanılmıştır. Her iki ölçek 193 öğrenciye uygulanmış ve yapılan analizde $r=.458$ ($p<.001$) ort a düzeyde pozitif bir ilişki tespit edilmiştir.

3.3.3. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (YİYE). Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) Brennan ve arkadaşları (1998) tarafından geliştirilmiş; Sümer (2006) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Bartholomew ve arkadaşlarının çalışmalarını takip eden diğer çalışmalarda genel olarak bağlanma boyutlarının, kategorilerden daha betimleyici olacağı öne sürülerek, temel boyutlar seviyesinde bağlanma stillerinin tanımlanması yaygın bir şekilde kabul edilmiştir. Bu doğrultuda, Brennan ve arkadaşları (1998) farklı bağlanma ölçeklerinde kullanılan 323 maddeyi geniş bir örnekleme uygulayarak faktör analiziyle temel boyutları belirlemeye çalışmışlardır. Bu araştırmacılar, yetişkin bağlanma davranışlarının faktör analizleri sonucunda, başkalarıyla yakınlaşmaktan kaçınma ve yakın ilişkilerde yaşanan kaygı olmak üzere iki temel boyutta tanımlandığını öne sürmüşlerdir. Kaygı boyutu yakın ilişkilerde hissedilen reddedilme ve terk edilme konusundaki aşırı duyarlılıktan kaynaklanan bağlanma kaygısını, kaçınma boyutu ise başkalarına yakın olmaktan ya

da başkalarının yakın olmasından ve bağımlı olmaktan hissedilen rahatsızlığı tanımlamaktadır. Brennan ve arkadaşları bu çalışmalar sonucunda kaygı ve kaçınma boyutlarının on sekizer maddeyle ölçüldüğü Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri'ni (YİYE; Experiences in Close Relationships Inventory) geliştirmişlerdir. Ölçekteki her iki boyutun da hem farklı güvenirlik ölçütleri, hem de ölçüm geçerliği açısından yeterli olduğu gösterilmiştir (Brennan ve ark., 1998; Crowell, Fraley ve Shaver, 1999; akt. Sümer, 2006). YİYE, yakın ilişkilerde yaşanan kaygı ve başkalarından kaçınma olmak üzere bağlanmaya ilişkin iki ana boyutu ölçmektedir. Toplam 36 maddeden oluşan envantere her bir boyut 18'er madde ile ölçülmektedir. Katılımcılar "Gerçekten ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim", "Birlikte olduğum kişiyle kolaylıkla yakınlaşabilirim" şeklinde yazılan maddeleri okuyup, kendilerine en yakın olan yanıtı maddelerin sağ tarafında verilen "Tamamen katılıyorum – Tamamen katılmıyorum" biçimindeki yedili dereceleme ölçeğinde işaretlemektedirler. Ölçekten alınan puanların artması, kişilerin ilişkilerinde kaygı düzeylerinin fazla olduğu ve başka insanlardan uzaklaştıkları şeklinde yorumlanmaktadır. Envanterin Türkçe versiyonunun iç tutarlık katsayıları kaygı boyutu için, .86, kaçınma boyutu için, .90'dır (Sümer, 2006). Bir başka araştırmada YİYE'nin güvenirlik (Cronbach alfa) katsayıları kaçınma alt boyutu için .86, kaygı alt boyutu için .84 olarak hesaplanmıştır (Özer, Cihan-Güngör, 2012).

3.3.3.1. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanterinin araştırma kapsamında yapılan güvenirlik ve geçerlik çalışmaları. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları araştırma kapsamında yeniden yapılmıştır. Çalışmalar 2015-2016 eğitim öğretim yılında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü 1., 2., 3. sınıf ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü 1. ve 2. sınıf öğrencilerinden 200 kişiye uygulanmıştır. 7 öğrencinin maddelerin çoğunu boş bıraktığı için cevap kağıtları değerlendirmeye alınmamıştır. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü'nden 134, Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nden 59 140'ı kadın, 53'ü erkek olmak üzere toplam 193 öğrenci ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

3.3.3.1.1. *Yakın ilişkilerde yaşantılar envanterinin araştırma kapsamında yapılan güvenilirlik çalışması.* Bu çalışmada iç tutarlık katsayısı “Cronbach Alpha Katsayısı” ile ölçeğin güvenilirliği incelenmiştir. Bu katsayı ölçeğin içerdiği maddelerin birbirleriyle ilişkilerini gösterir. Bir ölçek güvenilir ise maddelerden ve tüm ölçekten elde edilen puanların birbirleri ile pozitif bağıntı göstermesi ve güvenilirlik katsayısının yüksek bulunması gerekmektedir. Sorular arasındaki korelasyon negatif ise alfa yöntemi ile hesaplanan cronbach alfa katsayısı da negatiftir. Bu katsayının negatif çıkması güvenilirlik modelinin bozulmasına neden olur. Diğer bir değişle kullanılan ölçeğin toplanabilirlik özelliğinin bozulduğunu ifade eder (Kalaycı, 2006). Ölçeğe Uygulanan Cronbach Alpha iç tutarlık analizi sonuçları Tablo 4’de verilmiştir

Tablo 4.

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutları İç Tutarlık Analizi (Cronbach Alpha Analizi)

Alt Boyutlar	N	Madde Sayısı	Alpha
Kaygı boyutu	193	18	.781
Kaçınma boyutu	193	18	.555

Tablo 4’te görüldüğü gibi Ölçeğin alt boyut puanlarına ilişkin yapılan iç tutarlık analizinde Cronbach Alpha katsayılarına göre ölçek alt boyutlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 5.

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutları İlişki Tablosu

	Kaygı Boyutu	Kaçınma boyutu	Toplam
Kaygı Boyutu	-	.534**	..934**
Kaçınma boyutu	.534**	-	.796**
			-

**p<.01

Tablo 5'te görüldüğü gibi yakın ilişkilerde yaşantılar ölçeği alt boyutları olan kaygı ve kaçınma boyutları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r= 0.534$, $p<.01$).

Test yarılama guttman split half güvenilirliği

Test yarılama yöntemi ile Guttman Split Half değeri ,534 olarak bulunmuştur. Her iki bölüm için bulunan Alpha değerleri ise 1. bölüm için .764, ikinci bölüm için ise .715 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler de ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.3.3.1.2. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanterinin araştırma kapsamında yapılan geçerlik çalışması. İlişkilerde İnanç Envanterinin geçerliğini incelemek için, Romans ve DeBord (1995) tarafından geliştirilen ve Gizir (2012) tarafından Türkçe'ye uyarlanan, 26 maddeden oluşan İlişki İnançları Ölçeği kullanılmıştır. Her iki ölçek 193 öğrenciye uygulanmış ve yapılan analizde $r=.548$ ($p<.001$) orta düzeyde pozitif bir ilişki tespit edilmiştir.

3.3.4. İlişkilerde inanç envanteri. Eidelson ve Epstein (1982) tarafından geliştirilmiş ve Kalkan (2006) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. İlişkilerde İnanç Envanteri (İİE), romantik ilişkilere yönelik belirlenmiş olan ve akılcı olmayan temel ilişki inançlarını ölçmek amacıyla kullanılmaktadır. İlişkilerde İnanç Envanteri 20 maddeden oluşan, beşli likert tipi bir ölçektir. Yapılmış olan faktör analizi sonuçlarında envanterin, toplam varyansın %38.37'sini açıklayan iki faktörden oluştuğu görülmüştür. Bu faktörler "Çaresizlik" ve "Sevilmezlik" olarak adlandırılmıştır. İç tutarlılık katsayısını tespit etmek amacıyla hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı .87'dir. Test-tekrar test güvenilirlik katsayısı .74 olarak hesaplanmıştır. İlişkilerde İnanç Envanteri ile Akılcı Olmayan İnanç Ölçeği arasındaki korelasyon .24, Fonksiyonel Olmayan Tutumlar Ölçeği ile .30 değerindedir. Bulgulardan çıkan sonuçlar, bu ölçeğin geçerli ve güvenilir olarak kullanılabileceğini göstermektedir (Kalkan, 2006).

3.3.4.1. İlişkilerde inanç envanterinin araştırma kapsamında yapılan güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları araştırma kapsamında yeniden yapılmıştır. Çalışmalar 2015-2016 eğitim öğretim yılında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü 1., 2., 3. sınıf ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü 1. ve 2. sınıf öğrencilerinden 200 kişiye uygulanmıştır. 7 öğrencinin maddelerin çoğunu boş bıraktığı için ölçek formları değerlendirmeye alınmamıştır. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü'nden 134, Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nden 59, 140' ı kadın, 53' ü erkek olmak üzere toplam 193 öğrenci ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

3.3.4.1.1. İlişkilerde inanç envanterinin araştırma kapsamında yapılan güvenilirlik çalışması. Bu çalışmada iç tutarlık katsayısı "Cronbach Alpha Katsayısı" ile ölçeğin güvenilirliği incelenmiştir. Bu katsayı ölçeğin içerdiği maddelerin birbirleriyle ilişkilerini gösterir. Bir ölçek güvenilir ise maddelerden ve tüm ölçekten elde edilen puanların birbirleri ile pozitif bağıntı göstermesi ve güvenilirlik katsayısının yüksek bulunması gerekmektedir. Sorular arasındaki korelasyon negatif ise alfa yöntemi ile hesaplanan cronbach alfa katsayısı da negatiftir. Bu katsayının negatif çıkması güvenilirlik modelinin bozulmasına neden olur. Diğer bir deyişle kullanılan ölçeğin toplanabilirlik özelliğinin bozulduğunu ifade eder (Kalaycı, 2006). Envanterin güvenilirliğini incelemek için yapılan Cronbach Alpha iç tutarlık analizi sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6.

İlişkilerde İnanç Envanteri Alt Boyutları İç Tutarlık Analizi (Cronbach Alpha Analizi)

Alt Boyutlar	N	Madde Sayısı	Alpha
Çaresizlik boyutu	193	11	.553
Sevilemezlik boyutu	193	9	.792
Toplam	193	20	.802

Tablo 6’da görüldüğü gibi ölçeğin alt boyut puanlarına ilişkin yapılan iç tutarlık analizinde Cronbach Alpha katsayılarına göre ölçek alt boyutlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 7.

İlişkilerde İnanç Envanteri Alt Boyutları İlişki Tablosu

	Çaresizlik	Sevilemezlik	Toplam
Çaresizlik	-	.617**	.885**
Sevilemezlik	.617**	-	.912**
Toplam	.885**	.912**	-

**p<.01

Tablo 7’de görüldüğü gibi ilişkilerde inanç envanteri alt boyutları olan çaresizlik ve sevilemezlik boyutları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r = 0.617$, $p < .01$). Ölçek toplam puanı ile çaresizlik alt boyutu ($r = 0.885$, $p < .01$) ve sevilemezlik alt boyutu ($r = 0.912$, $p < .01$) arasında ise yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre ölçeğin güvenilir olduğu saptanmıştır.

Test Yarılama Guttman Split Half Güvenirliği

Test yarılama yöntemi ile Guttman Split Half değeri, 769 olarak bulunmuştur. Her iki bölüm için bulunan Alpha değerleri ise 1. bölüm için, 543, ikinci bölüm için ise, 770 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler de ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.3.4.1.2. *İlişkilerde inanç envanterinin araştırma kapsamında yapılan geçerlik çalışması.* İlişkilerde İnanç Envanterinin geçerliğini incelemek için, Romans ve DeBord (1995) tarafından geliştirilen ve Gizir (2012) tarafından Türkçe’ye uyarlanan, 26 maddeden oluşan İlişki İnançları Ölçeği kullanılmıştır. Her iki ölçek 193 öğrenciye uygulanmış ve yapılan analizde $r = .543$ ($p < .001$) orta düzeyde pozitif bir ilişki tespit edilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında kullanılan ölçeklerin uygulanabilmesi için gerekli izinler alınarak 2015/2016 eğitim öğretim yılında, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde belirlenen bölümlerde, sınıf ortamında ve ders saatinde sınıfta var olan öğrencilerden gönüllü olanlara uygulama yaptırılmıştır. Ölçeklerin uygulanması yaklaşık olarak 30 dakika sürmüştür.

3.5. Verilerin Analizi

Öncelikle verilerin regresyon analizi için gerekli olan parametrik özellikleri karşılayıp karşılamadığı test edilmiştir. Bu amaçla verilerin normal dağılım sayılığını karşılayıp karşılamadığına ilişkin basıklık ve çarpıklık katsayılarına bakılmıştır. Tüm veriler için basıklık (-.31) ve çarpıklık (.05) katsayıları -1.0 ve +1.0 arasında değişmektedir. Verilerin normal dağılım sayılığını karşıladığı söylenebilir. Veri setinde aykırı değer incelemesi için Mahalonobis uzaklık katsayıları ve z puan incelemesi yapıldığında uçlarda yer alan veriye rastlanmamıştır. Ayrıca regresyon varsayımını elde etmek için modelde hata terimleri arasında ilişki olmaması gerekmektedir (Kalaycı, 2006). Bu doğrultuda öncelikle modelde otokorelasyonu test etmede kullanılan Durbin Watson değerine bakıldığında 1.5 ile 2.5 arasında olması istenen değer (Kalaycı, 2006) 1.860 olduğu, modelde otokorelasyon olmadığı, b katsayılarının standart hatalarının çok küçük olduğu ve regresyon varsayımının elde edildiği görülmektedir. Yapılan bu istatistikler sonucunda terimlerin bağlantılı olmadığına karar verilmiştir.

Verilerin analizinde, farklılıklara ilişkin analizde bağımsız gruplar t-testi ile tek yönlü varyans analizi, değişkenler arasındaki ilişkiyi saptamak için pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı ve değişkenlerin romantizm ve eş seçimi tutumunu ne derece yordadığını saptayabilmek için ise çoklu regresyon analizi kullanılmıştır.

Bağımsız gruplar t-testi kullanılan istatistik işlemlerde varyansların homojen olup olmadığına göre ilgili t değeri dikkate alınmıştır. Tek yönlü varyans analizinin kullanıldığı istatistik işlemlerde ise varyansların homojen olup olmadığını anlamak için Levene istatistiğine bakılmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonucunun önemli

bulunduğu durumlarda farkın hangi ortalamalar arasındaki farklardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Scheffe testi kullanılmıştır.

İstatistik analizlerde SPSS 15.0 programı kullanılmış, anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara ve bu bulgulara ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

4.1. Üniversite Öğrencilerinin Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarının, Romantik İlişki Yaşantıları ve Romantik İlişkilerde İnançlar Tarafından Anlamli Olarak Yordanıp Yordanmadığına İlişkin Bulgular ve Yorum

Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarının, romantik ilişki yaşantıları ile romantik ilişkilerde inançlar tarafından anlamli olarak yordanıp yordanmadığını saptamak için verilere çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Regresyon Analizi öncesinde bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantının olup olmadığını incelemek üzere; bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ikili korelasyon katsayıları hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Değişkenler Arası Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayıları

Değişkenler	X	S	1	2	3	4	5
1. Toplam REST	111.16	11.06	-				
2. Çaresizlik	34.08	5.11	.431**	-			
3. Sevilmezlik	21.89	6.00	.262**	.507**	-		
4. Kaygı Boyutu	69.36	16.47	.217**	.410**	.483**	-	
5. Kaçınma Boyutu	75.79	12.30	.148**	.259**	.171**	.460**	-

**p<.01

Tablo 8’e göre katılımcıların Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu puan ortalamasının 111.16, standart sapmasının ise 11.06 olduğu görülmektedir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu ile Çaresizlik ($r=.431$, $p<.01$),

Sevilmezlik ($r=.261$, $p<.01$), Kaygı ($r=.217$, $p<.01$) ve Kaçınma ($r=.148$, $p<.01$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Bulunan bu ilişki Büyüköztürk'e (2010) göre 70'in altında olduğu için çoklu bağlantı yaratacak düzeyde değildir. Hiyerarşik çoklu regresyon analizi öncesi, verilerin analizi bölümünde de belirtilen verilerin regresyon analizine uygunluğu ispat edildikten sonra, yapılan çoklu regresyon analizinden elde edilen sonuçlar Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9.

Romantizm ve Eş Seçimi Tutumunun Yordayıcıları Olarak Romantik İlişkilerdeki İnançlar ve Romantik İlişki Yaşantılarına İlişkin Hiyerarşik Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Yordayıcılar	B	SHB	β	T	p	ΔR^2	R^2	F	P
1. Model	Çaresizlik	.868	.093	.402	9.333	.00	.434	.188	68.440	.00
	Sevilmezlik	.107	.079	.058	1.355	.17				
2. Model	Çaresizlik	.844	.096	.390	8.781	.00	.436	.190	34.434	.00
	Sevilmezlik	.092	.085	.050	1.075	.28				
	Kaygı Boyutu	.013	.032	.019	.397	.69				
	Kaçınma Boyutu	.027	.038	.030	.708	.47				

** $p<.01$

Tablo 9'da görülen hiyerarşik çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre Çaresizlik, Sevilmezlik, Kaygı ve Kaçınma boyutları değişkenleri hep birlikte, öğrencilerin Romantik İlişki ve Eş Seçimi Tutumu puanlarını anlamlı olarak yordamakta ve regresyon için kurgulanan modelin anlamlı olduğu görülmektedir ($R=.436$, $R^2=.190$, $F_{(4,588)}=34.434$, $p<.001$). Tablo 9 incelendiğinde modele ilk olarak İlişkilerde İnanç değişkeninin alt boyutları olan Çaresizlik ve Sevilmezlik alt ölçeklerinin girmekte olduğu görülmektedir. Çaresizlik ve Sevilmezlik, Romantizm ve Eş Seçimi Tutumunun %18.8'ini açıklamaktadır. İkinci adımda modele ek olarak Yakın İlişkilerde Yaşantılar değişkeninin alt boyutları olan Kaygı ve Kaçınma boyutlarının dâhil olduğu görülmektedir. Bu adımda Çaresizlik, Sevilmezlik, Kaygı ve Kaçınma boyutları hep birlikte Romantizm ve Eş Seçimi Tutumunun %19'unu açıklamaktadır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde

değişkenlerin Romantizm ve Eş Seçimi Tutumunu üzerinde pozitif yönde anlamlı birer yordayıcı olduğu görülmektedir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin Romantizm ve Eş Seçimi Tutumunu üzerindeki görece önem sırası Çaresizlik ($\beta=.390$, $t=8.781$), Sevilmezlik ($\beta=.050$, $t=1.075$), Kaçınma ($\beta=.030$, $t=.708$) ve Kaygı ($\beta=.019$, $t=.397$)'dır. Bu sonuçlar göz önüne alındığında üniversite öğrencilerinin Çaresizlik, Sevilmezlik, Kaygı ve Kaçınma düzeylerinin yükselmesi ile Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarındaki sınırlandırıcı inançların da yükselmekte olduğu söylenebilir.

4.2. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetine Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetine göre romantizm ve eş seçimi tutumları puanlarında anlamlı farkın olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile incelenmiş sonuçlar Tablo 10' da gösterilmiştir.

Tablo 10.

Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetine Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklemeler İçin t Testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	n	\bar{x}	s	sd	t	p
Beraber yaşama	Kadın	347	9.26	4.64	591	-7.574*	.00
	Erkek	246	12.23	4.77			
Yalnız ve tek doğru	Kadın	347	14.66	2.39	591	.919	.36
	Erkek	246	14.48	2.43			
Aşk yeterli	Kadın	347	13.40	3.07	591	-3.168*	.00
	Erkek	246	14.19	2.85			
Çaba göstermeme	Kadın	347	13.60	2.47	591	2.334*	.02
	Erkek	246	13.11	2.55			
İdealleştirme	Kadın	347	14.56	2.20	591	-1.241	.22
	Erkek	246	14.79	2.26			
Zıt kutuplar	Kadın	347	12.98	1.86	591	-1.776	.08
	Erkek	246	13.27	2.14			
Tam güven	Kadın	347	15.81	2.56	591	-.060	.95
	Erkek	246	15.82	2.39			
Toplam Puan İçin	Kadın	347	109.70	10.67	591	-3.874*	.00
	Erkek	246	113.23	11.31			

*p<.05

Tablo 10’da görüldüğü gibi romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama alt boyutu puanlarının cinsiyet açısından farklılaştığı görülmektedir ($t(591)=-7.574$, $p<.01$). Kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin puan ortalamaları incelendiğinde erkek ($\bar{x}=12.23$) öğrencilerin puan ortalamasının, kadın ($\bar{x}=9.26$) öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda

erkek üniversite öğrencilerinin, kadın üniversite öğrencilerinden daha yüksek düzeyde romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama alt boyutuna sahip olduğunu söyleyebiliriz. Sonuç olarak, erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre evlenmeden önce beraber yaşamının evlilikte mutluluğu arttıracığına yönelik sınırlandırıcı inanca daha fazla önem vermekte oldukları görülmektedir.

Romantizm ve eş seçimi tutumlarından aşk yeterli alt boyutu puanlarının cinsiyet açısından farklılaştığı görülmektedir ($t(591)=-3.168, p<.01$). Kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin puan ortalamaları incelendiğinde erkek ($x=14.19$) öğrencilerin puan ortalamasının, kadın ($x=13.40$) öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda erkek üniversite öğrencilerinin, kadın üniversite öğrencilerinden daha yüksek düzeyde romantizm ve eş seçimi tutumlarından aşk yeterli alt boyutuna sahip olduğunu söyleyebiliriz. Sonuç olarak, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre eş seçiminde aşk yeterli sınırlandırıcı inancına daha fazla önem vermekte oldukları görülmektedir.

Romantizm ve eş seçimi tutumlarından çaba göstermeme alt boyutu puanlarının cinsiyet açısından farklılaştığı görülmektedir ($t(591)=2.334, p<.05$). Kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin puan ortalamaları incelendiğinde kadın ($x=13.60$) öğrencilerin puan ortalamasının, erkek ($x=13.60$) öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda kadın üniversite öğrencilerinin, erkek üniversite öğrencilerinden daha yüksek düzeyde romantizm ve eş seçimi tutumlarından çaba göstermeme alt boyutuna sahip olduğunu söyleyebiliriz. Sonuç olarak, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre eş seçiminin kolay olması gerektiğine ve hiçbir çaba göstermeden tesadüfen ve şans eseri olması gerektiğine yönelik sınırlandırıcı inanca daha fazla önem verdikleri görülmektedir.

Romantizm ve eş seçimi tutumlarından yalnız ve tek doğru, idealleştirme, zıt kutuplar ve tam güven alt boyutlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir. Cinsiyet açısından üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumu toplam puanlarında ($t(591)=-3.874, p<.01$) anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin puan ortalamaları incelendiğinde erkek ($x=113.23$) öğrencilerin puan ortalamasının, kadın ($x=109.70$) öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda erkek üniversite öğrencilerinin, kadın üniversite öğrencilerinden daha yüksek

düzeyde sınırlandırıcı inançlara sahip romantizm ve eş seçimi tutumları olduğunu söyleyebiliriz.

4.3. Üniversite Öğrencilerinin Yaşına Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Üniversite öğrencilerinin yaşlarına göre romantizm ve eş seçimi tutumları puanlarında anlamlı farkın olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Üniversite Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		N	x	S	F	p	Anlamlı Fark
Beraber yaşama	17-19 yaş (A)	82	9.10	4.60	6.783*	.001	A-C B-C
	20-22 yaş (B)	408	10.47	4.81			
	23 yaş ve üzeri (C)	103	11.75	5.32			
Yalnız ve tek doğru	17-19 yaş (A)	82	14.72	2.50	.341	.711	Yok
	20-22 yaş (B)	408	14.54	2.40			
	23 yaş ve üzeri (C)	103	14.71	2.42			
Aşk yeterli	17-19 yaş (A)	82	12.79	2.99	5.551*	.004	A-B A-C
	20-22 yaş (B)	408	13.79	2.97			
	23 yaş ve üzeri (C)	103	14.22	3.02			
Çaba göstermeme	17-19 yaş (A)	82	13.95	2.91	2.401	.092	Yok
	20-22 yaş (B)	408	13.29	2.42			
	23 yaş ve üzeri (C)	103	13.43	2.53			
İdealleştirmeye	17-19 yaş (A)	82	14.65	2.40	1.033	.357	Yok
	20-22 yaş (B)	408	14.59	2.24			
	23 yaş ve üzeri (C)	103	14.94	2.04			
Zıt kutuplar	17-19 yaş (A)	82	13.06	1.93	.192	.825	Yok
	20-22 yaş (B)	408	13.09	1.99			
	23 yaş ve üzeri (C)	103	13.21	2.02			
Tam güven	17-19 yaş (A)	82	15.99	2.46	1.186	.306	Yok
	20-22 yaş (B)	408	15.87	2.44			
	23 yaş ve üzeri (C)	103	15.49	2.72			
Toplam Puan İçin	17-19 yaş (A)	82	109.26	8.99	2.677	.070	Yok
	20-22 yaş (B)	408	111.08	11.33			
	23 yaş ve üzeri (C)	103	113.01	11.31			

*p<.05

Tablo 11’de görüldüğü gibi romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama alt boyutunda yaş ortalamaları 17-19 olan öğrencilerin puan ortalamaları ile yaş ortalamaları 20-22 yaş olan öğrencilerin puan ortalamaları arasında ve yaş ortalamaları 17-19 yaş olan öğrencilerin puan ortalamaları ile yaş ortalamaları 23 yaş ve üzeri olan öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark ($F(2-714)=6.783$, $p<.05$) saptanmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumları beraber yaşama alt boyutu puanlarında aritmetik ortalaması en yüksek olanlar 23 yaş ve üzeri ($x=11.75$) üniversite öğrencileri, en düşük ise 17-19 yaş ($x=9.10$) üniversite öğrencileri olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle; yaş ortalamaları 23 yaş ve üzeri olan üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama alt boyutuna, yaş ortalamaları 17-19 yaş olan üniversite öğrencilerine göre daha fazla önem verdiği söylenebilir.

Romantizm ve eş seçimi tutumlarından aşk yeterli alt boyutunda yaş ortalamaları 17-19 olan öğrencilerin puan ortalamaları ile yaş ortalamaları 20-22 olan öğrencilerin puan ortalamaları arasında ve yaş ortalamaları 17-19 olan öğrencilerin puan ortalamaları ile yaş ortalamaları 23-25 olan öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark ($F(2-714)=5.551$, $p<.05$) saptanmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumları aşk yeterli alt boyutu puanlarında aritmetik ortalaması en yüksek olanlar 23 yaş ve üzeri ($x=14.22$) üniversite öğrencileri, en düşük ise 17-19 yaş ($x=12.79$) üniversite öğrencileri olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle; yaş ortalamaları 23 yaş ve üzeri olan üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından aşk yeterli alt boyutuna, yaş ortalamaları 17-19 yaş olan üniversite öğrencilerine göre daha fazla önem verdiği söylenebilir. Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları incelendiğinde; romantizm ve eş seçimi tutumu toplam puan ortalamalarında yaş açısından anlamlı bir fark saptanmadığı görülmektedir.

4.4. Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Üniversite öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre romantizm ve eş seçimi tutumları puanlarında anlamlı farkın olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12.

Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		N	\bar{x}	s	F	P	Anlamlı Fark
Beraber yaşama	1.Sınıf (A)	109	9.17	4.82	4.856*	.00	A-B A-D
	2.Sınıf (B)	237	11.06	4.80			
	3.Sınıf (C)	173	10.17	4.68			
	4.Sınıf (D)	74	11.40	5.52			
Yalnız ve tek doğru	1.Sınıf (A)	109	14.63	2.53	.189	.90	Yok
	2.Sınıf (B)	237	14.62	2.45			
	3.Sınıf (C)	173	14.47	2.24			
	4.Sınıf (D)	74	14.68	2.50			
Aşk yeterli	1.Sınıf (A)	109	13.20	3.25	1.545	.20	Yok
	2.Sınıf (B)	237	13.75	2.92			
	3.Sınıf (C)	173	13.97	2.93			
	4.Sınıf (D)	74	13.85	2.98			
Çaba gösterme	1.Sınıf (A)	109	13.53	2.93	.742	.53	Yok
	2.Sınıf (B)	237	13.22	2.55			
	3.Sınıf (C)	173	13.57	2.11			
	4.Sınıf (D)	74	13.37	2.57			
İdealleştir me	1.Sınıf (A)	109	14.83	2.33	2.499	.60	Yok
	2.Sınıf (B)	237	14.83	2.34			
	3.Sınıf (C)	173	14.27	2.09			
	4.Sınıf (D)	74	14.72	1.91			
Zıt kutuplar	1.Sınıf (A)	109	12.94	2.02	1.048	.37	Yok
	2.Sınıf (B)	237	13.06	1.97			
	3.Sınıf (C)	173	13.10	1.95			
	4.Sınıf (D)	74	13.45	2.03			
Tam güven	1.Sınıf (A)	109	16.09	2.49	3.207*	.02	B-C
	2.Sınıf (B)	237	16.05	2.42			
	3.Sınıf (C)	173	15.35	2.56			
	4.Sınıf (D)	74	15.71	2.42			
Toplam Puan İçin	1.Sınıf (A)	109	109.46	11.10	2.562	.06	Yok
	2.Sınıf (B)	237	112.23	10.87			
	3.Sınıf (C)	173	110.13	11.01			
	4.Sınıf (D)	74	112.66	11.36			

*p<.05

Tablo 12’de görüldüğü gibi romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama alt boyutunda sınıf düzeyleri ortalamaları 1. sınıf olan öğrencilerin puan ortalamaları ile sınıf düzeyleri ortalamaları 2. sınıf olan öğrencilerin puan ortalamaları arasında ve sınıf düzeyleri ortalamaları 1. sınıf olan öğrencilerin puan ortalamaları ile sınıf düzeyleri ortalamaları 4. sınıf olan öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark ($F(2-714)=4.856, p<.01$) saptanmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumları beraber yaşama alt boyutu puanlarında aritmetik ortalaması en yüksek olanlar 4. Sınıf ($x=11.40$) üniversite öğrencileri, en düşük ise 1. sınıf ($x=9.17$) üniversite öğrencileri olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle; sınıf düzeyi ortalamaları 4. sınıf olan üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama alt boyutuna, 1. sınıf olan üniversite öğrencilerine göre daha fazla önem verdiği söylenebilir.

Romantizm ve eş seçimi tutumlarından tam güven alt boyutunda sınıf düzeyleri ortalamaları 2. sınıf olan öğrencilerin puan ortalamaları ile sınıf düzeyleri ortalamaları 3. sınıf olan öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark ($F(2-714)=3.207, p<.05$) saptanmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumları tam güven alt boyutu puanlarında aritmetik ortalaması en yüksek olanlar 1. sınıf ($x=16.09$) üniversite öğrencileri, en düşük ise 3. sınıf ($x=15.35$) üniversite öğrencileri olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle; sınıf düzeyleri ortalamaları 1. sınıf olan üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından tam güven alt boyutuna, 3. sınıf olan üniversite öğrencilerine göre daha fazla önem verdiği söylenebilir. Sonuç olarak, 1. sınıf olan öğrencilerin 3. sınıf olan öğrencilere göre evlenilecek ideal bir eş olana kadar evlenilmemesi gerektiğine yönelik sınırlandırıcı inanca daha fazla önem verdikleri görülmektedir.

Romantizm ve eş seçimi tutumlarından yalnız ve tek doğru, aşk yeterli, çaba göstermeme, idealleştirme ve zıt kutuplar alt boyutlarının üniversite öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre farklılaşmadığı görülmektedir. Son olarak Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları incelendiğinde; romantizm ve eş seçimi tutumu toplam puan ortalamalarında sınıf düzeyleri açısından anlamlı bir fark saptanmadığı görülmektedir.

4.5. Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Görülen Fakültelele Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Üniversite öğrencilerinin öğrenim görülen fakültelele göre romantizm ve eş seçimi tutumları puanlarında anlamlı farkın olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13.

Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Görülen Fakülterele Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		n	x	s	F	P	Anlamlı Fark
Beraber yaşama	Sağlık Meslek Yüksek Okulu (A)	154	9.68	4.57	3.320	.01	A-D
	Eğitim Fakültesi (B)	158	10.64	5.44			
	Fen Edebiyat Fakültesi (C)	112	10.61	4.76			
	Veteriner Fakültesi (D)	72	12.16	4.87			
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (E)	97	10.17	4.51			
Yalnız ve tek doğru	Sağlık Meslek Yüksek Okulu (A)	154	14.48	2.43	.269	.89	Yok
	Eğitim Fakültesi (B)	158	14.59	2.40			
	Fen Edebiyat Fakültesi (C)	112	14.67	2.37			
	Veteriner Fakültesi(D)	72	14.47	2.50			
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (E)	97	14.75	2.39			
Aşk yeterli	Sağlık Meslek Yüksek Okulu (A)	154	13.63	3.06	1.019	.39	Yok
	Eğitim Fakültesi (B)	158	13.98	3.01			
	Fen Edebiyat Fakültesi (C)	112	13.57	3.11			
	Veteriner Fakültesi (D)	72	13.26	3.06			
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (E)	97	13.98	2.71			
Çaba gösterme	Sağlık Meslek Yüksek Okulu (A)	154	13.51	2.19	1.177	.32	Yok
	Eğitim Fakültesi (B)	158	13.63	2.61			
	Fen Edebiyat Fakültesi (C)	112	13.08	2.72			
	Veteriner Fakültesi (D)	72	13.06	2.63			
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (E)	97	13.45	2.46			
İdealleştirme	Sağlık Meslek Yüksek Okulu (A)	154	14.38	2.12	1.518	.19	Yok
	Eğitim Fakültesi (B)	158	14.53	2.17			
	Fen Edebiyat Fakültesi (C)	112	14.85	2.15			
	Veteriner Fakültesi(D)	72	14.73	2.53			
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (E)	97	15.00	2.31			
Zıt kutuplar	Sağlık Meslek Yüksek Okulu (A)	154	13.20	2.06	.587	.67	Yok
	Eğitim Fakültesi (B)	158	13.01	1.87			
	Fen Edebiyat Fakültesi (C)	112	12.95	2.08			
	Veteriner Fakültesi (D)	72	13.05	1.65			
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (E)	97	13.29	2.16			
Tam güven	Sağlık Meslek Yüksek Okulu (A)	154	15.68	2.45	4.148	.00	B-C C-D C-E
	Eğitim Fakültesi (B)	158	16.13	2.45			
	Fen Edebiyat Fakültesi (C)	112	15.06	2.60			
	Veteriner Fakültesi (D)	72	16.09	2.44			
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (E)	97	16.18	2.36			
Toplam Puan İçin	Sağlık Meslek Yüksek Okulu (A)	154	109.63	10.58	2.233	.06	Yok
	Eğitim Fakültesi (B)	158	112.36	11.61			
	Fen Edebiyat Fakültesi (C)	112	109.71	11.53			
	Veteriner Fakültesi (D)	72	112.20	11.33			
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (E)	97	112.54	9.78			

*p<.05

Tablo 13'te görüldüğü gibi Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları incelendiğinde; üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumu alt boyutlarının öğrenim görülen fakülteler değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığına baktığımızda şu sonuçlara ulaşılmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama alt boyutunda öğrenim görülen fakülte değişkeni ortalamaları Sağlık Meslek Yüksekokulu olan öğrencilerin puan ortalamaları ile öğrenim görülen fakülte değişkeni ortalamaları Veteriner Fakültesi olan öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark ($F(2-714)=3.320, p<.05$) saptanmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumları beraber yaşama alt boyutu puanlarında aritmetik ortalaması en yüksek olanlar Veteriner Fakültesi ($x=12.16$) üniversite öğrencileri, en düşük ise Sağlık Meslek Yüksekokulu ($x=9.68$) üniversite öğrencileri olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle; öğrenim görülen fakülte değişkeni ortalamaları Veteriner Fakültesi olan üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama alt boyutuna, Sağlık Meslek Yüksekokulu üniversite öğrencilerine göre daha fazla önem verdiği söylenebilir.

Romantizm ve eş seçimi tutumlarından tam güven alt boyutunda öğrenim görülen fakülte değişkeni ortalamaları Sağlık Meslek Yüksekokulu olan öğrencilerin puan ortalamaları ile öğrenim görülen fakülte değişkeni ortalamaları Fen Edebiyat Fakültesi olan öğrencilerin puan ortalamaları arasında, öğrenim görülen fakülte değişkeni ortalamaları Fen Edebiyat Fakültesi olan öğrencilerin puan ortalamaları ile öğrenim görülen fakülte değişkeni ortalamaları Veteriner Fakültesi olan öğrencilerin puan ortalamaları arasında ve öğrenim görülen fakülte değişkeni ortalamaları Fen Edebiyat Fakültesi olan öğrencilerin puan ortalamaları ile öğrenim görülen fakülte değişkeni ortalamaları İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi olan öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark ($F(2-714)=4.148, p<.05$) saptanmıştır.

Romantizm ve eş seçimi tutumları tam güven alt boyutu puanlarında aritmetik ortalaması en yüksek olanlar İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ($x=16.18$) üniversite öğrencileri, en düşük ise Fen Edebiyat Fakültesi ($x=15.06$) üniversite öğrencileri olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle; öğrenim görülen fakülte değişkeni ortalamaları İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi olan üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından tam güven alt boyutuna, Fen Edebiyat Fakültesi üniversite öğrencilerine göre daha fazla önem verdiği söylenebilir.

Romantizm ilişki ve eş seçimi tutumlarından yalnız ve tek doğru, aşk yeterli, çaba göstermeme, idealleştirme ve zıt kutuplar alt boyutlarının üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri fakültelere göre farklılaşmadığı görülmektedir. Son olarak, Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları incelendiğinde; romantik ilişki ve eş seçimi tutumu toplam puan ortalamalarında öğrenim görülen fakülteler açısından anlamlı bir fark saptanmadığı görülmektedir.

4.6. Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Yere Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları yere göre romantizm ve eş seçimi tutumları puanlarında anlamlı farkın olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14.

Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Yere Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		N	\bar{x}	s	F	P	Anlamlı Fark
Beraber yaşama	Köy (A)	91	11.03	5.33	1.648	.16	Yok
	Kasaba (B)	42	9.17	4.36			
	İlçe (C)	175	10.06	4.68			
	Büyük Şehir (D)	130	10.84	4.76			
	Küçük Şehir (E)	155	10.76	5.17			
Yalnız ve tek doğru	Köy (A)	91	14.75	2.38	.192	.94	Yok
	Kasaba (B)	42	14.60	2.33			
	İlçe (C)	175	14.48	2.48			
	Büyük Şehir (D)	130	14.62	2.31			
	Küçük Şehir (E)	155	14.61	2.48			
Aşk yeterli	Köy (A)	91	13.60	3.20	.452	.77	Yok
	Kasaba (B)	42	14.05	3.05			
	İlçe (C)	175	13.56	2.92			
	Büyük Şehir (D)	130	13.94	2.87			
	Küçük Şehir (E)	155	13.74	3.11			
Çaba gösterme	Köy (A)	91	13.71	2.32	.545	.70	Yok
	Kasaba (B)	42	13.29	2.56			
	İlçe (C)	175	13.45	2.47			
	Büyük Şehir (D)	130	13.24	2.46			
	Küçük Şehir (E)	155	13.34	2.71			
İdealleştirme	Köy (A)	91	14.64	2.35	.738	.56	Yok
	Kasaba (B)	42	15.10	2.47			
	İlçe (C)	175	14.49	1.97			
	Büyük Şehir (D)	130	14.65	2.23			
	Küçük Şehir (E)	155	14.75	2.38			
Zıt kutuplar	Köy (A)	91	13.11	1.85	1.026	.39	Yok
	Kasaba (B)	42	13.12	2.22			
	İlçe (C)	175	13.01	1.99			
	Büyük Şehir (D)	130	12.92	1.93			
	Küçük Şehir (E)	155	13.36	2.06			
Tam güven	Köy (A)	91	16.08	2.50	1.342	.25	Yok
	Kasaba (B)	42	16.33	2.24			
	İlçe (C)	175	15.91	2.52			
	Büyük Şehir (D)	130	15.52	2.43			
	Küçük Şehir (E)	155	15.67	2.58			
Toplam Puan İçin	Köy (A)	91	112.84	11.61	1.056	.37	Yok
	Kasaba (B)	42	110.90	10.25			
	İlçe (C)	175	110.01	11.17			
	Büyük Şehir (D)	130	111.15	10.53			
	Küçük Şehir (E)	155	111.56	11.24			

*p<.05

Tablo 14’te görüldüğü gibi Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları incelendiğinde; üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumu alt boyutlarının ve toplam puanın yaşadıkları yere göre farklılaşmadığı görülmektedir. Bu temel olarak üniversite öğrencilerinin belli bir modern yaşama kültürüne sahip olduklarını gösterir.

4.7. Üniversite Öğrencilerinin İlişki Durumuna Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Üniversite öğrencilerinin ilişki durumuna göre romantizm ve eş seçimi tutumları puanlarında anlamlı farkın olup olmadığı incelenmiştir. Bu kapsamda bağımsız örneklem için t testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15.

Üniversite Öğrencilerinin İlişki Durumlarına Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklemeler İçin t Testi Sonuçları

		N	x	s	sd	t	p
Beraber yaşama	İlişkisi Var	268	11.19	4.91	591	3.147*	.00
	İlişkisi Yok	325	9.93	4.86			
Yalnız ve tek doğru	İlişkisi Var	268	14.97	2.41	591	3.500*	.00
	İlişkisi Yok	325	14.28	2.37			
Aşk yeterli	İlişkisi Var	268	14.31	2.94	591	4.355*	.00
	İlişkisi Yok	325	13.25	2.98			
Çaba göstermeme	İlişkisi Var	268	13.28	2.50	591	-1.051	.29
	İlişkisi Yok	325	13.50	2.52			
İdealleştirme	İlişkisi Var	268	14.73	2.24	591	.693	.489
	İlişkisi Yok	325	14.60	2.23			
Zıt kutuplar	İlişkisi Var	268	13.11	2.04	591	.082	.935
	İlişkisi Yok	325	13.10	1.95			
Tam güven	İlişkisi Var	268	15.87	2.56	591	.456	.64
	İlişkisi Yok	325	15.78	2.44			
Toplam Puan İçin	İlişkisi Var	268	113.23	10.54	591	4.201*	.00
	İlişkisi Yok	325	109.45	11.20			

*p<.05

Tablo 15'te görüldüğü gibi t testi sonuçları incelendiğinde; üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumu alt boyutlarının ilişki durumu açısından farklılaşp farklılaşmadığına baktığımızda şu sonuçlara ulaşılmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama alt boyutu puanlarının ilişki durumu açısından farklılaştığı görülmektedir ($t(591)=3.147$, $p<.01$). İlişkisi var olan ve ilişkisi yok olan üniversite öğrencilerinin puan ortalamaları incelendiğinde ilişkisi var ($x=11.19$) olan

öğrencilerin puan ortalamasının, ilişkisi yok ($x=9.93$) olan öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ilişkisi var olan üniversite öğrencilerinin, ilişkisi yok olan üniversite öğrencilerinden daha yüksek düzeyde romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama alt boyutuna sahip olduğunu söyleyebiliriz. Sonuç olarak, ilişkisi olan öğrencilerin ilişkisi olmayan öğrencilere göre evlenmeden önce beraber yaşamının evlilikte mutluluğu arttıracığına yönelik sınırlandırıcı inancına daha fazla sahip oldukları görülmektedir.

Romantizm ve eş seçimi tutumlarından yalnız ve tek doğru alt boyutu puanlarının ilişki durumu açısından farklılaştığı görülmektedir ($t(591)=3.500$, $p<.01$). İlişkisi var olan ve romantik ilişkisi yok olan üniversite öğrencilerinin puan ortalamaları incelendiğinde ilişkisi var ($x=14.97$) olan öğrencilerin puan ortalamasının, ilişkisi yok ($x=14.28$) olan öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ilişkisi var olan üniversite öğrencilerinin, ilişkisi yok olan üniversite öğrencilerinden daha yüksek düzeyde romantizm ve eş seçimi tutumlarından yalnız ve tek doğru alt boyutuna sahip olduğunu söyleyebiliriz. Sonuç olarak, ilişkisi olan öğrencilerin ilişkisi olmayan öğrencilere göre evlenilecek yalnız ve tek doğru kişinin olacağına yönelik sınırlandırıcı inanca daha fazla sahip oldukları görülmektedir.

Romantizm ve eş seçimi tutumlarından aşk yeterli alt boyutu puanlarının ilişki durumu açısından farklılaştığı görülmektedir ($t(591)=4.355$, $p<.01$). İlişkisi var olan ve ilişkisi yok olan üniversite öğrencilerinin puan ortalamaları incelendiğinde ilişkisi var ($x=14.31$) olan öğrencilerin puan ortalamasının, ilişkisi yok ($x=13.25$) olan öğrencilerin puan ortalamasından ($x=13.25$) anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ilişkisi var olan üniversite öğrencilerinin, ilişkisi yok olan üniversite öğrencilerinden daha yüksek düzeyde romantizm ve eş seçimi tutumlarından aşk yeterli alt boyutuna sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Romantizm ve eş seçimi tutumlarından çaba göstermeme, idealleştirme, zıt kutuplar ve tam güven alt boyutlarının ilişki durumuna göre farklılaşmadığı görülmektedir. İlişki durumu değişkeni açısından üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumu toplam puanları ($t(591)=4.201$, $p<.01$) arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. İlişkisi var olan ve ilişkisi yok olan üniversite

öğrencilerinin puan ortalamaları incelendiğinde ilişkisi var ($x=113.23$) olan öğrencilerin puan ortalamasının, ilişkisi yok ($x=109.45$) olan öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ilişkisi var olan üniversite öğrencilerinin, ilişkisi yok olan üniversite öğrencilerinden daha yüksek düzeyde sınırlandırıcı romantizm ve eş seçimi tutumlarına sahip olduğunu söyleyebiliriz.

4.8. Üniversite Öğrencilerinin İlişki Çeşidine Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Üniversite öğrencilerinin ilişki çeşidine göre romantizm ve eş seçimi tutumları puanlarında anlamlı farkın olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16.

Üniversite Öğrencilerinin İlişki Çeşitlerine Göre Romantizm ve Eş Seçimi Tutumu Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		N	\bar{x}	S	F	P	Anlamlı Fark
Beraber yaşama	Flört (A)	199	11.49	4.96	10.289*	.00	A-C B-C
	Söz/Nişan/Evli (B)	90	11.28	4.79			
	Hiçbiri (C)	304	9.62	4.79			
Yalnız ve tek doğru	Flört (A)	199	14.74	2.52	5.295*	.00	B-C
	Söz/Nişan/Evli (B)	90	15.20	2.05			
	Hiçbiri (C)	304	14.32	2.40			
Aşk yeterli	Flört (A)	199	14.15	3.08	6.580*	.001	A-C B-C
	Söz/Nişan/Evli (B)	90	14.27	2.69			
	Hiçbiri (C)	304	13.30	2.99			
Çaba göstermeme	Flört (A)	199	13.49	2.46	1.444	.237	Yok
	Söz/Nişan/Evli (B)	90	12.99	2.65			
	Hiçbiri (C)	304	13.47	2.51			
İdealleştirme	Flört (A)	199	14.64	2.14	1.235	.291	Yok
	Söz/Nişan/Evli (B)	90	14.99	2.40			
	Hiçbiri (C)	304	14.57	2.24			
Zıt kutuplar	Flört (A)	199	13.10	2.05	.999	.369	Yok
	Söz/Nişan/Evli (B)	90	13.37	1.99			
	Hiçbiri (C)	304	13.03	1.95			
Tam güven	Flört (A)	199	15.99	2.55	.846	.430	Yok
	Söz/Nişan/Evli (B)	90	15.61	2.63			
	Hiçbiri (C)	304	15.77	2.42			
Toplam Puan İçin	Flört (A)	199	113.30	10.13	12,248*	.000	A-C B-C
	Söz/Nişan/Evli (B)	90	113.70	10.69			
	Hiçbiri (C)	304	109.01	11.36			

* $p < .05$

Tablo 16’da görüldüğü gibi Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları incelendiğinde; üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumu alt boyutlarının ilişki çeşidi değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığına baktığımızda şu sonuçlara ulaşılmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama alt boyutunda ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları flörtü olan öğrencilerin puan ortalamaları ile ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları hiçbir ilişkisi olmayan öğrencilerin puan ortalamaları arasında ve ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları söz/nişan/evli olan öğrencilerin puan ortalamaları ile ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları hiçbir ilişkisi olmayan öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark ($F(2-714)=10.289$, $p<.01$) saptanmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumları beraber yaşama alt boyutu puanlarında aritmetik ortalaması en yüksek olanlar flörtü ($x=11.49$) olan üniversite öğrencileri, en düşük ise hiçbir ilişkisi olmayan ($x=9.62$) üniversite öğrencileri olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle; ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları flörtü olan üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama alt boyutuna, hiçbir ilişkisi olmayan üniversite öğrencilerine göre daha fazla önem verdiği söylenebilir. Sonuç olarak, flörtü olan öğrencilerin hiçbir ilişkisi olmayan öğrencilere oranla evlenmeden önce beraber yaşamının evlilikte mutluluğu arttıracığına yönelik sınırlandırıcı inanca daha fazla sahip oldukları görülmektedir.

Romantizm ve eş seçimi tutumlarından yalnız ve tek doğru alt boyutunda ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları söz/nişan/evli olan öğrencilerin puan ortalamaları ile ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları hiçbir ilişkisi olmayan öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark ($F(2-714)=5.295$, $p<.01$) saptanmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumları yalnız ve tek doğru alt boyutu puanlarında aritmetik ortalaması en yüksek olanlar söz/nişan/evli ($x=15.20$) olan üniversite öğrencileri, en düşük ise hiçbir ilişkisi olmayan ($x=14.32$) üniversite öğrencileri olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle; ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları söz/nişan/evli olan üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından yalnız ve tek doğru alt boyutuna hiçbir ilişkisi olmayan üniversite öğrencilerine göre daha fazla önem verdiği söylenebilir. Sonuç olarak, söz/nişan/evli olan öğrencilerin hiçbir ilişkisi olmayan öğrencilere oranla dünyada evlenilebilecek tek ve yalnızca bir doğru kişi olduğuna yönelik sınırlandırıcı inanca daha fazla sahip oldukları görülmektedir.

Romantizm ve eş seçimi tutumlarından aşk yeterli alt boyutunda ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları flörtü olan öğrencilerin puan ortalamaları ile ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları hiçbir ilişkisi olmayan öğrencilerin puan ortalamaları arasında ve ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları söz/nişan/evli olan öğrencilerin puan ortalamaları ile ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları hiçbir ilişkisi olmayan öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark ($F(2-714)=6.580$, $p<.05$) saptanmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumları aşk yeterli alt boyutu puanlarında aritmetik ortalaması en yüksek olanlar söz/nişan/evli ($x=14.27$) olan üniversite öğrencileri, en düşük ise hiçbir ilişkisi olmayan ($x=13.30$) üniversite öğrencileri olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle; ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları flörtü olan üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından aşk yeterli alt boyutuna, hiçbir ilişkisi olmayan üniversite öğrencilerine göre daha fazla önem verdiği söylenebilir. Sonuç olarak, söz/nişan/evli olan öğrencilerin hiçbir ilişkisi olmayan öğrencilere oranla eş seçiminde aşk yeterli sınırlandırıcı inancına daha fazla sahip oldukları görülmektedir.

Romantizm ve eş seçimi tutumlarından çaba göstermeme, idealleştirme, zıt kutuplar ve tam güven alt boyutlarının ilişki çeşidi değişkenine göre farklılaşmadığı görülmektedir. Romantizm ve eş seçimi tutumları toplam puanları için ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları flörtü olan öğrencilerin puan ortalamaları ile ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları hiçbir ilişkisi olmayan öğrencilerin puan ortalamaları arasında ve ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları söz/nişan/evli olan öğrencilerin puan ortalamaları ile ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları hiçbir ilişkisi olmayan öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark ($F(2-714)=12.248$, $p<.01$) saptanmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumları toplam puanlarında aritmetik ortalaması en yüksek söz/nişan/evli ($x=113.70$) olan üniversite öğrencileri, en düşük ise hiçbir ilişkisi olmayan ($x=109.01$) üniversite öğrencileri olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle; ilişki çeşidi değişkeni ortalamaları söz/nişan/evli olan üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumunun, hiçbir ilişkisi olmayan üniversite öğrencilerine göre daha fazla sınırlandırıcı inançlara sahip olduğu söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara dayanılarak ulaşılan sonuçlara ve ileride gerçekleştirilecek benzer araştırmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

1. Romantizm ve eş seçimi tutumlarının, ilişkilerde inanç ve romantik ilişki yaşantıları alt boyutları arasında genel anlamda pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Romantizm ve eş seçimi tutumlarının; kaygı boyutu, kaçınma boyutu, çaresizlik ve sevilmezlik tarafından pozitif yönde anlamlı şekilde yordandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kaygı ve kaçınma boyutu detaylı ve ilk olarak Bowlby (1969) tarafından “Bağlanma Kuramı” olarak geliştirilmiştir. Kaygılı ve kaçınmacı bağlanmaya sahip bireylerin ilişkiye girmemek yerine sık sık ilişkiye girdiklerini vurgulamaktadır. Bu nedenle Bowlby’ye göre kaygılı ve kaçınmacı bireyler de romantik bağlanma ilişkilerine girmektedirler. Bu kimselerin ilişki bakımından eksikleri yoktur ancak ilişkileri daha kısa süreli olmakta ve daha sık eş değiştirmektedirler. Bir diğer anlamda bu kişiler daha fazla romantik ilişkiye de girmekte ancak bu ilişkilerini kalıcı hale getirme hususunda sorunlar yaşamaktadırlar. Yani bu tür bireylerde de romantik bağlanma ilişkisi görülmektedir. Ancak bu bireyler bu ilişkilerinde çok da tutarlı olarak kalmayıp farklı kişilerle yeni ilişkilere girmektedirler. Burada etkilenen boyut bir ilişkinin var olmasından çok ilişkinin stabilitesi ya da kalıcılığıdır.

2. Yapılan araştırmada, cinsiyet değişkenine göre bakıldığında, üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarının, toplam puanlarının anlamlı farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama, aşk yeterli ve çaba göstermeme alt boyutlarının cinsiyete göre farklılaştığı görülmektedir. Bunun yanında üniversite

öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından yalnız ve tek doğru, idealleştirme, zıt kutuplar ve tam güven alt boyutlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Alan yazın incelendiğinde; Türkaslan ve Süleymanov (2010) yaptıkları araştırmada erkek öğrenciler iyi huy ve güzellik tercih ederken kızlar iyi huy, iyi bir aileye mensubiyet yanında bir de erkeğin iyi bir meslek ve iş sahibi olmasını istedikleri görülmüştür. Bugay ve Tezer' in (2008) yaptığı araştırmada, kız öğrencilerin evlenecekleri eşlerinin Özgüven, Dışa-dönüklük, Aile/politik görüş benzerliği ve Başatlık özelliklerine sahip olmasını erkek öğrencilerden daha fazla tercih ettiği görülmüştür. Bacanlı'nın (2001), yaptığı araştırmada, kadınların daha çok ekonomik ve toplumsal statü, erkeklerin ise doğurganlık özellikleri aradıkları görülmüştür. Dursun Durmazkul (1991), araştırmasında eş olarak seçilecek kimseyle nikahsız yaşama konusunda erkek öğrenciler, kadınlara oranla nikahsız yaşamayı daha çok tercih etmişlerdir. Kadın öğrenciler erkek öğrencilere oranla eş olarak seçilecek kimsenin ideolojik görüşleri açısından kendilerine daha yakın olmasını tercih etmişlerdir. Dini inançlar konusunda kadın öğrenciler, erkeklere göre evlenecekleri kimsenin dini inançlarının kendilerinininki ile benzer olmasını tercih etmişlerdir. Erkeklerin ise daha çok dini inancı kendisinininki ile aynı olup dinin gereklerini yerine getiren birisini eş olarak seçme eğiliminde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Eş olarak seçilecek kimsenin fiziki çekiciliği konusunda cinsiyetler arasında fark saptanmadığı görülmektedir. Kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre evlenecekleri kişinin ekonomik durumunun kendilerinininkinden fazla olmasını tercih ettikleri görülmüştür. Sprecher, Sullivan ve Hatfield (1994), tarafından yapılan araştırmaya göre, erkeklerin, eş olarak seçecekleri kişinin fiziksel çekiciliğini, kadınlara oranla daha fazla önemsedikleri; kadınların da erkeklere oranla eş olarak seçilecek kişinin yaşının, eğitiminin ve kazancının kendilerinden daha fazla olmasını tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Pines (2001), tarafından yapılan araştırmada, erkekler kadınlara oranla romantik çekimde dış görünüşe daha fazla önem verdikleri görülmüştür. Bu bakımdan araştırma da romantizm boyutunu erkeklerin daha fazla önemsemeleri alan yazınla uyuşmaktadır.

3. Yaş değişkenine göre bakıldığında, üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarının, toplam puanlarının anlamlı bir fark göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından yalnız ve tek doğru, çaba göstermeme, idealleştirme, zıt kutuplar ve tam güven alt boyutlarının yaşa göre farklılaşmadığı görülmektedir. Bunun yanında üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama ve aşk yeterli alt boyutlarının yaşa göre farklılaştığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Alan yazın incelendiğinde: Sprecher, Sullivan ve Hatfield (1994) tarafından yapılan araştırmada, 19-22 yaş aralığında olan kadınlar erkeklere oranla eş olarak seçilecek kişinin yaşının, eğitiminin ve kazancının kendilerinden daha fazla olmasını tercih ettikleri ve 28-35 yaş grubunda olan erkeklerin eş olarak seçecekleri kişinin kendilerinden daha küçük olmasını tercih ettikleri görülmüştür. Sarı'nın (2008) yaptığı araştırmaya göre, yaş arttıkça aşırı beklentiler alt ölçeği üzerinden alınan puanın azaldığı görülmüştür. Alan yazındaki bulgularda vurgulanan yaşça büyük erkeklerin daha az beklenti sahibi oldukları ve daha romantik olma eğilimleri bu araştırmanın sonuçları ile de uyuşmaktadır.

4. Sınıf düzeyleri değişkenine göre bakıldığında, üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumları toplam puanlarının anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından yalnız ve tek doğru, aşk yeterli, çaba göstermeme, idealleştirme ve zıt kutuplar alt boyutlarının sınıf düzeyleri değişkenine göre farklılaşmadığı görülmektedir. Bunun yanında üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama ve tam güven alt boyutlarının sınıf düzeyleri değişkenine göre farklılaştığı sonuçlarına ulaşılmıştır.
5. Öğrenim görülen fakülteler değişkenine göre bakıldığında, üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarının toplam puanlarının anlamlı bir fark göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından yalnız ve tek doğru, aşk yeterli, çaba göstermeme, idealleştirme ve zıt kutuplar alt boyutlarının öğrenim görülen fakülteler değişkenine göre farklılaşmadığı görülmektedir. Bunun yanında üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama ve tam

güven alt boyutlarının öğrenim görülen fakülteler değişkenine göre farklılaştığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

6. Yaşadıkları yer değişkenine göre bakıldığında, üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarının, toplam puan ve alt boyutları puanlarının anlamlı bir fark göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Alan yazın incelendiğinde: Pines (2001) tarafından yapılan araştırmada, Amerikalılar romantik çekimde eşlerinin yaşadıkları yeri çekici bulurken İsraililer için yaşadıkları yer konusunun önemli olmadığı sonuçlarına ulaşıldığı görülmüştür. Bu sonuçlar bu araştırmanın sonuçları ile de uyumaktadır. Bunun yanında Toro-Morn ve Sprecher (2003) tarafından yapılan araştırmada Kuzey Amerika ve Çin Halk Cumhuriyeti'nden üniversite öğrencisi üzerinde eş seçimi tercihlerinin iki kültür arasındaki farklılıkları araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında; her iki kültürde de aynı sonuçlara ulaşıldığı gibi farklı sonuçlara da ulaşıldığı görülmektedir. İki kültür arasındaki farklılıklarda ise Çin Halk Cumhuriyeti'nin cinsiyet rollerine yönelik Kuzey Amerika'ya göre daha gelenekselci bir tutum sergilediği sonuçlarına ulaşıldığı görülmektedir.

7. İlişki durumu değişkenine göre bakıldığında, üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarının toplam puanlarının anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama, yalnız ve tek doğru ve aşk yeterli alt boyutlarının ilişki durumuna göre farklılaştığı görülmektedir. Bunun yanında üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından çaba göstermeme, idealleştirme, zıt kutuplar ve tam güven alt boyutlarının ilişki durumuna göre farklılaşmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Alan yazın incelendiğinde bu bulgularla ilgili araştırmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Metts ve Cubach (1990) tarafından yapılan araştırmada, 322 ilişkisi olan üniversite öğrencisinin romantik ilişkilerinde akılcı olmayan inançları, ilişkilerde problem çözme yanıtları ve yakın ilişkiler arasındaki ilişki araştırılmaktadır. İlişkisi olan kişilerin akılcı olmayan inançlar ile yıkıcı problem çözme yanıtlarından olan ihmal ve terk etme alt boyutları arasında negatif, olumlu problem çözme yanıtlarından sadakat ve sesli dile getirme arasında pozitif ilişki bulunduğu bulgularına ulaşılmıştır.

8. İlişki çeşidi değişkenine göre bakıldığında, üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarının toplam puanlarının anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından beraber yaşama, yalnız ve tek doğru ve aşk yeterli alt boyutlarının ilişki çeşidine göre farklılaştığı görülmektedir. Bunun yanında üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumlarından çaba göstermeme, idealleştirme, zıt kutuplar ve tam güven alt boyutlarının ilişki çeşidine göre farklılaşmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Alan yazın incelendiğinde bu bulguları destekleyecek sınırlı sayıda araştırma olduğu görülmektedir. Büyüksahin ve Hovardoğlu'nun (2004) yaptıkları araştırmada ilk olarak Lee tarafından geliştirilen Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeğinin geçerliği ve güvenilirliği incelenmiş ve daha sonra ise bu ölçek kullanılarak ilişkilerini evlilikle sonuçlandıran ve sonlandırmayıp flört düzeyinde sürdüren kimselerin aşka ilişkin tutumları ele alınmıştır. Bu amaçla flört eden 53 ve sözlü ya da nişanlı 54 çiftle çalışma yürütülmüştür. Araştırmacılara göre söz nişan ya da evlilik ile ilişkinin resmileştirilmesiyle, ilişkinin doğası değişebilmektedir: bağlılık, ilişkiye yapılan yatırım düzeyi artmakta ve çiftlerin aileleri ilişki üzerinde daha fazla etkili olabilmektedir. Diğer yandan, ilişkilerin resmi olmaması durumunda, tüm bu sözü edilen etmenlerin ilişki üzerinde daha az etkili olabileceğinin düşünülmekte olduğu görülmektedir. Flört eden çiftler sözlü ya da nişanlı çiftlere göre daha sahiplenici olarak ilişkilerine bağlanmakta olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

Çalışmanın sonuçlarına göre şu öneriler sıralanabilir;

1. Yapılan araştırma cinsiyet, yaş, sınıf düzeyleri, öğrenim görülen fakülteler, yaşanan yer, ilişki durumu ve ilişki çeşidi değişkenleri ele alınarak incelenmiştir. Daha farklı değişkenlerle üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi tutumları araştırılabilir.
2. Bu araştırma Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Farklı bir bölgedeki üniversitede yapılacak benzer bir araştırma ile sonuçları karşılaştırılabilir. Romantizm ve eş

seçimi tutumları araştırması; üniversiteden mezun olmuş, iş ortamına atılmış ve henüz evlenmemiş kişiler üzerinde de yapılabilir.

3. Bu çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda üniversitelerin bünyesinde bulunan psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinde romantizm ve eş seçimi konusunda psikolojik destek alan öğrencilerin, ilişkilerde inanç ve romantik ilişki yaşantıları konusunda bilgilenmelerinin öğrencilerin eş seçmelerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
4. İnsanlar evlenip mutlu bir yuva kurmak isterler. Evlilik hayatından alınan doyum insanların bütün hayatını etkilemektedir. Evlilikte yaşanan sıkıntılar başta bireylerin psikolojik açıdan yıkımına, sonrasında sağlıksız çocuklar yetiştirmesine neden olabilir. Bundan dolayı iyi bir eş seçimi öncelikle evlilikte mutlu bireylerin olmasına ve ardından sağlıklı nesiller yetişmesine katkı sağlayacaktır. Bu alanda yapılan bu çalışmanın ve diğer betimsel çalışmaların, aile ve sosyal politikaların sağlıklı bir şekilde yürütülmesi açısından da önem taşıyacağı umulmaktadır. Bunun yanında ruh sağlığı alanında çalışan uzmanlara romantizm ve eş seçimi tutumu, romantik ilişki inançları ve yakın ilişki konularında bilgi birikimi sağlayacağı düşünülmektedir.
5. Bu çalışma ilişkisel bir çalışmadır. Bu konuda çalışacak araştırmacıların evlilik, eş seçimi ve romantik ilişkiler üzerinde deneysel çalışmalar (çeşitli kuramsal teknikleri içeren psiko-eğitim ve psikolojik danışma grupları) yapması faydalı olabilir. Ayrıca alan yazında evlilik, eş seçimi ve romantik ilişkiler konusunda çalışmaların sınırlı olduğu düşünülürse, bu konularda farklı değişkenlerle yapılacak yeni araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

KAYNAKLAR

- Altuntaş, S. ve Atli, A. (2015). Eş seçme envanteri geliştirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(32), 123-135.
- Atak, H. ve Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Current Approaches in Psychiatry*, 4(4), 520-546.
- Bacanlı, H. (2008). Eş tercihleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(15), 7-16.
- Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7, 147-178.
- Bartholomew, K. & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61 (2), 226-244.
- Bayoğlu, F. ve Atli, A. (2014). İnönü evlilik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik analizleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(2), 397-415.
- Beck, A. (1976). *Cognitive therapy and emotional disorder*. New York: Basic Books.
- Bilen, M. (2008). *Yaşamın gizemi cinsellik*. Ankara: Betik Kitap Yayınları.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment*. New York: Basic Books.
- Brennan, K. A., Clarck, C. L. & Shaver, P. R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview, J. A. Simpson, W. S. Rholes (Eds.), *Attachment Theory and Close Relationships* (s.46-76) Newyork: Guilford Press.
- Brennan, K. A. & Shaver, P. R. (1995). Dimensions of adult attachment, affect regulation, and romantic relationship functioning. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 21, 267-283.

- Bugay, A., & Tezer, E. (2008). Attachment styles and loving attitudes among Turkish university students. *In 2nd Annual Global Conference: Persons, Intimacy and Love (pp. 10-13).*
- Bugay, A. ve Tezer, E. (2008). Üniversite öğrencilerinin evlenecekleri eşlerde aradıkları özellikler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 23, 36-40.*
- Buss, D. M. & Barnes, M. (1986). Preferences in human mate selection. *Journal of personality and social psychology, 50(3), 559-570.*
- Büyüksahin, A. (2006). *Yakın ilişkilerde bağlanım: yatırım modelinin bağlanma stilleri ve bazı ilişkisel değişkenler yönünden incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara.
- Büyüksahin, A. ve Hovardaoğlu, S. (2004). Çiftlerin aşka ilişkin tutumlarının lee'nin çok boyutlu aşk biçimleri kapsamında incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi, 19(54), 59-72.*
- Çağ, İ. ve Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi, 4 (39), 13-23.*
- Çaplı, O. (1992). *Evlenmeye hazır mısınız?* (1.Basım). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Efe, E. (2013). *Üniversite öğrencilerinin eş seçme eğilimleri* (Yüksek lisans tezi), : Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Eidelson, R. J. & Epstein, N. (1982). Cognition and relationship maladjustment: Development of a measure of dysfunctional relationship beliefs. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 50(5), 715-720.*
- Ellis, A. (1962). Rational psychotherapy. *Journal of General Psychology, 59, 35-49.*
- Ellis, A. (1963). *Reason and emotion in pschotherapy*. secaucus, NJ: LyleStuart.
- Ellis, A. (1986). Rational-emotive therapy applied to relationship therapy. *Journal of Rational-Emotive Therapy, 4, 4-12.*
- Ellis, A. (2004). Why rational emotive behavior therapy is the most comprehensive and effective form of behavior therapy. *Journal of Rational-Emotive & CognitiveBehavior Therapy, 22 (2), 85-92.*

- Ellis, A. (2006). Expanding the ABCs Ret. *Journal Of Rational Emotive Cognitive Bahavior Therapy*, 2, 20-24.
- Epiktetos (2003). *Düşünceler ve Sohbetler* (Çev.Cemal Süer) İstanbul: Kaknüs Yayınları (Eserin orijinali 1937 yılında yayımlanmıştır.)
- Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2010). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı başlatma: yakınlığa karşı yalıtılmışlık mı? *Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, 4 (34), 119-127.
- Fisher, M. & Stricker, G. (1990). *Self-disclosure in the therapeutic relationship*, Springer Verlag, New York. .
- Freud, S. (1962). *Three essays on the theory of sexuality*, Basic, New York. (Özgün eserin yayımlanma) (Eşeysellik Üzerine Üç Deneme, İdea Yayınevi, 2000).
- Freud, S. (1910). *Three contributions to the sexual theory. The Journal of Nervous and Mental Disease Publishing Company*, New York.
- Freud, S. (1949). *Three essays on the theory of sexuality*. Imago Publishing Company, London.
- Gizir, C. A. (2012). “İlişki inançları ölçeği'nin uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 35-45.
- Gizir, C. A. (2013). Üniversite öğrencilerinin ilişki inançlarının cinsiyet ve romantik ilişki yaşama durumlarına göre incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 38(170), 372- 383.
- Güngör, H., Yılmaz, M. ve Çelik, S. (2011). Romantik ilişki ve eş seçimi tutum ölçeğinin uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (36), 180-190.
- Hamamcı, Z., Buğa, A. ve Duran, Ş. (2011). Üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili bilgi kaynaklarının ve evlilik öncesi eğitim ihtiyaçlarının incelenmesi. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 12(7).
- Hazan, C. & Shaver, P. R. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52 (3), 511-524.
- Heider, F. (1958). *The psychology of interpersonal relations*. New York: Willey.

- Kalaycı, Ş. (Ed.) (2006). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kalkan, M. (2006). İlişkilerde inanç envanterinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(25), 45- 54.
- Kalkan, M., Hamamcı, Z. ve Yalçın, İ. (2012). *Evlilik öncesi psikolojik danışma*.(1.Basım). Ankara: Anı Yayıncılık
- Kasapkara, A. ve Kasapkara, B. (2014). 20-30 yaş bekar erkeklerin eş seçimine yönelik tutumları ve eşten beklentilerin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34).
- Kerckhoff, A. C. & Davis, K. E. (1962). Value consensus and need complementarity in mate selection. *American Sociological Review*, 27, 295-303.
- Kılınçer, A. S. ve Tuzgöl Dost M. (2013). “Romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi”, *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 4(1), 15-32.
- Koçak, H. ve Köse, Z. (2015). Evlilik öncesi eğitimin aile ve toplum mutluluğuna katkıları. *The Journal of Academic and Social Science Studies*, 78, 71-84.
- Korkut, F. ve Sarı, T. (2016). Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların ve bağlanma boyutlarının ilişki doyumu üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37, 204-216.
- Küçükarslan, M. ve Gizir, C. A. (2013). Romantik inançlar ölçeği'nin uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2),461-469.
- Metts, S. & Cupach, W. R. (1990). The influence of relationship beliefs and problemsolving responses on satisfaction in romantic relationships. *Human Communication Research*.17.(1). 170-185.
- Murstein, B. I. (1970). Stimulus-value-role: A theory of marital choice. *Journal of Marriage and Family*, 32, 465-481.
- Newcomb, T. (1961). *The acquaintance process*. New York: Reinhart and Winston.

- Ondaş, B. (2007). *Üniversite öğrencilerinin evlilik ve eş seçimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi*(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ortakale, M. Y. (2008). *Akılcı davranış eğitimi* (Doktora Tezi), Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana: Çukurova.
- Özabacı, N. (2004). *Aile yaşam döngüsü*. Haluk Yavuzer (Ed.), *Evlilik okulu*. (11.Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Özdoğan, F. (2009, Mart). *Evlilikte eş seçiminin önemi ve medya*, Diyanet Aylık Dergi, <http://www.diyamet.gov.tr/tr/icerik/evlilikte-es-seciminin-onemi-ve-medya/6088> adresinden 20 Mayıs 2015 tarihinde alınmıştır.
- Özgüven, İ. E. (1997). *Cinsellik ve cinsel yaşam*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Pines, A. M. (2010). *Aşık olmak: sevgililerimizi neye göre seçeriz?* (Mercan Yurdakuler Uluengin, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Sarı, T. (2008). *Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançları, bağlanma stilleri ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler* (Doktora tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Schmitt, D. P. (2003). Universal sex differences in the desire for sexual variety: tests from 52 nations, 6 continents, and 13 islands. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85 (1), 85–104.
- Sharp, E. A. & Ganong, L. H. (2000). Raising awareness about marital expectations: Are unrealistic beliefs changed by integrative teaching? *Family Relations*, 49, 71-76.
- Shipman, A. C. S. (2010). *Mate selection in modern India*. University of Connecticut.
- Shoemaker, E. (2007). Human mate selection theory: an integrated evolutionary and social approach. *Journal of Scientific Psychology*, 35-41.
- Sprecher, S., Sullivan, Q. & Hatfield, E. (1994). Mate selection preferences: gender differences examined in a national sample. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66, 1074-1080.

- Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93(2), 119-135.
- Şenel, H. G. (2004). *Eş seçimi kararı*. Haluk Yavuzer (Ed.), *Evlilik okulu*. (11.Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Tagay, Ö. ve Sarı, T. (2016). Examining the role of attachment dimensions and contact disturbances in predicting irrational romantic relationship beliefs of university students. *International J. Soc. Sci. & Education*, 6(2), 2223-4934.
- Toro-Morn, M. & Sprecher, S. (2003). A crosscultural comparison of mate preferences among university students: The United States vs. The People's Republic of China (PRC). *Journal of Comparative Family Studies*, 34, 151-170.
- Türküm, A. S. (2016). Akılcı olmayan inanç ölçeğinin geliştirilmesi* ve kısaltma çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, (2)19.
- Tüzemen, A. ve Özdağoğlu, A. (2007). "Doktora öğrencilerinin eş seçiminde önem verdikleri kriterlerin analitik hiyerarşi süreci yöntemi ile belirlenmesi", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21(1).
- Vernon, A. (2012). *Cognitive and rational-emotive Behavior Therapy with Couples*, Springer Verlag, New York.
- Warren, N. C. (1999). *How to know if someone is worth pursuing in two dates or less*. Nashville; Thomas Nelson Publishers.
- Winch, R. F., Ktsanes, T. & Ktsanes, V. (1955). Empirical elaboration of the theory of complementary needs in mate-selection. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 51 (3), 508-513.
- Yabancı, S. (2017). *Bütün aşklar tatlı başlar*. (4. Basım). İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım.
- Yavuzer, N. (2004). *İlişkiler ve kişilerarası güven*. *Evlilik Okulu*. (Ed. Haluk Yavuzer). (11.Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.

EKLER

EK-1

Kişisel Bilgi Formu

Değerli Katılımcı,

Bu araştırma Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki yaşantıları ve romantik ilişkilerdeki inançları ile romantik ilişki ve eş seçimi tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmaktadır. Bu formun üzerine isminizi yazmanız istenmemektedir. Görüşleriniz bu araştırma için çok değerlidir. Bu nedenle, yanıtlarınızın gerçek duygu ve düşüncelerinizi yansıtması ve hiçbir maddeyi boş bırakmamanız oldukça önemlidir. **Bu ölçeklerde yer alan soruları, şu anda birlikte olduğunuz kişiyle olan ilişkinizi veya geçmişte yaşamış olduğunuz ilişkinizi düşünerek yanıtlayınız.** İçten vereceğiniz yanıtlarla araştırmaya yapacağınız katkılar için şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Psk. Dan. Merve Zeynep ŞİMŞEK

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

Doç. Dr. Zeynep KARATAŞ

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Bölümü Öğretim Üyesi

Lütfen aşağıdaki ifadelerden size uyan ifadenin sonundaki kutucuğun içine (X) işareti koyunuz.

Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()
Yaşınız: 17 – 19 () 20 – 22 () 23 – 25 () 25 üzeri ()
Sınıfınız: 1. Sınıf () 2. Sınıf () 3. Sınıf () 4. Sınıf ()
Fakülteniz /Bölümünüz:
Bugüne kadar yaşadığınız yer: Köy() Kasaba() İlçe() Küçük Şehir() Büyük Şehir()
Şu anda bir ilişkiniz var mı? Evet () Hayır()
Şu anda yaşadığınız ilişki için hangisi uygundur? Flört () Söz/Nişan () Evli() Hiçbiri ()
Bugüne kadar sizin açınızdan duygusal olarak önemli, kaç ilişki yaşadınız? ()

EK-2

Romantik ilişki ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği

Açıklama: Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra, bu ifadeye ne ölçüde katıldığınızı gösteren sütuna ait olan kutucuğun içini (X) şeklinde işaretleyiniz.		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
		1	2	3	4	5
1	Çoğu yaşlıtlarım gibi, ben de bir gün evleneceğimden eminim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2	Evlenmem için uygun olan tek bir gerçek aşk vardır, o da evleneceğim kişiyle olan aşktır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3	Birbirimize karşı hissettiğimiz sevgi, evlenmek için asgari düzeyde yeterli bir neden olmalıdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4	Evlilik öncesi birlikte yaşamak, mutlu evliliği sürdürebilme şansımızı arttıracaktır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5	Sevgilimle evlenmeyi düşünmeden önce, evliliğimizin süreceğinden kesinlikle emin olmalıyım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6	Sevdiğim kişi benim için tamamıyla ideal olmasa bile onunla evlenebilirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7	Evlenilecek uygun kişiyi bulma, çabadan daha çok bir şans işidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8	Her yönüyle birbirine benzeyen çiftlerin ilişkileri çok sıradan ve sıkıcıdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9	Ben hayatta bir kez evleneceğim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10	Dünyada mutlu bir evlilik yapabileceğim birçok kişi vardır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
11	Birbirimize duyduğumuz aşk, mutlu bir evlilik yürütmek için yeterli olmalıdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12	Evlilik öncesi birlikte yaşarsak, evliliğimizde daha mutlu olacağımıza inanıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
13	Evlenmeden önce iyi bir eş olacağımdan tamamen emin olmalıyım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14	İlişkimizdeki her şey beni memnun etmiyorsa, sevgilimle evlenmemeliyim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15	Yeterince uzun süre beklersem, evlenebileceğim uygun kişi bir gün karşıma çıkar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
16	Evlenmeye karar verdiğim zaman, gelecekteki eşimle benzer özelliklere sahip olmak benim için önemlidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
17	Dünyanın bir yerinde benim için uygun olan evlenmem gereken bir eş vardır, ben de başkaları için öyleyimdir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18	Birbirimizi sevdiğimiz sürece, evliliğe giden yolda hiçbir engel tanımamalıyız.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
19	İlişkimizi sınamanın bir yolu olarak, evlenmeden önce birlikte y amak bizim için iyi bir fikirdir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
20	Gelecekteki eşim ve ben evlenmeden önce çok iyi bir arkadaş olmalıyız.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21	Zamanın güçlü sevgimizi aşındırmayacağına inanana kadar evlenmemeliyiz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22	Evleneceğim kişi bir eşte aradığım tüm niteliklere sahip olmalıdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
23	Evlenecek uygun kişiyi bulmak, benim kontrol edebileceğim bir şey değildir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
24	Birçok yönden bana benzeyen biriyle evlendiğimde ilişkimiz daha güçlü olacaktır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
25	Dünyada evlenebileceğim 'sadece bir tek' uygun kişi vardır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
26	Ancak bir aptal, çok sevdiği biriyle evlenmekten kaçır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
27	Evlenmeden önce birlikte yaşamak, evliliğimizin nasıl gideceğini sınamanın iyi bir yoludur.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

28	Evlenmeden önce evliliğe tamamen hazır olana kadar beklemeliyim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
29	Benim ihtiyaçlarımın hepsine cevap vereceğinden emin olmasam bile yine de sevgilimle evlenirdim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
30	Bazıları benim evlilik beklentilerime uygun değildir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
31	Evlenmek için fazla çaba harcamasam da bir gün evleneceğim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
32	Benim kişilik özelliklerimin tam tersi özelliklere sahip birisiyle evlenmeliyim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

EK-3

İlişkilerde İnanç Envanteri

①Hiç katılmıyorum ②Katılmıyorum ③Kararsızım ④Katılıyorum ⑤Tamamen katılıyorum	
1. Partnerimle aynı yönde düşünmediğimiz zamanlar, ilişkimizin başarısız olduğunu düşünürüm.	① ② ③ ④ ⑤
2. Partnerimin saygı duyacağı hiçbir özelliğim yok.	① ② ③ ④ ⑤
3. Partnerim benim ihtiyaçlarımı, ben söylemeden de fark edebilmeli.	① ② ③ ④ ⑤
4. İlişimde yolunda gitmeyen durumlar ortaya çıktığında, suçu kendimde ararım.	① ② ③ ④ ⑤
5. İlişimde zorluklar yaşasam da, daima güçlü görünmeliyim.	① ② ③ ④ ⑤
6. Partnerime ihtiyacım var, onsenz yaşamımı sürdüremem.	① ② ③ ④ ⑤
7. Mutlu bir ilişkide partnerler, sanki zihin okuyormuşçasına, birbirlerinin ihtiyaçlarını hissederler.	① ② ③ ④ ⑤
8. Partnerim beni sevmediği sürece ben bir hiçim.	① ② ③ ④ ⑤
9. Kadınlara / Erkeklerle güvenilmeyeceğini biliyorum.	① ② ③ ④ ⑤
10. Cinsel performanstaki bazı güçlükler, kişisel yetersizlik anlamına gelir.	① ② ③ ④ ⑤
11. Sevilmeye layık değilim.	① ② ③ ④ ⑤
12. Mutluluğum kendimden çok partnerimin sevgisine bağlıdır.	① ② ③ ④ ⑤
13. Mutlu bir ilişkide kadın ve erkeğin birbirlerinden sakladıkları şeyler yoktur.	① ② ③ ④ ⑤
14. Partnerimin bana olan sevgisinin biteceğini ve terk edileceğimi düşünüyorum.	① ② ③ ④ ⑤
15. Mutlu olmam için partnerimin gözünde değerimin hep yüksek olması gereklidir.	① ② ③ ④ ⑤
16. Partnerimin beni sevmesi, hiç hata yapmamama bağlıdır.	① ② ③ ④ ⑤

17. Mutlu olmam için partnerimin benim yaptıklarımı onaylaması gereklidir.	① ② ③ ④ ⑤
18. Her zaman partnerimin desteğine ihtiyacım var.	① ② ③ ④ ⑤
19. İlişkimde mutlu olabilmem için, partnerimin benim hakkındaki düşünceleri, benim kendimle ilgili düşüncelerimden daha önemlidir.	① ② ③ ④ ⑤
20. Partnerimin sevgisini yitirirsem, yaşamın benim için anlamı olmaz.	① ② ③ ④ ⑤

EK-4

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7

Hiç
katılmıyorumKararsızım/
fikrim yokTamamen
katılıyorum

1. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim	1	2	3	4	5	6	7
2. Terk edilmekten korkarım	1	2	3	4	5	6	7
3. Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olmak konusunda çok rahatımdır	1	2	3	4	5	6	7
4. İlişkilerim konusunda çok kaygılıyım	1	2	3	4	5	6	7
5. Birlikte olduğum kişi bana yakınlaşmaya başlar başlamaz kendimi geri çekiyorum	1	2	3	4	5	6	7
6. Romantik ilişkide olduğum kişilerin beni, benim Onları umursadığım kadar umursamayacaklarından endişelenirim	1	2	3	4	5	6	7
7. Romantik ilişkide olduğum kişi çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım	1	2	3	4	5	6	7
8. Birlikte olduğum kişiyi kaybedeceğim diye çok kaygılanırım	1	2	3	4	5	6	7
9. Birlikte olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem	1	2	3	4	5	6	7
10. Genellikle, birlikte olduğum kişinin benim için hissettiklerinin, benim onun için hissettiklerim kadar güçlü olmasını arzu ederim	1	2	3	4	5	6	7
11. Birlikte olduğum kişiye yakın olmak isterim, ama sürekli kendimi geri çekerim	1	2	3	4	5	6	7
12. Genellikle birlikte olduğum kişiyle tamamen bütünleşmek isterim ve bu bazen onları korkutup benden uzaklaştırır	1	2	3	4	5	6	7
13. Birlikte olduğum kişilerin benimle çok yakınlaşması beni gerginleştirir	1	2	3	4	5	6	7
14. Yalnız kalmaktan endişelenirim	1	2	3	4	5	6	7
15. Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda oldukça rahatımdır	1	2	3	4	5	6	7
16. Çok yakın olma arzum bazen insanları korkutup uzaklaştırır	1	2	3	4	5	6	7
17. Birlikte olduğum kişiyle çok yakınlaşmaktan kaçınmaya çalışırım	1	2	3	4	5	6	7
18. Birlikte olduğum kişi tarafından sevildiğimin sürekli ifade edilmesine gereksinim duyarım	1	2	3	4	5	6	7
19. Birlikte olduğum kişiyle kolaylıkla Yakınlaşabilirim	1	2	3	4	5	6	7
20. Birlikte olduğum kişileri bazen daha fazla duygu ve bağlılık göstermeleri için zorladığımı hissedirim	1	2	3	4	5	6	7
21. Birlikte olduğum kişilere güvenip dayanma konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım	1	2	3	4	5	6	7
22. Terk edilmekten pek korkmam	1	2	3	4	5	6	7

23. Birlikte olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim	1	2	3	4	5	6	7
24. Birlikte olduğum kişinin bana ilgi göstermesini sağlayamazsam üzülür ya da kızarım	1	2	3	4	5	6	7
25. Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi Anlatırım	1	2	3	4	5	6	7
26. Birlikte olduğum kişinin bana istediğim kadar yakın olmadığını düşünürüm	1	2	3	4	5	6	7
27. Sorunlarımı ve kaygılarımı genellikle birlikte olduğum kişiyle tartışırım	1	2	3	4	5	6	7
28. Bir ilişkide olmadığım zaman kendimi biraz kaygılı ve güvensiz hissederim	1	2	3	4	5	6	7
29. Birlikte olduğum kişilere güvenip dayanmakta Rahatımdır	1	2	3	4	5	6	7
30. Birlikte olduğum kişi istediğim kadar yakınımda olmadığında kendimi engellenmiş hissederim	1	2	3	4	5	6	7
31. Birlikte olduğum kişilerden teselli, öğüt ya da yardım istemekten rahatsız olmam	1	2	3	4	5	6	7
32. İhtiyaç duyduğumda, birlikte olduğum kişiye kendimi engellenmiş hissederim	1	2	3	4	5	6	7
33. İhtiyacım olduğunda birlikte olduğum kişiden yardım istemek işe yarar	1	2	3	4	5	6	7
34. Birlikte olduğum kişiler beni onaylamadıkları zaman kendimi gerçekten kötü hissederim	1	2	3	4	5	6	7
35. Rahatlama ve güvencenin yanı sıra birçok şey için birlikte olduğum kişiyi ararım	1	2	3	4	5	6	7
36. Birlikte olduğum kişi benden ayrı zaman geçirdiğinde üzülürüm	1	2	3	4	5	6	7

EK-5

Re: romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği

Hüdayar Cihan Güngör
2.1.2016 (Cmt), 18:15
Siz

Yanıtla

REST ÖLÇEĞİ PDR DERG...
85 KB

Romantizm ve Eş Seçimi...
430 KB

2 eklin (515 KB) Tümünü indir Tümünü OneDrive - Kişisel konumuna kaydet

Merhaba

İstenmiş olduğumuz ölçeği ekte gönderiyorum
iyi çalışmalar

Yrd. Doç. Dr. Hüdayar CIHAN GÜNGÖR

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Psikoloji Bölümü Çankaya-ANKARA Tel: 03124667533/3528 Fax: 03124667432 e-mail:hudayarcg@ybu.edu.tr

Assistant Professor, Hüdayar CIHAN GUNGOR Yıldırım Beyazıt University Faculty of Human and Social Science Department of Psychology Çankaya-ANKARA-TURKEY
0903124667533-3528
e-mail: hudayarcg@ybu.edu.tr

On Saturday, January 2, 2016 7:53 PM, Merve Zeynep Şimşek <simsek_merve@hotmail.com> wrote:

Merhaba hocam. Ben Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi PDR bölümü yüksek lisans öğrencisiyim. Teze geçtim ve tezimle ilgili araştırma yapıyorum. Tezimde eş seçimi ve romantik ilişkiler konusunu çalışacağım. Bu tez sürecinde de sizin bilgilerinizden yararlanmak isterim. "Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği" ni bulamadım. Eğer bana en kısa zamanda gönderebilirseniz çok mutlu olurum hocam. Şimdiden teşekkür ederim. İyi çalışmalar.

RE:

Melek Kalkan <mkalkan@gmail.com>
20.7.2015 (Pzt), 12:33
Siz

Yanıtla

romantic belief.doc
66 KB

İndir OneDrive - Kişisel konumuna kaydet

Merhaba Merve,

Ölçek ek'tedir. İyi çalışmalar dilerim.
Melek

From: Merve Zeynep Şimşek [mailto:simsek_merve@hotmail.com]
Sent: Thursday, July 9, 2015 5:39 PM
To: mkalkan@omu.edu.tr
Subject:

Merhaba hocam. Ben Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi PDR bölümü yüksek lisans öğrencisiyim. Teze geçtim ve tezimle ilgili araştırma yapıyorum. Tezimde eş seçimi, romantik ilişkiler ve evlilik uyumu konularını çalışmak istiyorum. Sizin çalışmalarınızı inceliyorum şimdi tam araştırmak istediğim konularla ilgili çalışmalarınız var. Bu tez sürecinde de sizin bilgilerinizden yararlanmak isterim. "İlişkilerde İnanç Envanteri" ni bulamadım. Eğer bana gönderebilirseniz çok mutlu olurum hocam. Şimdiden teşekkür ederim. İyi çalışmalar.

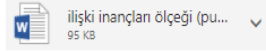
Sent from Windows Mail

Re: FW: ilişki inançları ölçeği

Cem Ali Gizir cagizir <cagizir@mersin.edu.tr>
3.3.2016 (Per), 23:20
Siz

Yanıtla | v

İndir OneDrive - Kişisel konumuna kaydet

Kolay Gelsin.

Cem

3 Mart 2016 09:33 tarihinde Merve Zeynep Şimşek <simsek.merve@hotmail.com> yazdı:

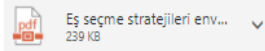
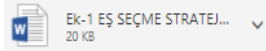
From: simsek.merve@hotmail.com
To: cagizir@mersin.edu.tr
Subject: ilişki inançları ölçeği
Date: Mon, 22 Feb 2016 20:18:28 +0000

Merhaba hocam. Ben Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi PDR bölümü yüksek lisans öğrencisiyim. Teze geçtim ve tezimle ilgili araştırma yapıyorum. Tezimde eş seçimi, ve romantik ilişkiler konusunu çalışacağım. Size birçok yerden ulaşıyorum. Sizin ölçeğinizi tezimde sizde izin verirsiniz kullanmak istiyorum. "İlişki İnançları Ölçeği"ni eğer bana gönderebilerseniz çok mutlu olurum. Diğer ölçeklerim hazır sizde ölçeğinizi gönderebilerseniz haftaya uygulamalara başlayacağım. Şimdiden teşekkür ederim. İyi çalışmalar.

Ynt: Eş Seçme Stratejileri Envanteri

serkan altuntaş <serkan-altuntas@hotmail.com>
22.2.2016 (Pzt), 20:30
Siz

2 ekin (258 KB) Tümünü indir Tümünü OneDrive - Kişisel konumuna kaydet

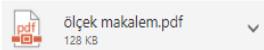
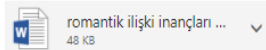
Merhaba Merve. Eş seçme stratejileri envanterini ve yayımlandığı makaleyi ekte gönderiyorum. Tezinde başarılar dilerim.

Re: romantik inançlar ölçeği

müzeyyen küçükarslan
29.2.2016 (Pzt), 09:41
Siz

Yanıtla | v

2 ekin (176 KB) Tümünü indir Tümünü OneDrive - Kişisel konumuna kaydet

Elbette gönderirim. Ölçek makalesini ve puanlama biçimini eke ekledim. Kolaylıklar diliyorum.

25 Şubat 2016 21:13 tarihinde Merve Zeynep Şimşek <simsek.merve@hotmail.com> yazdı:

Merhaba hocam. Ben Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi PDR bölümü yüksek lisans öğrencisiyim. Teze geçtim ve tezimle ilgili araştırma yapıyorum. Tezimde eş seçimi, ve romantik ilişkiler konusunu çalışacağım. "Romantik İnançlar Ölçeği"ni eğer bana gönderebilerseniz çok mutlu olurum. Şimdiden teşekkür ederim. İyi çalışmalar.

RE: İlişkilerde Mutluluk Ölçeği

sennur tk
24.2.2016 (Çar), 16:12
Siz

Yanıtla

2 eklin (334 KB) Tümünü indir Tümünü OneDrive - Kişisel konumuna kaydet

kolay gelsin.

Prof.Dr.Şennur Tutarel Kışlak
Ankara Üniversitesi
DTCF Psikoloji Bölümü
Klinik Psikoloji Anabilim Dalı
Sıhhiye-Ankara
0312 310 32 80/1401

From: simsek_merve@hotmail.com
To: kislak@ankara.edu.tr; sennurkislak@hotmail.com
Subject: İlişkilerde Mutluluk Ölçeği
Date: Mon, 22 Feb 2016 19:08:01 +0000

Merhaba hocam. Ben Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi PDR bölümü yüksek lisans öğrencisiyim. Teze geçtim ve tezimle ilgili araştırma yapıyorum. Tezimde eş seçimi, ve romantik ilişkiler konusunu çalışacağım. "İlişkilerde Mutluluk Ölçeği"ni eğer bana gönderebilirseniz çok mutlu olurum. Şimdiden teşekkür ederim. İyi çalışmalar.

Re: ilişkiler anketi ve ilişki ölçekleri anketi

Mehmet Hama
12.1.2016 (Sal), 21:41
Siz

Yanıtla

2 eklin (74 KB) Tümünü indir Tümünü OneDrive - Kişisel konumuna kaydet

ektedir
kolay gelsin
mh

2016-01-11 18:59 GMT+02:00 Merve Zeynep Şimşek <simsek_merve@hotmail.com>:

Merhaba hocam. Ben Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi PDR bölümü yüksek lisans öğrencisiyim. Teze geçtim ve tezimle ilgili araştırma yapıyorum. Tezimde eş seçimi, ve romantik ilişkiler konusunu çalışacağım. "İlişkiler Anketini ve İlişki Ölçekleri Anketini"ni eğer bana gönderebilirseniz çok mutlu olurum hocam. Şimdiden teşekkür ederim. İyi çalışmalar.

EK- 6**İzinler**

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü

Sayı : 93972780-302.08.01-
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

Evrak Tarih ve Sayısı: 12/01/2016-E.1767

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 08/01/2016 tarihli, 879 sayılı ve "Bilimsel ve Eğitim Amaçlı" konulu yazı

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programı 1430424003 numaralı öğrencisi Merve Zeynep ŞİMŞEK'in "Romantizm ve Eş Seçimi Tutumunun Romantik İlişki Yaşantıları ve Romantik İlişkilerdeki İnançlar Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışmasında veri elde etmek için "Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri, İlişkilerde İnanç Envanteri, Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği" envanterlerini Yüksekokulumuzun 1, 2, 3 ve 4. Sınıf öğrencilerinden 1997 yılı ve üzeri doğumlulara uygulamasında herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Aynur BAŞALP
Müdür

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.mehmetakif.edu.tr/enVision/Dogrula/L5P964>

İstiklal Yerleşkesi 15030 BURDUR
Telefon:+90 248 213 35 00 Faks:+90 248 213 35 03
e-Posta saglik@mehmetakif.edu.tr Elektronik Ağ:<http://syo.mehmetakif.edu.tr>

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Ayşegül Yeşil Başaran
Evrak Pin Kodu: 25531

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 52793143-302.08.01-
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

Evrak Tarih ve Sayısı: 25/01/2016-E.3941

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 08/01/2016 tarihli, 879 sayılı ve "Bilimsel ve Eğitim Amaçlı" konulu yazı

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programı 1430424003 numaralı öğrencisi Merve Zeynep ŞİMŞEK'in "Romantizm ve Eş Seçimi Tutumunun Romantik İlişki Yaşantıları ve Romantik İlişkilerdeki İnançlar Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışmasında veri elde etmek için kullanacağı "Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri, İlişkilerde İnanç Envanteri, Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği"ni ekli listede belirtilen Fakültemiz Bölüm/Anabilim Dalı öğrencilerine öğretim programlarını aksatmadan kendisi tarafından uygulama yapması koşuluyla Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Sibel KARAKELLE
Dekan V.

Ek:Liste

Evrak Doğrulamak İçin : <https://ebys.mehmetakif.edu.tr/enVision/Dogrula/L5S06Z>

İstiklal Yerleşkesi 15030 / BURDUR
Telefon:+90 248 213 40 00 Faks+90 248 213 41 60
e-Posta egitim@mehmetakif.edu.tr Elektronik Ağ:<http://egitim.mehmetakif.edu.tr>

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Şerife Koçak Kârözlü
Evrak Pin Kodu: 36751

Kep Adresi : maku@hs01.kep.tr
Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

BÖLÜM/ANABİLİM DALI	GÖRÜŞ
TÜRKÇE EĞİTİMİ BÖLÜMÜ	OLUMLU
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ BÖLÜMÜ	OLUMLU
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ BÖLÜMÜ	OLUMLU
EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ	OLUMLU
GÜZEK SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ - Müzik Eğitimi ABD - Resim İş Eğitimi ABD	-OLUMLU - OLUMLU
İLKÖĞRETİM BÖLÜMÜ - Okul Öncesi Eğitimi ABD - Sınıf Eğitimi ABD - Matematik Eğitimi ABD - Fen Bilgisi Eğitimi ABD - Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD	-OLUMLU -OLUMLU -OLUMLU -OLUMLU -OLUMLU -OLUMLU

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Veteriner Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 57213501-302.08.01-
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

Evrak Tarih ve Sayısı: 08/01/2016-E.978

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 08/01/2016 tarihli, 879 sayılı ve "Bilimsel ve Eğitim Amaçlı" konulu yazı

İlgi yazınız uyarınca Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programı 1430424003 numaralı öğrencisi Merve Zeynep ŞİMŞEK'in "Romantizm ve Eş Seçimi Tutumunun Romantik İlişki Yaşantıları ve Romantik İlişkilerdeki İnançlar Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışmasında veri elde etmek için anketin Fakültemiz öğrencilerine uygulanması Dekanlığımızca uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Hakan ÖNER
Dekan V.

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.mehmetakif.edu.tr/en/Vision/Dogrula/6PP2VK>

İstiklal Yerileşkesi 15030 / BURDUR
Telefon:+90 248 213 20 00 Faks:+90 248 213 20 01
e-Posta: veteriner@mehmetakif.edu.tr Elektronik Ağ:http://veteriner.mehmetakif.edu.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Sevgi Kavak
Evrak Pın Kodu: 47861

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
MEHMET AKIF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 60754672-302.08.01-
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

Evrak Tarih ve Sayısı: 11/01/2016-E.1201

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 08/01/2016 tarihli, 879 sayılı ve "Bilimsel ve Eğitim Amaçlı" konulu yazı

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programı 1430424003 numaralı öğrencisi Merve Zeynep ŞİMŞEK'in "Romantizm ve Eş Seçimi Tutumunun Romantik İlişki Yaşantıları ve Romantik İlişkilerdeki İnançlar Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışmasında veri elde etmek için, Fakültemiz öğrencilerine "Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri, İlişkilerde İnanç Envanteri, Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği" envanterlerini uygulayabilmesi Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Gereğini, bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Mehmet GENÇTÜRK
Dekan

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.mehmetakif.edu.tr/enVision/Dogrula/84PSL6>

İstiklal Yerişkesi 15030 / BURDUR

Telefon:+90 248 213 25 00 Faks:+90 248 213 25 04

e-Posta iibf@mehmetakif.edu.tr Elektronik Ağı:<http://iibf.mehmetakif.edu.tr> Kep Adresi : maku@hs01.kep.tr

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Sinem Ören

Evrak Pın Kodu: 69751

T.C.
MEHMET AKIF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 73207616-302.08.01-
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

Evrak Tarih ve Sayısı: 27/01/2016-E.4631

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 08/01/2016 tarihli, 879 sayılı ve "Bilimsel ve Eğitim Amaçlı" konulu yazı

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programı 1430424003 numaralı öğrencisi Merve Zeynep ŞİMŞEK'in "Romantizm ve Eş Seçimi Tutumunun Romantik İlişki Yaşantıları ve Romantik İlişkilerdeki İnançlar Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışmasında veri elde etmek için, "Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri, İlişkilerde İnanç Envanteri, Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği" envanterlerini Fakültemiz Antropoloji, Coğrafya, Kimya ve Matematik Bölümleri 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerine uygulanabilmesi Dekanlığımızca da uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Belgin BARDAKÇI
Dekan

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.mehmetakif.edu.tr/en/Vision/Dogrula/NFSF8E>

İstiklal Yerleşkesi 15030 / BURDUR
Telefon:+90 248 213 30 00-11 Faks+90 248 213 30 99
e-Posta fef@mehmetakif.edu.tr Elektronik Ağ:http://fef.mehmetakif.edu.tr Kep Adresi : maku@hs01.kep.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Sultan Çavga
Evrak Pın Kodu: 15851

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Merve Zeynep ŞİMŞEK

Doğum Tarihi : 31.03.1990

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/ Eğitim Fakültesi
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık(2009-2013)

Lisansüstü Öğrenimi : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Tezli Yüksek Lisans Programı (2014-2018)

Bilimsel Faatliyetleri

Karataş, Z. ve Şimşek, M.Z. (2016). *Üniversite öğrencilerinin ilişki inançları ile eş seçme stratejilerinin incelenmesi*. İNES Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresinde sunulan bildiri. Antalya, Turkey, 3-5 Kasım.

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : 2013-2017 Bursa BTSO Baha Cemal Zağra Özel Eğitim
Okulu ve İş Uygulama Merkezi
2017...İstanbul/Tuzla İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu
Lisesi

İletişim

E-posta adresi : zeynepmervesimsek@gmail.com

Tarih : 2018